

Organisering og ressursbruk i skole og barnehage

VERSJON 27.9.2024

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE

OPPDRAGSGIVER: Midtre Gauldal kommune

RAPPORTNUMMER: R-1022772

RAPPORTENS TITTEL: Organisering og ressursbruk i skole og barnehage

ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A Brox

KVALITETSSIKRET AV: Sten Tore Svenes

FOTOGRAFI I RAPPORT: Norgeskart.no

DATO: 27.9.2024

Forord

Denne rapporten er laget på oppdrag av kommunedirektøren i Midtre Gauldal kommune. Prosjektet «Organisering og ressursbruk i skole og barnehage» er en gjennomgang av dagens ressursbruk i skole- og barnehage og utredning av alternative løsninger.

Datainnsamlingen har foregått våren 2024. Vi takker for godt samarbeid med administrasjonen i Midtre Gauldal kommune.

Agenda Kaupang har gjennomført prosjektet og står faglig ansvarlig for rapporten. Rapporten bygger på offentlig statistikk, intervjuer og interne data fra kommuneadministrasjonen. Vi tar forbehold for feil i datagrunnlaget.

Skøyen, september 2024

Agenda Kaupang

Innhold

1	Sammendrag	4
1.1	Problemstilling	4
1.2	Datagrunnlag	4
1.3	Befolkningsutviklingen	4
1.4	Skolene	5
1.5	Barnehagene	5
1.6	Forslag til tiltak for å effektivisere skole og barnehage	6
2	Metode	8
2.1	Prosjektmetode og datagrunnlag	8
2.2	Sammenligne bygg med samme (moderne) standard	8
2.3	Opplæringskvalitet og skolestruktur	10
2.4	Skolen, barnehagen og lokalsamfunnet	12
2.5	Strukturutredninger og byggeprosjekter	13
3	Skoler og barnehager i Midtre Gauldal kommune	17
3.1	Barnehager	17
3.2	Skoler	17
4	Utvikling av folketallet	19
5	Dagens struktur i grunnskolen	22
5.1	Kostnader, kvalitet og effektivitet	22
5.2	Kvalitet i skolen	24
5.3	Kostnadene i grunnskolen	34
5.4	Fremtidige skolekostnader med dagens struktur	40
6	Dagens struktur i barnehagene	57
6.1	Kvalitet, kostnader og effektivitet	57
6.2	Kostnadsnivå	62
6.3	Etterspørsel og kapasitet	66
6.4	Fremtidige barnehagekostnader med dagens struktur	68
7	Alternative løsninger	84
7.1	Strukturtiltak	84
7.2	Tiltak uavhengig av struktur	96
8	Vedlegg	98
8.1	Arealprogram for barneskoler (Norconsult)	98
8.2	Arealprogram barnehager (Oslo kommune 2022)	99
8.3	Reisetid med skoleskyss og bil/taxi i Midtre Gauldal kommune	100
8.4	Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse	101

1 Sammendrag

1.1 Problemstilling

Midtre Gauldal kommune ønsker en ekstern utredning av organisering og ressursbruk i skole og barnehage med konkrete forslag til endringer. Det skal utredes tiltak både innenfor og utenfor dagens skole- og barnehagestruktur.

Kommunen ønsker effektive skoler og barnehager. Det vil si skoler og barnehager med høy kvalitet og lave kostnader. Samtidig skal skoler og barnehager bidra til utvikling av livskraftige og framtidssrettede lokalsamfunn. Utredningen kan derfor ikke ta utgangspunkt i dagens behov, men se framover. Vi sammenligner langsiktige løsninger.

Kommunen ønsker en analyse av dagens organisering som omfatter både elevprognoser, byggenes kapasitet og byggenes tilstand. Alternativer til dagens struktur skal sammenlignes etter fire dimensjoner:

- ▶ Økonomi
- ▶ Kvalitet
- ▶ Lokalsamfunn
- ▶ Skoleskyss/plassering

Kommunen har ikke selv angitt hvilke konkrete alternativer som skal utredes. Å finne fram til aktuelle alternativer er derfor en oppgave i prosjektet.

Strukturtiltak i grunnskolen omfatter bare barneskolene. Det er bare en ungdomsskole i kommunen.

Skoleåret 2023-24 var det 4 kommunale barneskoler med 534 elever. Det er 7 barnehager i kommunen, derav 5 kommunale. Det var 429 plasser i bruk i barnehagene ved tellingen 15.12.2023. Det var 115 plasser i privat barnehage.

1.2 Datagrunnlag

Konklusjonene i analysene i denne rapporten bygger på et omfattende datagrunnlag:

- ▶ Befolkningsprognoser fra Trondheimsregionen
- ▶ Kommunestatistikk fra SSB, FHI og Utdanningsdirektoratet
- ▶ Kommunens styringsdokumenter og tilstandsvurderinger av bygg
- ▶ Intervjuer med kommunale ledere og tillitsvalgte
- ▶ Befaring av alle kommunale skoler og barnehager
- ▶ Diskusjoner med kommunens arbeidsgruppe og politiske styringsgruppe

1.3 Befolkningsutviklingen

Kapasiteten i skoler og barnehager må tilpasses endringer i antall innbyggere i målgruppen. Nye befolkningsprognoser fra SSB fra 2024 tyder på at antall innbyggere 0–15 år vil synke med 5 % på landsbasis de neste 10 årene. Prognosen i rapporten sier at antall innbyggere 0–15 år i Midtre Gauldal vil synke svakt mot 2040. Vi har ikke planlagt lenger fram enn 20 år. Langsiktige befolkningsprognoser er svært usikre når det gjelder barn i førskolealder og grunnskolealder.

Rapporten legger til grunn at antall innbyggere 0–15 år synker svakt til 2040. Kapasiteten i dagens skoler og barnehager er betydelig høyere enn behovet i planperioden. Det er utarbeidet prognoser på skolekrets nivå. Alle de fire kretsene ser ut til å opprettholde folketallet 0-12 år de neste 20 årene.

1.4 Skolene

Vi sammenligner dagens skole drift (alternativ null) med alternative løsninger. Alternativene skal gi kommunen en mer effektiv barneskole.

Kostnader: Midtre Gauldal brukte mindre penger på grunnskolen enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner i 2023. Utgiftene var 10 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen vi sammenligner med (kommunegruppe 1). Kommunegruppe 1 er kommuner med 2.000–10.000 innbyggere, lavt utgiftsbehov og lavt inntektsnivå. Midtre Gauldal har lavere utgifter enn skolestrukturen tilsier. Midtre Gauldal (149 elever per skole) har mindre skoler enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1 (201 elever). Større skoler i Midtre Gauldal vil bidra til å redusere utgiftene per elev. Det er tydelig sammenheng mellom skolestørrelse og elevkostnad i norske kommuner.

Behov for investeringer for å få moderne skoleanlegg: Midtre Gauldal har ingen skolebygg med moderne teknisk standard. Ett av byggene har dårlig teknisk standard (Støren barneskole) og bør rives. Støren barneskole er dessuten lite funksjonell og altfor liten. Kommunen har tre funksjonelle grendeskoler med middels teknisk tilstand. Det trengs ca. 475 mill. kr for å få alle byggene opp på moderne standard.

Kvalitet: Grunnskolen i Midtre Gauldal har betydelig bedre kvalitet enn gjennomsnittet av norske kommuner i 2021. Kommunen skårer bedre på 9 av 15 kvalitetsindikatorer i Kommuneindeksen 2024. Kommunen har godt kvalifiserte lærere, men strever med læringsutbyttet.

Skoleskyss: Midtre Gauldal (52 %) har høyere andel elever med skoleskyss enn gjennomsnittet i kommunegruppen (42 %), til tross for spredt skolestruktur. Elevene på ungdomsskolen på Støren har inntil en times reisevei med buss til skolen.

Lokalsamfunn: Det er ett tettsted med senterfunksjon i kommunen (Støren). Skolestrukturen er tilpasset det tradisjonelle bosettingsmønsteret. Midtre Gauldal har tilstrekkelig kapasitet i dagens grunnskoler i alle deler av kommunen. 67 % av kapasiteten utnyttes.

1.5 Barnehagene

I dag er det fem kommunale barnehager i drift i kommunen. Ved tellingen 15.12.2023 hadde disse barnehagene 313 plasser belagt (barn 0–2 år teller dobbelt).

Udisponert godkjent lekeareal tilsvarer 40 % av de disponerte plassene ved tellingen 15.12.2023. Reelt sett er det liten ledig kapasitet. Barnetallet ser ut til å være stabilt de neste 20 årene.

Midtre Gauldal har effektive barnehager. Kvaliteten er høy og kostnadene er middels. Det mangler gode indikatorer for kvalitet i barnehagetjenesten.

Kostnader: Kostnadsnivået i barnehagetjenesten er litt høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Kostnadsnivået per plass er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Midtre Gauldal har middels dekningsgrad og små kommunale barnehager.

Funksjonell og teknisk tilstand på barnehagebygg: Kommunen har tre kommunale barnehager med moderne teknisk standard (Soknes, Soknedal og Singsås). Kommunen har en barnehage med dårlig teknisk standard (Støren). Alle barnehagene er funksjonelle bygg med tilstrekkelig areal.

Kvalitet: Barnehagetjenesten i Midtre Gauldal får bedre skår enn landsgjennomsnittet på kvalitetsindeksen til Agenda Kaupang. Det er lav bemanning og lite tilsyn, men mange barnehagelærere og god dekning blant minoritetsspråklige unger.

Lokalisering: Barnehagene ligger sentralt plassert i de bygdene de betjener.

Samfunnsutvikling: Barnehagene dekker kapasiteten i de bygdene de betjener.

1.6 Forslag til tiltak for å effektivisere skole og barnehage

Vi har utredet fire tiltak utenfor dagens struktur:

- ▶ Legge ned alle grendeskolen
- ▶ Legge ned Soknedal skole
- ▶ Legge ned Soknedal og Singsås skole
- ▶ Legge ned Støren barnehage

Tiltakene er sammenlignet med alternativ null (dagens struktur) i tabellen under. Effekten på økonomi, tjenestekvalitet, folkehelse /miljø og Samfunnsutvikling er vurdert. Tabellen viser om tiltaket er bedre (+) eller dårligere (-) enn dagens struktur.

Tabell 1: Sammenligning av alternative strukturer i skole og barnehage.

Alt nr.	Navn	Kostnader	Kvalitet	Lokalisering	Samfunn
0	4 barneskoler og 5 kommunale barnehager	0	0	0	0
1	En barneskole på Støren	+	+	-	?
2	Soknedal til Støren	0	+	-	?
3	Soknedal og Singsås til Støren	+	+	-	?
4	Legge ned Støren barnehage	+	0	0	

Konklusjoner

Det mest positive tiltaket er nr. 4: nedleggelse av Støren barnehage. Tiltaket er svært lønnsomt. Det har ingen negative effekter på tjenestekvalitet eller samfunn/folkehelse.

Tiltak nr. 1, nedleggelse av grendeskolen er et svært lønnsomt prosjekt. Støren barneskole må uansett rives og bygges opp på nytt om noen år. Utvidelse av et nybygg på Støren fra to til tre klasserekker er en meget lønnsom investering. Tiltaket vil antakelig ha en positiv effekt på tjenestekvaliteten. Barneskolen får et større fagmiljø og blir antakelig en mer attraktiv arbeidsgiver. Problemet med dette tiltaket er at noen elever i barneskolen vil få veldig lang skolevei. Vi vil ikke anbefale dette tiltaket uten en bedre løsning enn man har i dag for skoleskyssen.

Tiltak nr. 2, nedleggelse av Soknedal skole er ikke et lønnsomt prosjekt. Skolen på Støren må uansett bygges ut med tre klasserekker. Skyssproblemet er det samme som i alternativ 1.

Tiltak nr. 2, nedleggelse av både Soknedal og Singsås kan være et lønnsomt prosjekt, men fører også til alvorlige problemer med skoleskyssen.

Uansett hvilke grendeskoler som legges ned, kan det komme en privat skole i stedet. En privat skole trenger ikke å bli et økonomisk problem for kommunen, så lenge skolekapasiteten på Støren tilpasses til det gjenværende elevtallet.

Tiltak innenfor dagens struktur:

- ▶ Mindre bruk av spesialundervisning
- ▶ Omorganisering av PPT
- ▶ Utnytte bedre mulighetene i oppvekstsentrene
- ▶ Ta i bruk nettbasert undervisning.

Disse tiltakene kan først og fremst forbedre kvaliteten på tjenesten. Vi har ikke noen godt grunnlag for å si at de vil redusere kostnadene. Midtre Gauldal kommune bruker omtrent 3 mill. kr mindre på grunnskolen enn skolestrukturen tilsier.

2 Metode

2.1 Prosjektmetode og datagrunnlag

Prosjektmandatet er enkelt: få fram forslag til effektivisering av skolene og barnehagene i Midtre Gauldal kommune. Effektivisering av tjenestene betyr tiltak for å redusere kostnadene og øke tjenestekvaliteten. Kommunen etterspør tiltak både innenfor og utenfor dagens skole- og barnehagestruktur. Positive og negative konsekvenser av tiltakene skal beskrives.

Prosjektet er gjennomført i to faser. Først analyse, deretter utvikling av forbedringstiltak. Det er viktig at tiltakene bygger på analyse av dagens situasjon. Tiltakene skal være svar på de problemene analysen av dagens situasjon avdekker.

Vi har brukt et omfattende datamateriale i analysen av dagens situasjon:

- ▶ **Demografi:** Vi har brukt befolkningsprognoser på skolekretsnivå utarbeidet av Trondheimsregionen. Tallene ligger på hjemmesiden til Trondheimsregionen.no. Den siste prognosen er fra 2023.
- ▶ **Kostnader og kvalitet i tjenestene:** Vi har sammenlignet kostnader og kvalitet i skole og barnehager med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen 2024 fra Agenda Kaupang. Dette er et verktøy som er utviklet for alle kommunale tjenester. Tjenestekvalitet er sammenlignet ved hjelp av offentlig kommunestatistikk fra KOSTRA/SSB, skolestatistikk og barnehagestatistikk fra Utdanningsdirektoratet og folkehelsedata fra FHI. Datagrunnlaget er primært fra 2023.
- ▶ **Teknisk og funksjonell tilstand i skoler og barnehager:** Vurderingen av teknisk tilstand bygger på analyser gjort av kommunens tekniske avdeling. Agenda Kaupang har ikke gjort noen selvstendig vurdering av byggenes tekniske tilstand. Styrer og rektor har vurdert byggenes funksjonelle tilstand ved hjelp av spørreskjemaer fra Agenda Kaupang. Konsulentene har befart alle kommunale skoler og barnehager sammen med linjeledelsen og ansatte i eiendomsforvaltningen.
- ▶ **Kommunens styring og ledelse:** Analysen bygger på gjennomgang av kommunens styringsdokumenter og intervjuer med kommunale ledere og ansatte/tillitsvalgte.

Analyseresultatene er drøftet med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe i to møter.

Tiltakene er utviklet på grunnlag av analysene og i samarbeid med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe. Tiltakslistene er gått gjennom i møte med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe.

Agenda Kaupang står ansvarlig for alle konklusjoner i rapporten.

2.2 Sammenligne bygg med samme (moderne) standard

Agenda Kaupang har sammenlignet langsiktige løsninger på kommunens problemer. Vi ser 20 år fram i tid. Vi sammenligner alternative løsninger når det gjelder kostnader, kvalitet, lokalisering og betydning for lokalsamfunnene.

Agenda Kaupang har samlet data om kostnader, tjenestekvalitet, befolkningsutviklingen, kapasiteten til anleggene og byggenes tilstand.

I rapporten er alle dagens skoler og barnehager oppjustert til moderne standard med omtrent samme kapasitet. Dermed kan vi sammenligne skoler og barnehager med samme funksjonelle og tekniske tilstand. På denne måten forenkler vi sammenligningen av alternative løsninger.

Kostnader: I kostnads kalkylene inngår kostnader til undervisning, bygningsdrift, kapitalkostnader av investeringer og skoleskyss. Kapitalkostnader er renter og avskrivninger.

Kvalitet: Kvalitet i skole og barnehage handler om både læringsmiljø og faglig og sosial læring. Det er en uklar sammenheng mellom størrelse og kvalitet. Det er Agenda Kaupangs vurdering at skoler og barnehager må ha en viss størrelse for å kunne gi et variert og godt tilpasset tilbud for å møte dagens krav til tjenesten. Det fysiske læringsmiljøet bør være tilnærmet likt i alle skoler og barnehager.

Lokalisering: Det er et mål at flest mulig elever i grunnskolen går eller sykler til skolen. Økt antall elever med skoleskyss kan være en ulempe for folkehelsen. Barnehager bør legges lett tilgjengelig for foreldre med bil. Kommunale barnehager konkurrerer med private om barna og bør legges på attraktive steder.

Samfunnsutvikling: Forskningen viser at skolen er viktig for lokalsamfunnene. Lokalsamfunnene i Norge er samtidig i endring på grunn av endret næringsliv, bosettingsmønster og kommunikasjoner. Skole- og barnehagestrukturen er et virkemiddel for å bidra til en framtidrettet senterstruktur i kommunen.

Denne utredningen av skole- og barnehagestruktur er ikke tilstrekkelig detaljert som grunnlag for å velge nye løsninger for skoler og barnehager. Bredde har vært viktigere enn dybde i denne utredningen. Bygge kostnader er beregnet på grunnlag av erfaringstall og overfladiske undersøkelser. Utredningen gir grunnlag for å velge ut hvilke alternativer som skal utredes nærmere dersom kommunen ønsker å utvikle en rasjonell og framtidrettet skole- og barnehagestruktur.

Befolkningsprognoser og tilstandsanalyser av bygg går fort ut på dato. Strukturanalysen bør oppdateres så ofte som mulig, helst hvert andre år.

Et hovedgrep i analysen av skole- og barnehagestruktur er at vi sammenligner bygg med samme tekniske og funksjonelle kvalitet. Det forenkler sammenligningen. Da kan man sammenligne prisen på denne kvaliteten i ulike alternative strukturer.

Oppgaven er å sammenligne langsiktige løsninger. Skolebygg og barnehagebygg har en levetid på 40–60 år. Det er ikke riktig å sammenligne kostnadene ved nedslitte og nedskrevne bygg med nye bygg.

Vi sammenligner bygg av moderne standard, både når det gjelder teknisk tilstand og funksjonalitet. Alternativ null er derfor ikke dagens bygg, men oppdaterte utgaver av dagens bygg. Investeringskostnadene for alternativ null er det vi må betale for å modernisere dagens skoler og barnehager. Analysen gir samme standard på byggene for alle elevene i kommunen.

I kostnads kalkylen tar vi med alle typer kostnader. Det vil si:

- ▶ Undervisning/pedagogisk tilbud
- ▶ Drift av bygg
- ▶ Kapitalkostnader fra investeringer (renter og avdrag)
- ▶ Skoleskyss

Økonomiske hensyn må veies mot andre hensyn. Vi ser også på tjenestekvalitet, samfunnsutvikling og folkehelse/skoleskyss.

Alternativene sammenlignes med alternativ null. Fordeler angis med plusstegn. Ulemper angis med minustegn.

2.3 Opplæringskvalitet og skolestruktur

Midtre Gauldal kommune er opptatt av både kostnadsnivå og opplæringskvalitet i skolen. Vi mener at nedenstående momenter bør være med å danne grunnlag for vurderingen av dette spørsmålet.

Skoleforskningen er klar på at selve motoren i elevenes læring på skolen er læreren. Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og et godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik sett stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg. Forskjeller i elevresultater kan i noen grad forklares ut fra foreldrenes utdanningsbakgrunn, men skolens bidrag til elevenes læring varierer og det er jo dette kommunene kan gjøre noe med. I en rapport fra januar 2020 utgitt av KS heter det:

“Administrasjonen i kommuner med høye skolebidrag er ofte tett på skolene. Deres kommunikasjon med skolelederne er konsentrert om elevresultater og læringsmiljø.” Uavhengig av skolestruktur er dette forhold som kommunen bør se på med tanke på å forbedre elevresultatene.

Dette krever at skolestrukturen og det fysiske læringsmiljøet må legge til rette for utvikling av skolens faglige og pedagogiske kompetanse. Fra klasseromsforskningen vet vi at i de fleste skoler finnes det lærere som er spesielt dyktige og lærere som ikke oppnår de samme resultatene. For å oppnå bedre resultater for alle elevene, må kommunen initiere og legge til rette for systematisk og langsiktig arbeid med utvikling av arbeidsmiljø og pedagogisk kompetanse.

Viktige faktorer i dette arbeidet, og som er knyttet til skolestruktur og skolebygg, kan være å skape attraktive arbeidsplasser og legge til rette for å stimulere faglig samarbeid mellom lærerne og mellom skolene.

2.3.1 Ulike faktorer som kan ha betydning for valg av skolestruktur

Fysisk læringsmiljø

Det fysiske læringsmiljøet skal fremme helse, trivsel og læring (Opplæringsloven § 9-A) og dette har betydning for utforming av skolebyggene og hvordan de utstyres. I vår vurdering har vi lagt til grunn at det fysiske læringsmiljøet skal være tilnærmet likeverdig for alle skolene/elevne. Midtre Gauldal kommune har ingen skolebygg som tilfredsstillende fullt ut kravene til et moderne skoleanlegg.

Undervisningskompetanse – lærersamarbeid

De formelle kravene til undervisningsfaglig kompetanse øker. Fra 2025 skal lærere på barnetrinnet som underviser i fagene norsk, samisk, engelsk, matematikk, særskilt norskopplæring mfl. ha 30 studiepoeng som er relevante for faget. Dette betyr at elevene har krav på å få opplæring i disse fagene fra lærere med relevant kompetanse.

For å undervise i tilsvarende fag på ungdomstrinnet må lærerne ha 60 studiepoeng. På ungdomstrinnet er det et krav at lærerne skal ha faglig fordypning i alle fag de underviser i.

Skolene må ha mange nok undervisningstimer til at skolen kan rekruttere lærere med kompetanse i alle fag. Utfordringen gjelder særlig de «små» fagene og valgfagene. I ny læreplan som gjaldt fra høsten 2020, er det mange og til dels nye valgfag. Her kan nevnes Praktisk håndverksfag, Teknologi og design, Produksjon for scene, Medier og kommunikasjon, Ideer og praktisk forskning, Utvikling av produkter og tjenester. Større ungdomsskoler har også muligheten til å tilby alternative fremmedspråk. Etter vår vurdering bør en ungdomsskole i prinsippet kunne tilby både praktiske og teoretiske valgfag og det kan være en utfordring når skolen blir for liten.

Fag- og profesjonsutvikling

Samarbeid mellom lærere handler om å utvikle og dele faglig innhold som skal presenteres for elevene og ikke minst utvikling og valg av opplæringsmetodikk, vurderingsmetodikk etc. Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag. Det er viktig at lærerens verktøykasse er i kontinuerlig utvikling og sjansene for at det skjer er større når flere samarbeider. For fådelte og mindre skoler bør det vurderes å iverksette faglig-pedagogiske tiltak som kan kompensere for liten skolestørrelse.

Rekruttering

Det er rimelig å anta at det er lettere å rekruttere medarbeidere med god kompetanse dersom man kan tilby et arbeidsmiljø som allerede har god kompetanse. På større skoler vil det være lettere å skape et miljø med allsidig kompetanse og spisskompetanse på områder hvor det er behov for det. Når de nye kompetansekravene til undervisningspersonell trer i kraft for fullt fra 2025, vil det generelt bli større utfordringer med å få dekket alle fag med riktig kompetanse og å tilby fulle stillinger innen den fagkombinasjonen lærerne er utdannet for. Det er et konkurranse-fortrinn å kunne tilby fulle stillinger. På de minste skolene med få stillinger vil denne utfordringen bli størst.

Elevmiljø

Elever er forskjellige på mange ulike måter. F.eks. har noen utpregede sosiale ferdigheter, har lett for å skaffe seg venner, mens andre ikke har dette som sin styrke. I et større elevmiljø vil det være lettere for alle elever å finne medelever som deler interesser og væremåter og dette kan i betydelig grad øke trivsel og trygghet for alle elevene.

Ledelse

Ledelsen skal være motor i den enkelte skoles utvikling. Vår erfaring er at ledere i små skoler har en tendens til å ende opp med å skulle løse alle mulige typer oppgaver og dermed miste fokus og kraft for å stimulere den faglige og pedagogiske utviklingen av opplæringstilbudet til elevene.

Klassestørrelse og tilpasset opplæring

Har klassestørrelsen betydning for muligheten til å drive tilpasset opplæring? Vil fulle klasser/store skoler hindre tilpasset opplæring? GSI-tallene viser at det brukes ikke mer timer til spesialundervisning per elev i store skoler enn i små. Vi finner ikke belegg for å si at en skoles evne til å tilpasse opplæringen til elevenes behov samvarierer med klassestørrelse eller skolestørrelse. Tilpasset opplæring handler først og fremst om lærernes kompetanse i å lage variert opplæring for elevene. Da kan skolens ressurstilgang ha noe å si og det kan slå positivt ut med større klasser og større skoler.

Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg.

Oppsummering

Det er vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune. Med utgangspunkt i ovenstående faktorer er det Agenda Kaupangs vurdering at en skole må ha en viss størrelse for at disse faktorene skal la seg realisere på en effektiv måte. Med tanke på kvalitetsutvikling er det nødvendig å vurdere sannsynligheten for at foreslått skolestruktur, skolestørrelse og skoletype er med og understøtter de faktorene som er nevnt ovenfor.

Vi vurderer det som sannsynlig at unge lærere ønsker seg til skoler med bred og god kompetanse hvor de profesjonelle utviklingsmulighetene er gode.

Uavhengig av spørsmålet om skolestørrelse er det avgjørende for utvikling av opplæringskvaliteten på den enkelte skole at kommunen satser betydelig på langvarig og systematisk kvalitetsutvikling av skolene.

2.4 Skolen, barnehagen og lokalsamfunnet

Endret skole- og barnehagestruktur betyr vanligvis færre og større skoler og barnehager. Nedleggelse kan være en ulempe for lokalsamfunnet. Nye og større enheter kan samtidig være en fordel, dersom den nye enheten understøtter samfunnsendringer man ønsker eller uansett vil få.

2.4.1 Skolenedleggelse som ulempe

Det er vanskelig å måle skolens betydning for lokalsamfunnene. Skolene er samlingspunkter for de familiene som har barn på skolen, for foreninger som bruker skolelokalene til sine aktiviteter, og for lokalsamfunnet ellers, blant annet når man skal feire 17. mai.

Hvis skolen legges ned, kan det betyr svekkelse av lokalsamfunnet, i den forstand at elever, foresatte og innbyggere får andre arenaer for samhandling. Barna får venner andre steder, foreldrene treffer foreldre fra andre steder og det kan bli mindre grunnlag for lokale aktiviteter.

Det er forsket lite på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (Nordahl). Konklusjonene i forskningen vil vi oppsummere slik:

- ▶ Skolen er en viktig sosial institusjon. Det er en risiko for at samholdet i bygdene svekkes når skolen forsvinner.
- ▶ Det er ikke skolen som holder liv i bygda. Utviklingen i bygder som mister skolen er svært ulik. Bygder med et sterkt foreningsliv og sosiale entreprenører kan klare seg godt uten skole. Lokalt næringsliv er lite påvirket av skolenedleggelse.
- ▶ Skolebytte oppleves ikke som noe problem hos de fleste elever. Et større skolemiljø er en anledning til å få nye venner. Problemene oppstår hvis det blir lang reisevei til den nye skolen.

I vedlegg er forskningen om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse gjengitt mer detaljert.

Omtrent de samme momentene kan anføres for barnehager. Vårt inntrykk er at barnehagene har mindre betydning for lokalsamfunnene enn skolene. Barneskolene har større betydning enn ungdomsskolene. Barneskolene er samlingspunkt på 17. mai. Ungdomsskolene dekker ofte flere lokalsamfunn.

2.4.2 Skolenedleggelse som fordel

Endret skole- og barnehagestruktur betyr vanligvis at skoler og barnehager flyttes fra periferi til sentrum i kommunen. Dette må ses som en del av en mer generell sentraliseringsprosess i kommunene.

Det har i mange år pågått en sentralisering av bosetting og næringsvirksomhet i de fleste kommuner. Butikkene i utkanten legges ned. De samles i sentrum. Der bygges det samtidig ut leiligheter og diverse kommunale tjenestetilbud. Utvikling av kommunesenteret oppleves som en strategi for overlevelse i mange kommuner. Kommuner uten et skikkelig sentrum blir et mindre attraktivt sted å bo.

Innenfor pleie og omsorg er sentralisering av tjenestetilbudet en viktig strategi i de fleste kommuner. Eldreboliger, sykehjem og boliger med service legges i sentrum. Lett tilgang til butikker og helsetilbud gir mer selvstendige eldre og enklere drift av den kommunale pleietjenesten.

Sentraliseringen som har skjedd innenfor grunnskolen har stort sett vært for å drive billigere eller tilpasse kapasitet til synkende elevtall. Sentralisering har sjelden vært et mål i seg selv. I noen kommuner er sentralskoler benyttet for å binde kommunen sammen. Hof kommune er et eksempel.

Nasjonale myndigheter ønsker at kommunene sentraliserer boligbyggingen for å redusere investeringer i infrastruktur, redusere miljøbelastninger og øke bruken av kollektivtransport. Dette er argumenter for en mer sentralisert skole- og barnehagestruktur.

Skolestrukturen bør tilpasses det framtidige bosettingsmønsteret i kommunen. Dagens struktur bygger på fortidens bosettingsmønster. Et skolebygg og barnehagebygg har en levetid på minst 40 år. Kommunen bør unngå å investere i skoler og barnehager på steder som folk flytter fra.

2.5 Strukturutredninger og byggeprosjekter

Vi skiller mellom strukturanalyser og byggeprosjekter. Strukturanalysen munner ofte ut i byggeprosjekter, men dette er bare en forberedende fase. Formålet med analysen er å sammenligne mange løsninger. Det er ikke rasjonelt å detaljere løsningene på dette stadiet. Bredde er viktigere enn dybde. Analysen i denne rapporten bruker derfor erfaringstall for byggekostnader per kvm. Vi gjør få konkrete vurderinger av eksisterende bygninger. Det foreligger ingen arkitekt-tegninger. Grunnforhold er ikke undersøkt.

På grunnlag av utredningen anbefales noen løsninger. Bør kommunen bygge om eller bygge nytt? Det vil være mange usikre momenter i kostnadskalkylene. Vi advarer mot å legge utredningen direkte til grunn for å sette i gang planlegging av konkrete byggeprosjekter. Det bør gjøres grundigere tekniske undersøkelser av de viktigste alternativene. Vi anbefaler å følge moderne rutiner for faseindelte byggeprosesser. Staten og kommunene bruker følgende tre faser:

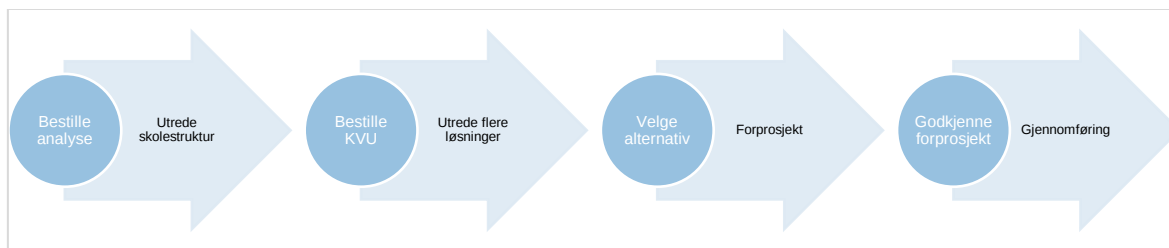
- ▶ **Konseptvalgutredning:** Dette er en utredning av alternative løsninger på et behov. Konkrete løsninger skisseres. Man sammenligner alternative løsninger. På dette stadiet er kostnadsestimater og tidsplaner ikke endelig fastsatt.
- ▶ **Forprosjektet:** Dette er en detaljert utredning av den valgte løsningen. Endelig kostnadsramme og framdriftsplan fastsettes. Denne utredningen er grunnlaget for å sette prosjektet ut på anbud. Hvis/når forprosjektet vedtas, settes byggeprosjektet i gang.
- ▶ **Gjennomføringsfasen:** Nå er terningen kastet. Det utarbeides anbudspapirer og velges leverandører og byggingen gjennomføres. Resultatet rapporteres til politikerne.

Det vil vanligvis være eiendomsavdelingen i kommunen som leder alle tre fasene i byggeprosjektet. Skoleadministrasjonens hovedansvar er å utarbeide bestillingen som starter opp prosessen. Det vil blant annet si hvilke alternativer som skal utredes og funksjonelle krav til byggene.

Vi oppfatter utredningen av skolestruktur som en primært skolefaglig analyse for å komme fram til en god bestilling. Utredningen av struktur skal sikre at de mest interessante alternativene blir tatt med i konseptvalgutredningen.

Figuren under viser de fire fasene i byggeprosessen som vi har beskrevet over. Politikernes rolle er angitt i sirkelene i figuren. De tar beslutningene mellom hver fase:

- ▶ Sette i gang utredning av skolestruktur
- ▶ Velge hvilke konsepter som skal utredes
- ▶ Velge løsning og sette i gang forprosjektet
- ▶ Godkjenne forprosjektet og sette i gang byggingen
- ▶ Godkjenne byggregnskapet/sluttrapporten fra prosjektet

Figur 1: Modell for håndtering av skoleutbygging i kommuner

2.5.1 Byggekostnader

Vurdering av tilstand for barnehager og skoler er basert på observasjoner og informasjon fra ansatte i kommunen i forbindelse med befaringer 8.5. 2024 og 7.6.2024, samt oversendte dokumenter.

Vurdert tilstand danner videre grunnlag for forutsatte nødvendige tiltak for å få byggene opp til dagens standard (TEK17), og hva det vil medføre av investeringer/byggekostnader. Kostnads-vurdering er basert på erfaringspriser (kvadratmeterpriser) for ulike type bygg, omfang og arealer. Det er beregnet kostnader knyttet til nybygg og ombygging/oppgradering, der eksisterende areal er mottatt fra kommunen og arealbehov iht. dagens standard er hentet fra utformede arealprogram. Investering er vurdert ut ifra følgende kategorier:

- ▶ Nybygg
- ▶ Omfattende oppgradering: Alt (som nybygg) bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker.
- ▶ Moderat oppgradering: Justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar.
- ▶ Lett oppgradering: Alle innvendige overflater og inventar.

Det er benyttet erfaringskostnader fra «Norsk Prisbok» for de ulike elementene/ bygningene, der det er forutsatt normale grunnforhold, materialkvaliteter etc. Oppgitte kostnader tilsvarer «kostnadsramme» (P85) – konto 01–12 iht. «NS3453 Spesifikasjon av kostnader i et byggeprosjekt», og inkluderer byggekostnader, rigg og drift, prosjektering og administrasjon, merverdiavgift, samt et risikopåslag (forventet tillegg og usikkerhetsavsetning). Vurdert prisnivå er per februar 2024. Det er ikke medtatt kostnader knyttet til tomt, midlertidige lokaler, utendørsarbeider, prisstigning (frem til byggestart og under byggeperiode), byggelånsrenter eller løst inventar.

2.5.2 Tomtebehov for skoler og barnehager

Det er gjort en vurdering av tomtebehov ved alternativ null og nye alternativer. Vurdering er basert på veilederen «Uteområder i skoler og barnehager – hvordan sikre kvalitet» fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), NMBU rapport, Ås 2020, ISBN: 978-82-575-1659-8. Rapporten er tilgjengelig på internett. Veilederen handler bare om uteområdet for barna, det vil si den delen av tomten som er avsatt til lek og elevaktiviteter. Tomten må i tillegg ha plass til bygget og parkering/trafikkareal.

- ▶ Uteareal: Veilederen sier 30 kvm per elev i grunnskolen i spredtbygde strøk, 18 kvm i tettbygde strøk. For barnehager 25 kvm per barn, det vil si 19 kvm per plass (små barn teller dobbelt). Veilederen aksepterer redusert uteareal i tettbygde strøk.
- ▶ Bygget: Vi må ha plass til byggets grunnflate. Det vil si brutto areal delt på antall etasjer.
- ▶ Trafikkareal: Vi tar bare med parkeringsareal. Vi regner med 1 plass per årsverk i skolen og 1 plass per årsverk i barnehagene. Vi regner 20 kvm per parkeringsplass

2.5.3 Krav til moderne skoleanlegg

Visjonen for skolen i Midtre Gauldal er et viktig spørsmål når man lokalt skal si noe om hva som er krav til et moderne og framtidsrettet skoleanlegg.

For å designe skoler på en effektiv måte, må pedagogiske mål og innsikt i hva som fremmer læring stå i fokus. Det er betydelig mer variasjon i undervisningsmetoder nå enn da mange av de norske skolebygningene ble utviklet og reist. Moderne læreplaner legger vekt på at elevene skal utvikle studieteknikker, det vil si å lære hvordan de skal lære. Elevene skal også utvikle problemløsningsferdigheter gjennom prosjektarbeid, entreprenørskap og samarbeid. Kompetanse om miljøutfordringer har fått økt betydning, og en mer praktisk tilnærming til læring er nå vanlig.

Det er en del kunnskap om hvordan fysisk aktivitet påvirker læring samt fysisk og psykisk helse. Lek er spesielt viktig for de yngste barna og spiller en stor rolle i utviklingen av kreativitet (jf. Karin Høyland, Sintef). I stedet for det mer tradisjonelle klasserommet hvor elevene sitter i rekker, legger man nå vekt på å gi muligheter for ulike måter å jobbe på, ulike arbeidsstillinger og steder. Med dette som bakgrunn har fleste kommuner valgt å bruke et skolearealprogram som tar utgangspunkt i elevtallet, og ikke utgangspunkt i antall klasser. Elevtallet er også utgangspunktet i vår arealprogram for skole som ligger vedlagt. Samtidig vil et skolebygg overleve flere lærerplaner og fokus, noe som er viktig for skoleanlegget.

Forskning viser at omgivelsene påvirker hvordan vi har det, hvordan vi jobber og presterer, både ute og inne. Ut fra dette blir utforming og funksjonalitet viktig. Ut fra dette har vi tatt utgangspunkt i arealprogram for barneskole som vektlegger en større fleksibilitet i generelle læringsarealer.

2.5.4 Krav til moderne barnehageanlegg

Det er viktig at man bygger og utformer barnehagene fleksibelt og funksjonelt i forhold til kravene som ligger til lekeareal for barna. Kommunen skal godkjenne både private og kommunale barnehager etter disse punktene:

- ▶ Utforming og innredning av barnehagen ivaretar formålsbestemmelsen og de forhold som forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager omhandler.
- ▶ Universell utforming er lagt til grunn ved utforming av nye barnehager og ved endring/reovering som krever ny søknad etter plan og bygningloven.
- ▶ Rutiner som sikrer nødvendig tilrettelegging for barn med funksjonsnedsettelse før de starter i barnehagen og eventuelt dersom behov for tilpasning oppstår.
- ▶ Det kan dokumenteres rutiner for et trygt og sikkert renhold og avfallshåndtering både med hensyn til utearealene og barnehagebygningen.
- ▶ Utearealer som tilrettelegger for variert fysisk aktivitet og ivaretar behovet for sikkerhet og universell utforming.

Veiledende norm for størrelsen på inneareal (Udir) er 4 kvadratmeter per barn over tre år og 5,5 kvm per barn under tre år. Dette er å forstå som minstekrav. De ansattes arbeidsmiljøforhold reguleres av arbeidsmiljøloven med forskrifter. Det er de rommene som står til disposisjon til barnas aktiviteter, som tas med i arealberegningen.

Følgende rom regnes ikke med til leke- og oppholdsarealet: Personalrom, kontorer, vaskerom, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom, inngang (grovgarderobe) o.l. For barnehager som tar imot barn mellom 0–3 år, er stellerom og hvilerom nødvendig.

Det finnes ulike driftsformer for barnehager tilpasset lokale behov og lokale forhold. Nye former som gårdsbarnehager, barnehagebusser, friluftsbarnhager osv. forekommer. Dersom kriteriene i denne forskriftens § 2 er oppfylt, skal kravene i forskriften følges uansett driftsform.

Utemiljøet utformes slik at alle barn får gode muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter. I tilretteleggingen av det fysiske miljøet må det tas hensyn til at barn i ulike aldre og med ulikt ferdighetsnivå skal bruke de samme arealene (jf. Rammeplan for barnehagen). Utearealet bør som minstemål være seks ganger så stort som innearealene (det vil si ca. 24 kvm for barn over 3 år og 33 kvm under 3 år). Dersom disse kravene er vanskelige å oppfylle grunnet beliggenhet i sentrumsområder, må det tas en helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle når det gjelder hvilke parker og friområder som finnes i nærmiljøet, og hvordan barnehagen har tenkt å benytte disse. Barnas sikkerhet må i så fall vies spesiell oppmerksomhet. Vi har lagt ved arealprogram for barnehagen som ivaretar alle disse aspektene.

3 Skoler og barnehager i Midtre Gauldal kommune

Det er fire skolekretser i Midtre Gauldal: Støren, Budal, Soknedal og Singsås. Støren er kommunesenteret med stor barneskole, ungdomsskole og fire barnehager, derav to private. De tre andre skolekretsene har oppvekstsenter med kommunal grunnskole og barnehage.

3.1 Barnehager

Det var 7 barnehager i Midtre Gauldal kommune våren 2024, 5 kommunale og 2 private. De kommunale barnehagene hadde 313 plasser i bruk (barn 0–2 år teller dobbelt). De private barnehagene hadde 116 plasser i bruk, se tabellen under.

Tabell 2: Barnehager i Midtre Gauldal kommune 15.12.2023. Kilde: BASIL

Barnehage	EIER_FORHOLD	Årsverk sum	Plasser	Skolekrets	Avstand til Støren km
Singsås Oppvekstområde Avd barnehage	Kommunal	13,6	66,6	Singsås	25
Soknedal Oppvekstområde Avd barnehage	Kommunal	17,2	91,0	Soknedal	12
Støren barnehage	Kommunal	15,7	55,6	Støren	0
Soknes barnehage	Kommunal	14,0	56,5	Støren	0
Budal Oppvekstområde Avd barnehage	Kommunal	8,0	43,1	Budal	30
Hauka villmarksbarnehage	Privat	3,6	15,3	Soknedal	15
Liøya barnehage SA	Privat	22,5	101,1	Støren	0
Utvalg		94,5	429,2		

3.2 Skoler

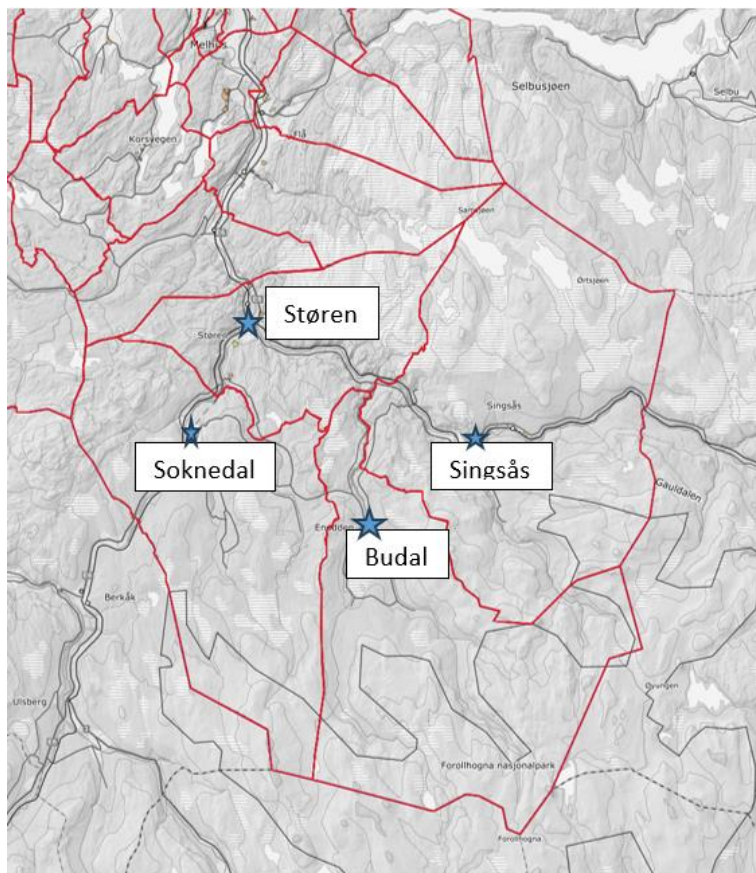
Midtre Gauldal har i dag fem skoler, fire barneskoler og en felles ungdomsskole for hele kommunen. Tre av barneskolene er organisert sammen med barnehage som en del av et oppvekstsenter.

Det er til sammen 747 elever i Midtre Gauldal kommune skoleåret 2023-24, se tabellen under. 484 elever gikk på skole på Støren.

Tabell 3: Elever i grunnskoler i Midtre Gauldal kommune per 1.10.2023. Kilde: GSI

Skole	Skoletype	Elever
Budal Oppvekstområde	barneskole	39
Singsaas Oppvekstområde	barneskole	67
Soknedal skole	barneskole	157
Støren barneskole	barneskole	271
Støren ungdomsskole	ungdomsskole	213
Utvalg		747

Barnehagene og skolene er plassert på kartet under. Midtre Gauldal er en grisgrendt kommune. Fra Støren er det 12 km til Soknedal, 30 km til Budal og 25 km til Singås oppvekstsenter.

Figur 2: Skolekretser, grunnskoler og barnehager i Midtre Gauldal kommune 2024. Kilde: BASIL og GSI

4 Utvikling av folketallet

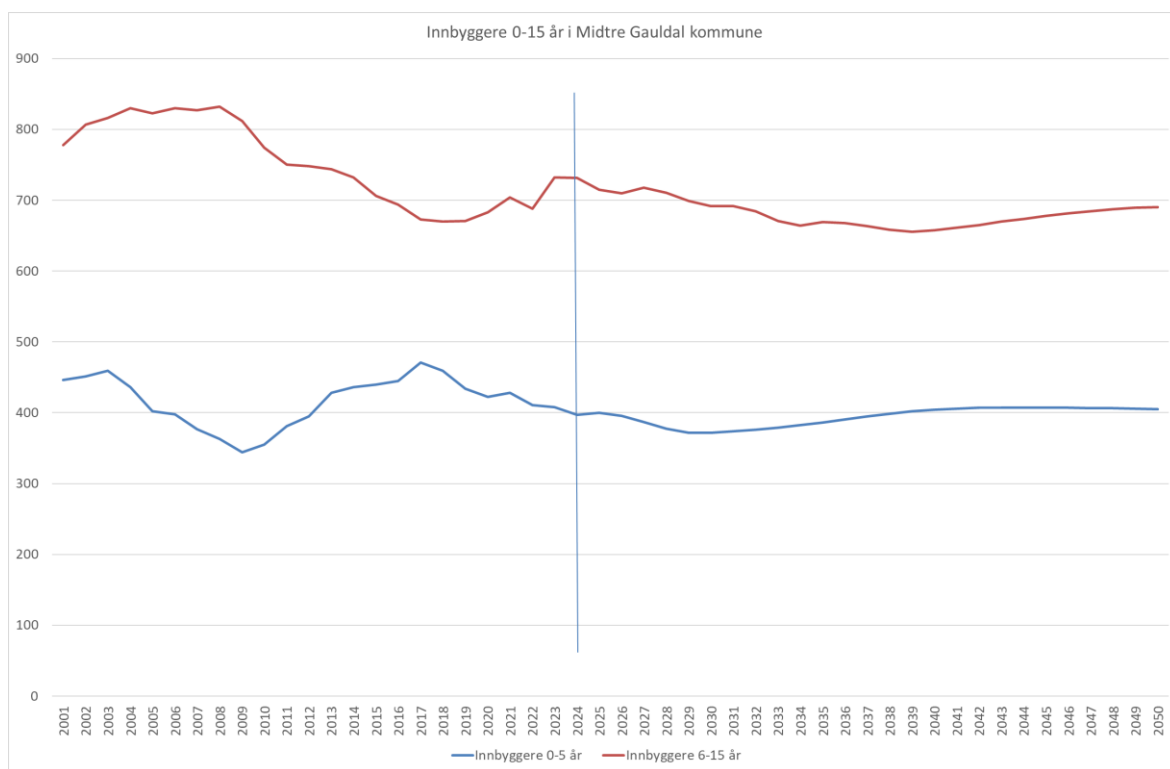
Per 1.1.2023 var det 1.140 innbyggere 0-15 år i Midtre Gauldal. Det var 732 innbyggere 6–15 år og 408 innbyggere 0–5 år.

De siste 22 årene er antall innbyggere 0–15 år gått ned med 100 personer. Nedgangen gjelder både skoleunger og barnehageunger.

I 2023 ble det født 61 barn i Midtre Gauldal kommune. Det er omtrent som nivået før pandemien. I 2020 ble det født 62 barn i kommunen.

Til dette prosjektet er det brukt befolkningsframskrivninger fra Trondheimsregionen på skolekrets-nivå. Framskrivningen sier at antall innbyggere 0-15 år vil gå ned med 45 innbyggere til 1.095 i år 2050. Antall innbyggere 1–5 år vil ikke gå ned. Antall innbyggere 6–15 år vil gå ned med 45 personer til 690. Hele nedgangen gjelder ungdomsskolen.

Det forventes ca. 65 fødsler i året de neste 30 årene. Utviklingen 2001–2050 er visst i figuren under.

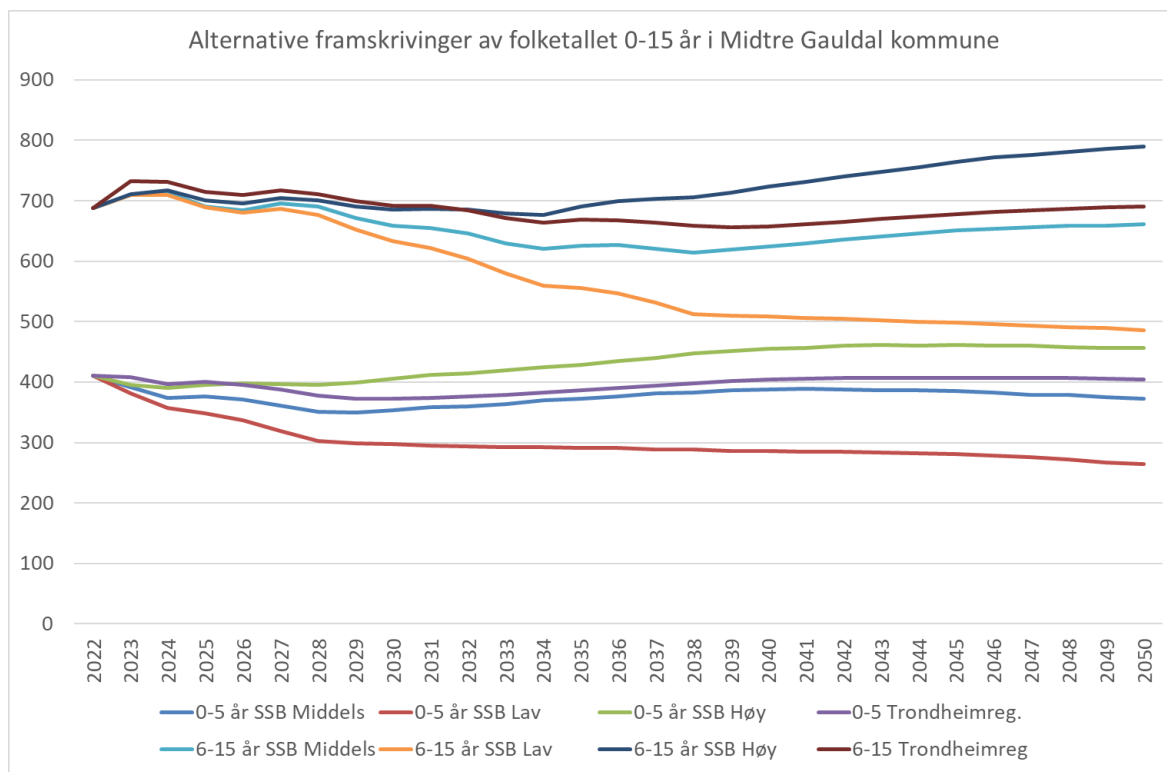
Figur 3: Framskrivning av folketallet 0–15 år i Midtre Gauldal kommune. Kilde: Trondheimregionen.

Befolkningsframskrivninger 20 år fram i tid er svært usikre i yngre aldersgrupper. Antallet i barnehagealder 5 år fram er ikke født ennå. For aldersgruppen 0–15 år bør prognosene oppdateres så ofte som mulig. Prognosene i denne rapporten kom i 2022.

Det er fire dimensjoner i prognosen: fruktbarhet, dødelighet, innvandring og intern flytting. Figuren under sammenligner framskrivningen fra Trondheimregionen med framskrivingene levert fra SSB i 2022. Figuren sammenligner Kompas-framskrivningen med middel-alternativet (MMMM), alternativet Lav nasjonal vekst (LLML) og alternativet Høy nasjonal vekst (HHMH). For aldersgruppen 6–15 år er avstanden mellom lavt og høyt SSB-alternativ 300 personer i 2050.

For aldersgruppen 0–5 år er avstanden mellom høyt og lavt SSB-alternativ 200 personer i 2050, se figuren under.

Prognosen fra Trondheimregionen ligger ganske nær middel-alternativet fra SSB.

Figur 4: Alternative befolkningsframskrivinger for aldersgruppen 0–5 år og 6–15 år i Midtre Gauldal kommune. Kilde: SSB 2022 og Kompas 2022

Dette prosjektet gjelder skolestrukturen i barnehage og barneskole. Det er bare en ungdomsskole i kommunen. I dette prosjektet er det behov for befolkningsprognoser for hver skolekrets for aldersgruppen 0–5 år og 6–12 år. Det er definert fire skolekretser for barneskolene i Midtre Gauldal kommune: Støren, Soknedal, Budal og Singsås. Grensene mellom kretsene framgår av figur 3.

Framskrivingene viser at folketallet i hele kommunen er ganske stabilt i målgruppen for barnehage og barneskole de neste 30 årene.

Barnehage: Barnetallet skal være temmelig stabilt i alle kretsene, se tabellen under. Antall innbyggere 0-5 år har falt i alle kretsene de siste 20 årene, bortsett fra på Støren.

Tabell 4: Innbyggere 0–5 år per skolekrets i Midtre Gauldal kommune per 1.1. Kilde: Trondheimsregionen

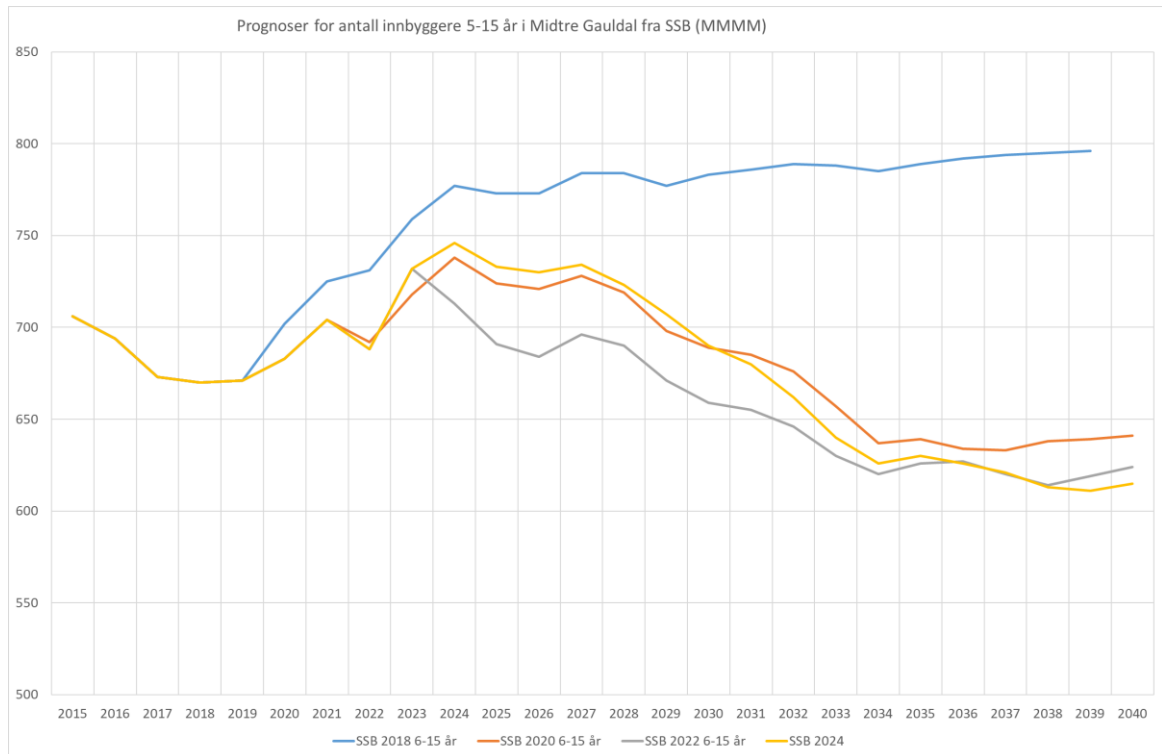
	2001	2005	2010	2015	2020	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Støren	175	178	162	221	214	185	183	172	182	194	198	198
Singsås	89	60	61	65	69	70	73	66	70	73	74	73
Budal	47	44	30	29	25	32	34	32	33	33	32	31
Soknedal	135	120	102	125	114	109	110	101	101	104	104	103
Midtre Gauldal	446	402	355	440	422	397	400	372	386	404	407	405

Barneskole: Antall innbyggere 6–12 år skal falle svakt de neste 30 årene, se figuren under. Soknedal får størst prosentvis reduksjon. Antall barn 6–12 år har falt mye i Singsås og Soknedal de siste 20 årene. Det er bare Støren som har hatt vekst i denne perioden.

Tabell 5: Innbyggere 6-12 år i Midtre Gauldal kommune 1.1. Kilde: Trondheimsregionen.

	2001	2005	2010	2015	2020	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Støren	220	215	216	197	256	266	249	227	218	225	236	241
Singsås	120	107	83	66	69	76	75	82	81	81	83	84
Budal	47	54	61	50	34	36	35	38	38	36	36	36
Soknedal	179	195	175	152	147	151	145	130	122	120	123	124
Midtre Gauldal	566	571	535	465	506	529	504	476	459	461	478	484

Befolkningsprognoser for innbyggere 0–15 år er ferskvare. Antakelser om fruktbarhet, flytting og innvandring kan endres raskt. Det kommer derfor nye befolkningsprognoser fra SSB hvert annet år. Behovsanalyser bør derfor oppdateres så ofte som mulig, helst annenhvert år. Figuren under viser hvordan middelprognosen fra SSB for innbyggere 6–15 år i Midtre Gauldal kommune har endret seg fra 2018 til 2024. Prognosen for 2040 er redusert fra 800 til 610 innbyggere.

Figur 5: Innbyggere 6–15 år i Midtre Gauldal kommune. Prognose MMMM fra SSB 2018–2022

Prognosene er for tiden svært usikre. Flyktingene fra Ukraina er en stor usikkerhet. En prognose basert på dagens innbyggere (uten flytting og innvandring) viser 10-20 færre elever enn SSBs prognose MMMM de neste 5 årene.

Tabell 6: Innbyggere 6-15 år i Midtre Gauldal kommune. Kilde: Folkeregisteret.

Statistikk basert på barn bosatt i kommunen							
	Støren b.	Soknedal	Singsås	Budal	Støren u.	Totalt	Prognose SSB 2024
2023/2024	267	155	67	39	211	739	732
2024/2025	253	154	64	39	219	729	746
2025/2026	240	146	72	32	227	717	733
2026/2027	234	144	77	35	234	724	730
2027/2028	243	147	75	34	221	720	734
2028/29	228	152	74	41	208	703	723

5 Dagens struktur i grunnskolen

Vi ser på kostnadsnivået i dag og hvilket kostnadsnivå kommunen får i framtiden med dagens skolestruktur.

Midtre Gauldal driver en effektiv grunnskole. Det er god kvalitet og lave kostnader, sammenlignet med landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1. Midtre Gauldal har små skoler. Det driver opp kostnadene. Kommunen har lavere utgifter til undervisning enn forventet, med den skolestrukturen som er valgt.

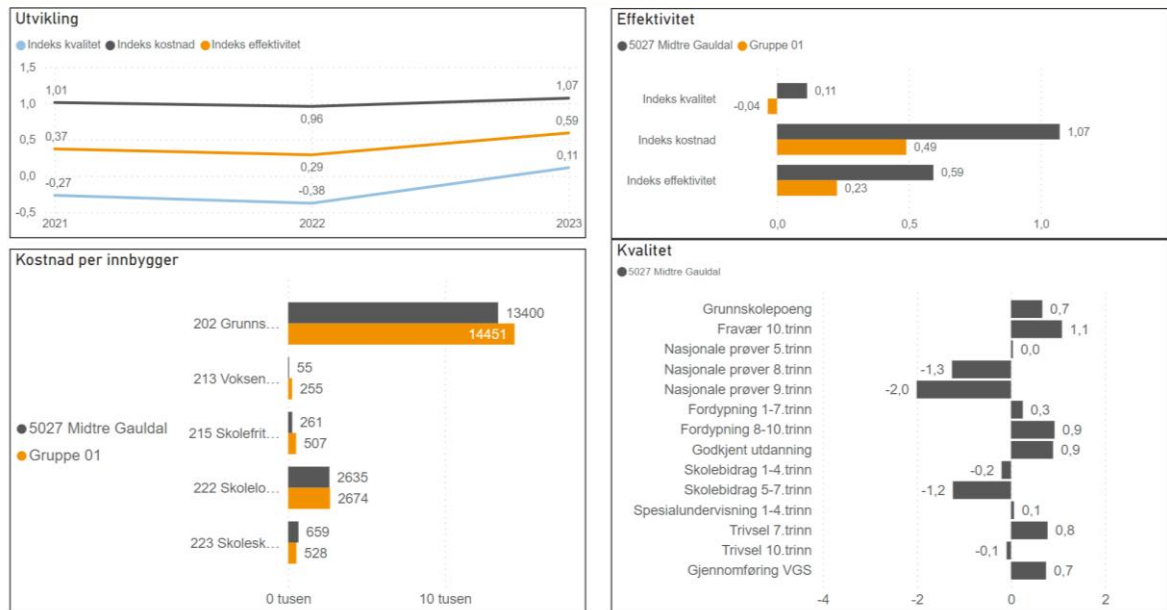
5.1 Kostnader, kvalitet og effektivitet

Både kostnader og kvalitet i kommunale tjenester er viktig. Vi ønsker effektive kommunale tjenester. Effektivitet er nytteverdi delt på kostnad. Vi har sammenlignet Midtre Gauldal med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen fra Agenda Kaupang med data for 2023.

Midtre Gauldal har en effektiv grunnskole. Kvaliteten i tjenesten god og kostnadene er lave. Datagrunnlaget framgår av figuren under.

- ▶ **Kvalitet:** Kvaliteten i grunnskolen er sammenlignet ved hjelp av 14 indikatorer for læringsutbytte, trivsel for elevene og kompetanse hos lærerne. Midtre Gauldal får bedre karakter enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1. Midtre Gauldal skårer spesielt godt på elevfravær, grunnskolepoeng, lærere med godkjent utdanning, god kompetanse i kjernefag for lærere på ungdomstrinnet og gjennomføringsgrad videregående; nasjonale prøver på 8 og 9.trinnet og skolebidragsindikatorerne på 5.-7. trinn har dårlige resultater.
- ▶ **Kostnader:** Grunnskolen består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) 202 Grunnskole (undervisning), 213 VO, 215 SFO, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. Vi sammenligner behovskorrigerede netto driftsutgifter. Utgiftene på 202 Grunnskole er lavere enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet i kommunegruppe 1.
- ▶ **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av karakterene for kostnader og kvalitet. Midtre Gauldal skårer markert bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1.

Grunnskole: mer effektiv enn gjennomsnittet

Figur 6: Kostnader, kvalitet og effektivitet i grunnskolen i Midtre Gauldal kommune 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024

Vi har også sammenlignet kvalitet og kostnader med noen middels store, spredtbygde kommuner (Stad, Ulstein, Gjerdrum, Østre Toten, Aurskog-Høland og Time). Midtre Gauldal kommer godt ut, sammenlignet med disse kommunene. Det er bare Time som har høyere indeks for effektivitet i grunnskolen, se tabellen under. Fem av kommunene har god kvalitet (bedre enn landsgjennomsnittet).

Tabell 7: Kostnad, kvalitet og effektivitet i grunnskolen 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024

Rang i sammenlikningskommunene			
Region	Indeks kvalitet grunnskole	Rang kostnad grunnskole	Rang effektivitet grunnskole
1121 Time	0,14	25	34
1516 Ulstein	0,25	95	74
3026 Aurskog-Høland	-0,01	47	70
3032 Gjerdrum	-0,09	66	96
3442 Østre Toten	0,14	125	117
4649 Stad	0,39	87	58
5027 Midtre Gauldal	0,11	27	40
Gruppe 01	-0,04	124	134

Kostnadsnivået i grunnskolen i Midtre Gauldal var 10 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1 i 2023. 202 Undervisning ble drevet 7 mill. kr billigere enn kommunegruppen, SFO var 2 mill. kr billigere og skoleskyssen var 1 mill. kr dyrere enn gjennomsnittet i gruppen, se tabellen under. Lokalene var like billige.

Tabell 8: Kostnadsforskjeller mellom Midtre Gauldal og andre kommuner i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Innsparingspotensial						
Region	202 Grunnskole	213 Voksena pplæring	215 Skolefritid stilbud	222 Skolelo kaler	223 Skoleskyss	Totalt
1121 Time	-3 mill.	0 mill.	-2 mill.	3 mill.	4 mill.	2 mill.
1516 Ulstein	-11 mill.	-4 mill.	-2 mill.	3 mill.	3 mill.	-11 mill.
3026 Aurskog- Høland	9 mill.	-2 mill.	-3 mill.	-6 mill.	1 mill.	-1 mill.
3032 Gjerdrum	-2 mill.	0 mill.	-4 mill.	1 mill.	2 mill.	-2 mill.
3442 Østre Toten	-11 mill.	-1 mill.	-3 mill.	1 mill.	2 mill.	-12 mill.
Gruppe 01	-7 mill.	-1 mill.	-2 mill.	0 mill.	1 mill.	-10 mill.

Levekårene i kommunene antas å påvirke både kostnadene og kvaliteten i kommunens oppvekst-tjenester. Vi har laget en levekårsindeks som teller foreldre med lavt utdanningsnivå (50 %), lav inntekt (25 %) og innvandrere fra land utenfor vesten (25 %). Indeksen for Midtre Gauldal er 0,8 (gjennomsnittet er 1). Det er få innvandrere og høye inntekter. Barn og unge i Midtre Gauldal har bedre levekår enn kommunegruppen, de fleste sammenligningskommunene og gjennomsnittet i landet. Det er bare 58 kommuner i landet med bedre levekår for barn og unge. Det kan være en del av forklaringen på de gode resultatene.

Tabell 9: Levekårsindeks for oppvekst. Kilde: data fra FHI.

Kommune	Innvandrere utenom vesten	Lav utdanning	Lav inntekt	Levekårsindeks	Rang leveskårsindeks
3026 Aurskog-Høland	0,61	1,39	1,07	1,12	297
3032 Gjerdrum	0,72	1,09	0,69	0,90	137
3442 Østre Toten	0,41	1,20	0,88	0,92	154
1121 Time	0,62	0,99	0,78	0,85	99
4649 Stad	0,47	1,00	0,90	0,84	94
1516 Ulstein	0,75	0,91	0,54	0,78	46
5027 Midtre Gauldal	0,42	1,02	0,75	0,80	59
5028 Melhus	0,46	1,07	0,65	0,82	69
Kommunegruppe 1	0,50	1,15	0,92	0,93	

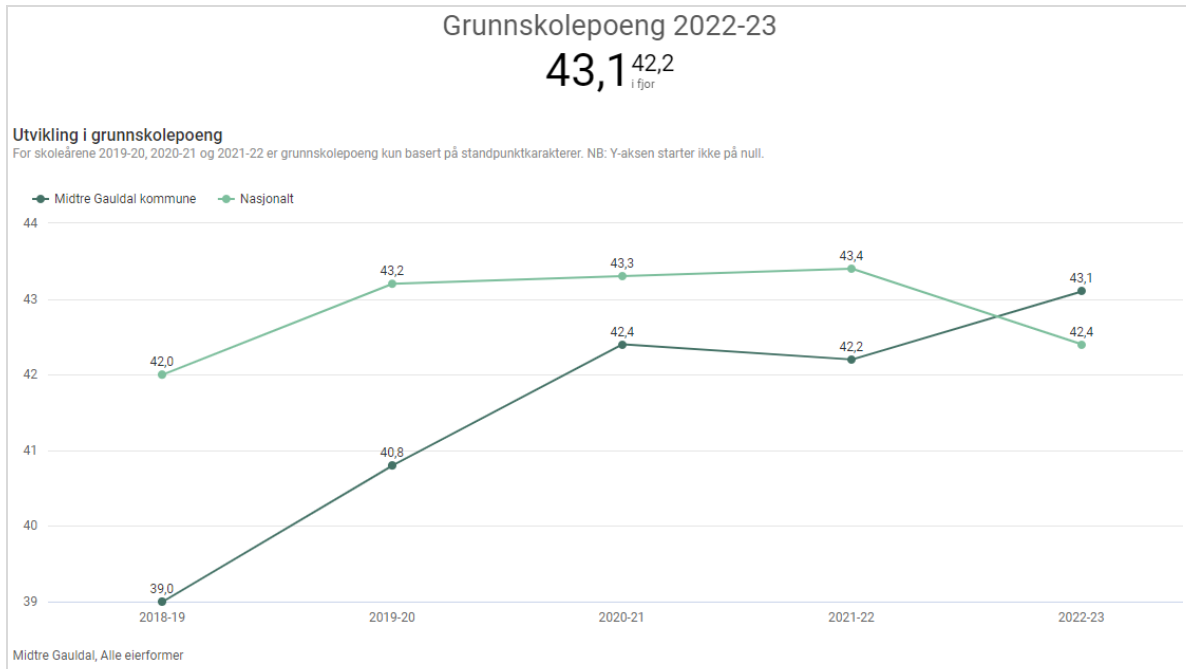
5.2 Kvalitet i skolen

Kvalitetsmålingen i Kommuneindeksen viser at grunnskolen har litt bedre kvalitet enn gjennomsnittet i Kommune-Norge. Kommunen har godt kvalifiserte lærere, men strever med læringsutbyttet. I dette kapitlet skal vi se nærmere på enkelte kvalitetsindikatorer.

5.2.1 Grunnskolepoeng

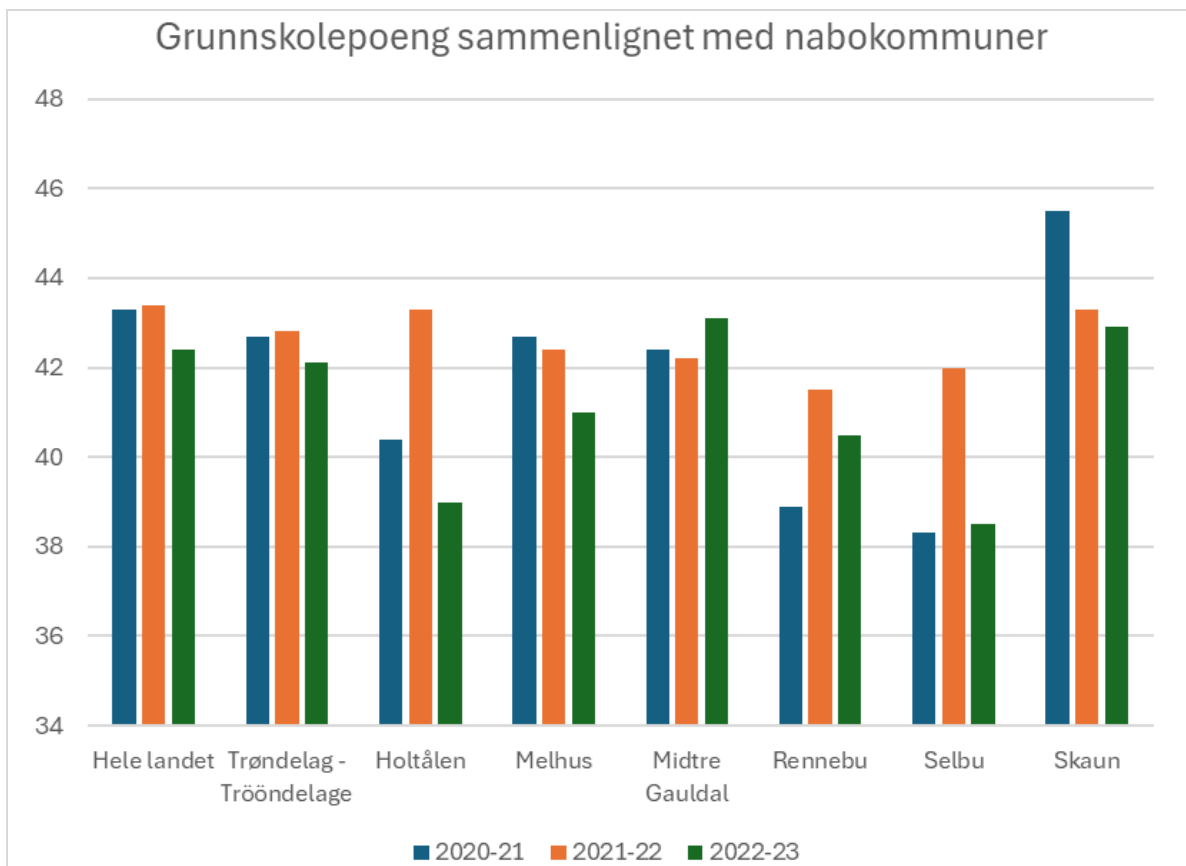
Grunnskolepoeng er en god kvalitetsindikator som måler resultatet for elevene etter endt 10-årig grunnskole. Denne indikatoren er en samlet poengsum ut fra alle standpunkt- og eksamens-karakterene på vitnemålet.

Kommuneindeksen og figurene under viser at grunnskolepoengene i kommunen er godt over landssnittet. Siden 2018 og fram til i dag har kommunen hatt en god utvikling fra 39 poeng som var godt under landssnittet i 2018/19 til forrige skoleår til 43,1 som er overlandssnittet.

Figur 7: Grunnskolepoeng 22/23. Kilde: Udir

Sammenlignet med nabokommunene har Midtre Gauldal gode resultater og utvikling de siste tre årene.

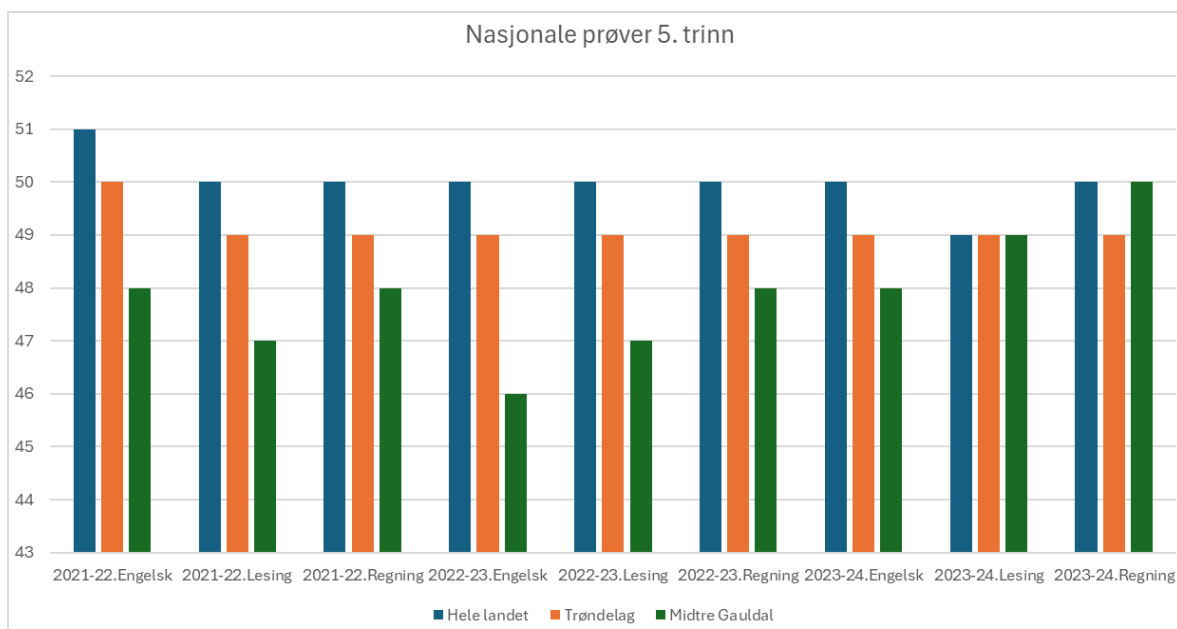
Figur 8 Grunnskolepoeng 22/23. Kilde: Udir

Grunnskolepoeng er snittet av standpunkt karakterer og eksamens karakterer. Hvis disse to er rimelig samsvarende gir tallene et pålitelig bilde av dette som kvalitet. Skoleåret 2022 var det eksamen i skriftlig engelsk. Eksamens karakteren ble 3,2 og standpunkt var 4,2. Dette er en stor forskjell. På grunn av pandemien har vi ikke flere historiske tall.

5.2.2 Nasjonale prøver

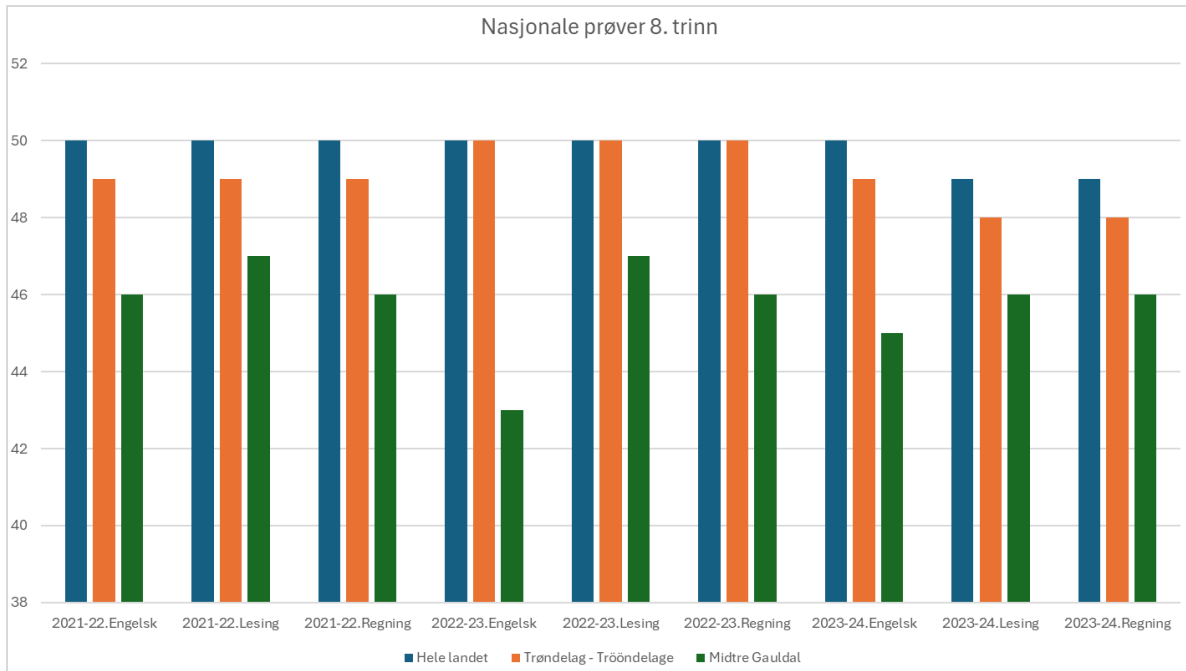
Nasjonale prøver viser elevenes grunnferdigheter i lesing, regning og engelsk. Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for undervisningsvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Kommuneindeksen viser at kommunen har årlige resultater på ungdomstrinnet, mens resultatene på 5. trinnet ligger på gjennomsnittet i landet.

Fra årene 21/22 til og med 22/23 hadde Midtre Gauldal dårlige resultat innenfor lesing, regning og engelsk enn resten av landet og Trøndelag. Inneværende år har resultatene økt betydelig i alle ferdigheter. Likt som landet i regning og lesing, men seg fortsatt dårlig i engelsk selv om det også her er positiv utvikling.

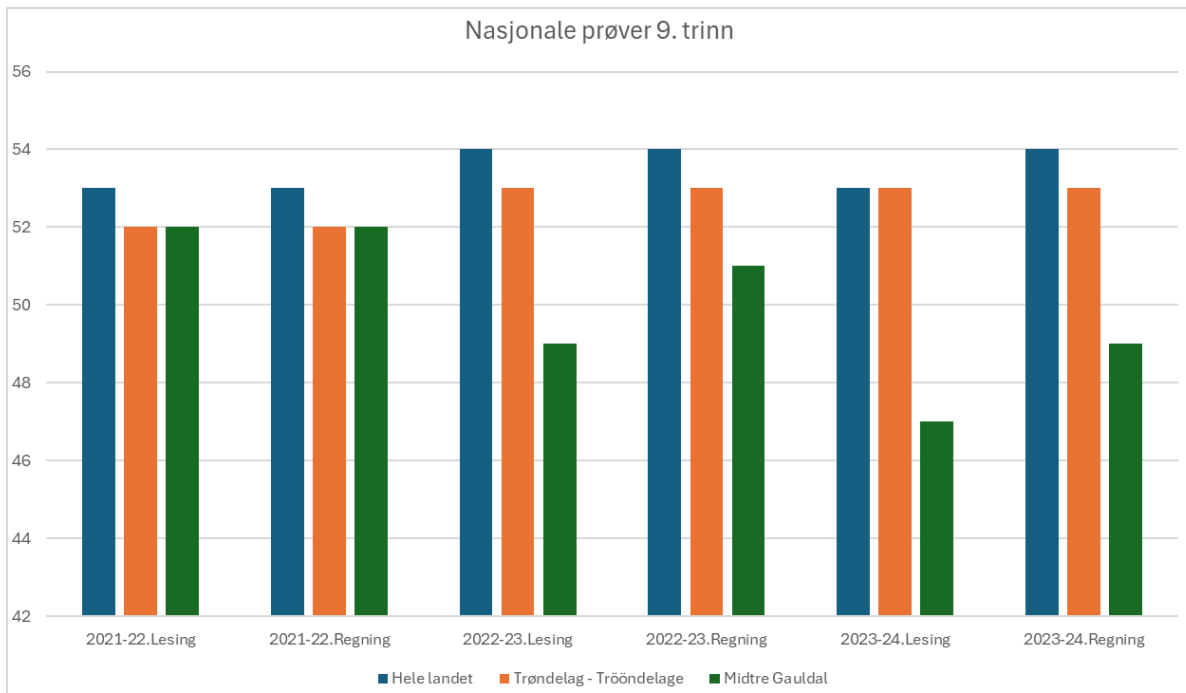
Figur 9 Nasjonale prøver 23/24. Kilde: Udir

På 8. trinn har Midtre Gauldal ligget lavere enn både landsnittet og fylket de siste årene i alle ferdigheter.

Figur 10 Nasjonale prøver 23/24. Kilde: Udir

Vi ser denne samme tendensene på 9. trinnet som på 8.trinnet når man ser på de tre siste skoleårene. Skoleåret 21/22 var kommunen nærmere landssnittet.

Figur 11 Nasjonale prøver 23/24. Kilde: Udir

Oppsummert ser vi at kommunen har ligget generelt lavere enn resten av lander på nasjonale prøver de siste årene. Det er et lite lyspunkt på 5. trinnet.

Det interessants i denne sammenheng er å finne ut av hvordan de nasjonale prøvene gir kommunen og den enkelte skole grunnlag for å tilpasse undervisninga på skolenivå, klassenivå og

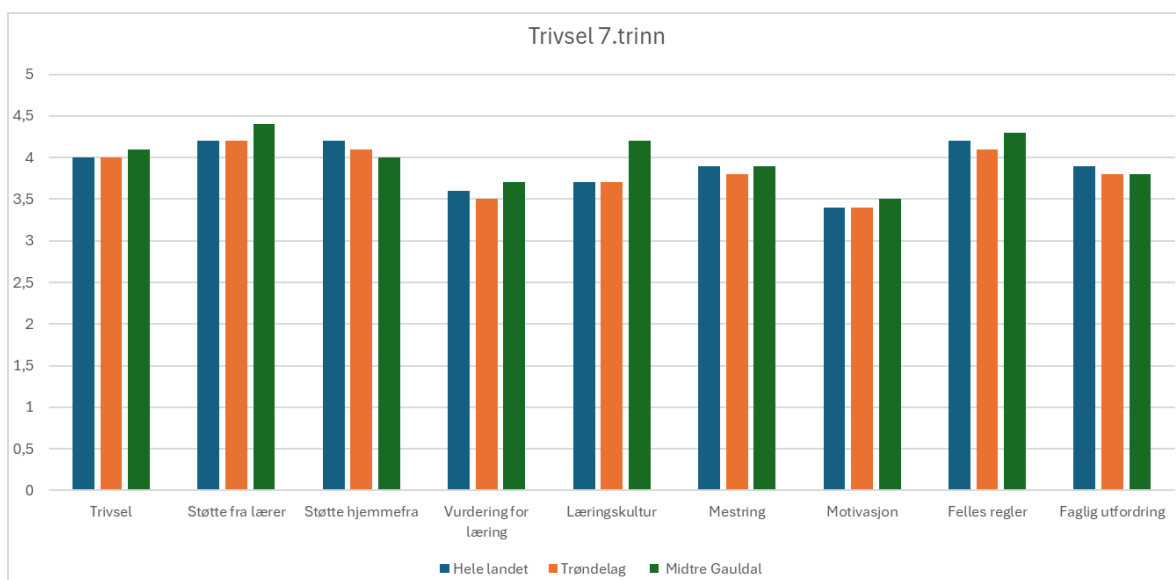
elevnivå og hvordan skoleeier og rektor systematisk ligger til rette for å analysere og vurdere resultatene i fellesskap.

Kommunen mener selv at det er variasjoner fra år til år noe som bl.a. kan forklares med forholdsvis små årskull. Det er også store variasjoner mellom de fire skolene i kommunen fra år til år. Engelsk er den prøven som har hatt mest stabile resultater de siste tre årene.

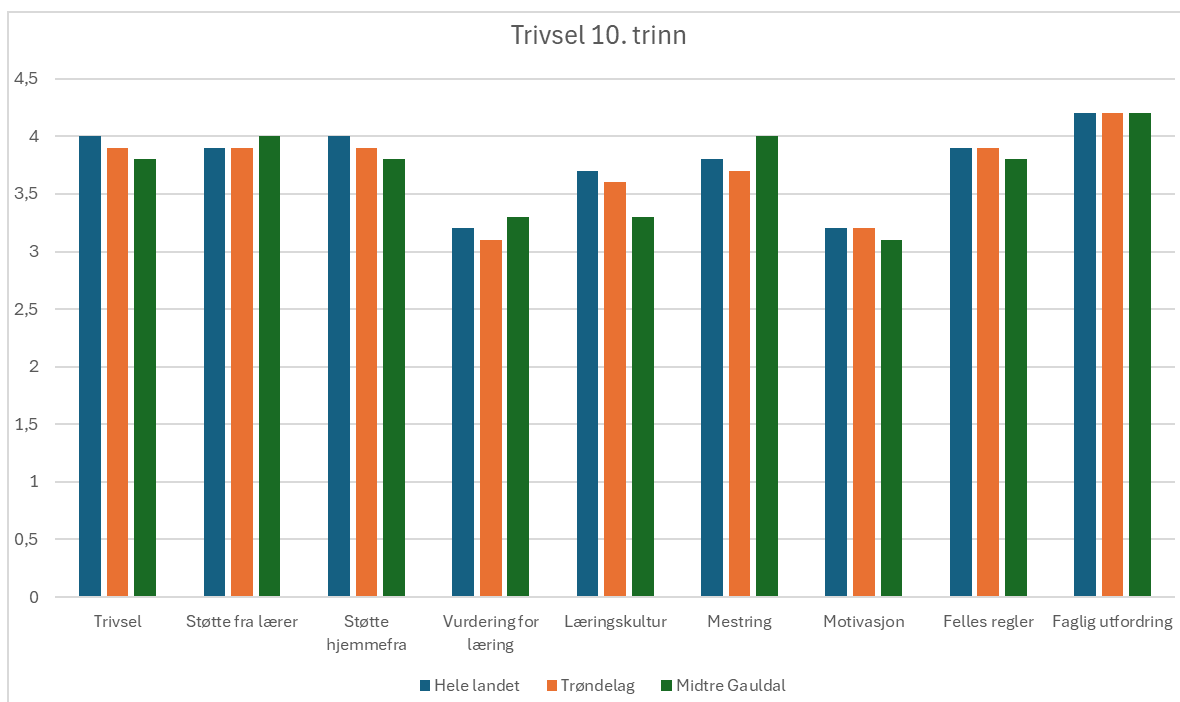
Generelt kan vi si at vi har en positiv utvikling i de nasjonale prøvene på 5.trinn. Likevel er det en høy andel elever på mestringsnivå 1 og en lav andel på mestringsnivå 3. For ungdomstrinnet ser kommunen selv store variasjoner fra år til år også her, noe som bl.a. kan forklares med forholdsvis små årskull. Som for 5.trinn er engelsk er den prøven som har hatt mest stabile resultater de siste 4 årene. Generelt mener kommunen at de har for svake resultater på de nasjonale prøvene på ungdomstrinnet. Det er en høy andel elever på mestringsnivå 1 og 2 og en lav andel på mestringsnivå 4 og 5.

5.2.3 Elevtrivsel og mobbing

Elevtrivsel viser resultatet av alle spørsmålene elevene blir spurt om i elevundersøkelsen på 7. og 10. trinn.

Figur 12: Elevundersøkelsen 23/24. Kilde: Udir

Figur 13: Elevundersøkelsen 23/24. Kilde: Udir

Resultatene på 7. trinn er jevnt over høyere enn resten av landet og Trøndelag. På 10. trinnet er resultatene tett på resten av landet og Trøndelag.

Resultatene for mobbing viser at 7.trinnet hadde 10,8 % og 10. trinnet hadde 13,2 % elever som mente at de ble mobbet på skolen. For landet var det 12,8 % på 7.trinn og 10,9 % på 10. trinnet. Mobbetallene i Midtre Gauldal avviker lite fra landsgjennomsnittet.

Midtre Gauldal gjennomførte også foreldreundersøkelse med 52,3 svarprosent i 2023. Denne viser at foreldrene i stor grad svarer at deres barn trives godt på skolen. Foreldrene melder også at barna er motiverte for skole, her er foreldrene mer positive enn elevene i elevundersøkelsen. Hver skole jobber med resultatene for sine skole og har mulighet til å sette fokus på de områdene som krever forbedring. Foreldrene er svært viktige samarbeidspartnere, spesielt i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø.

5.2.4 Spesialundervisning / individuell tilrettelagt opplæring

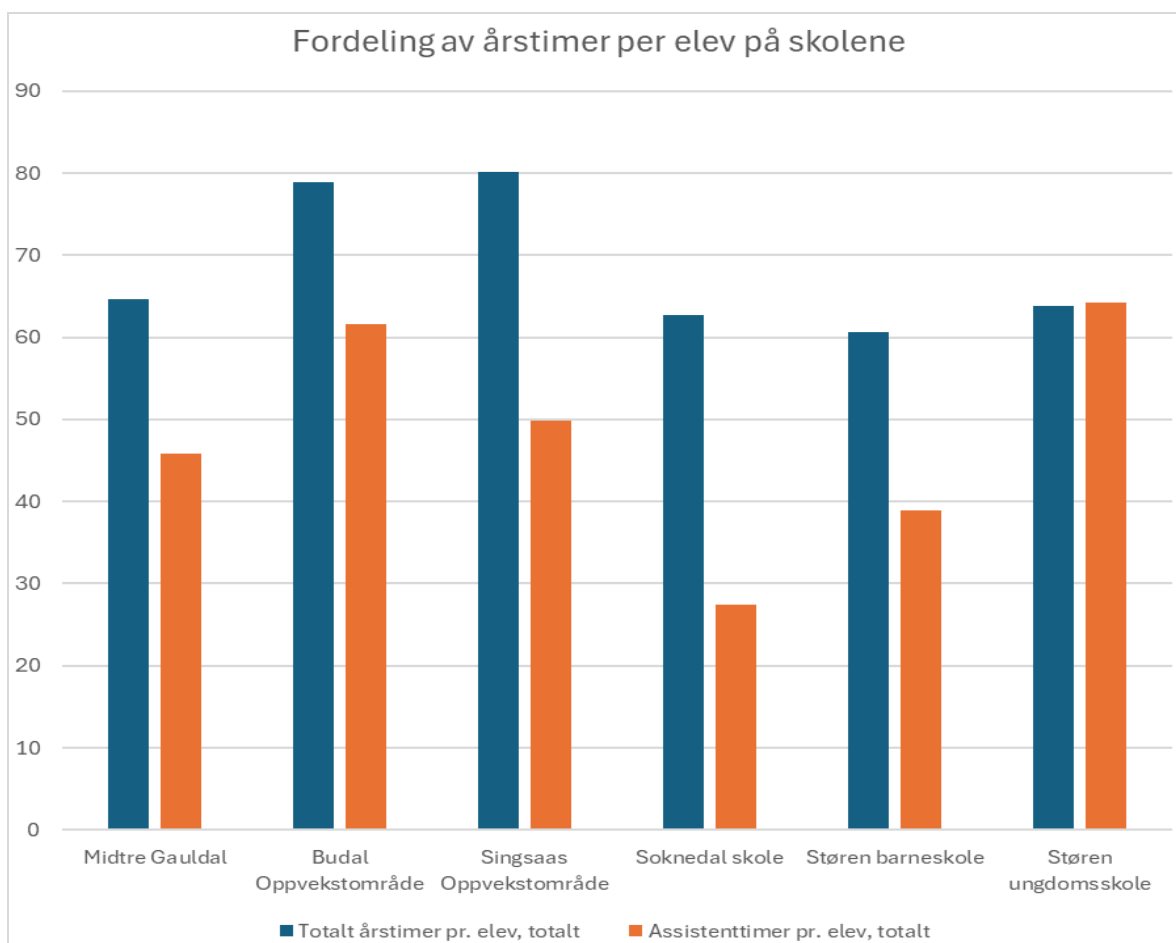
Dersom eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære tilpassede undervisningen, har han rett til spesialundervisning. Spesialundervisning er enkeltvedtak som kan påklages av eleven/-foresatte. For skoleåret 24/25 er det vedtatt ny opplæringslov der dagens spesialundervisning blir erstattet av tre nye begreper og rettigheter på vedtak:

- ▶ Individuell tilrettelagt opplæring om langt på vei erstatter dagens spesialundervisningsbegrep
- ▶ Personlig assistanse som erstatter dagens bruk av assistenter inn i spesialundervisningen.
- ▶ Fysisk tilrettelegging som gir elevene rettigheter på tekniske hjelpemidler og fysisk tilrettelegging for å få delta i opplæringen og få tilfredsstillende utbytte av den.

I praksis innebærer dette ikke de store endringene, men heller at man får en mer ryddig avklaring på de ulike aspektene med dagens spesialundervisning. Det viktigste med endringene er styrking av PPT sin rolle som veileder og på det forebyggende planet opp mot skolene. Her trekkes den intensive opplæringen på småskoletrinnet inn som viktig arena for samarbeid.

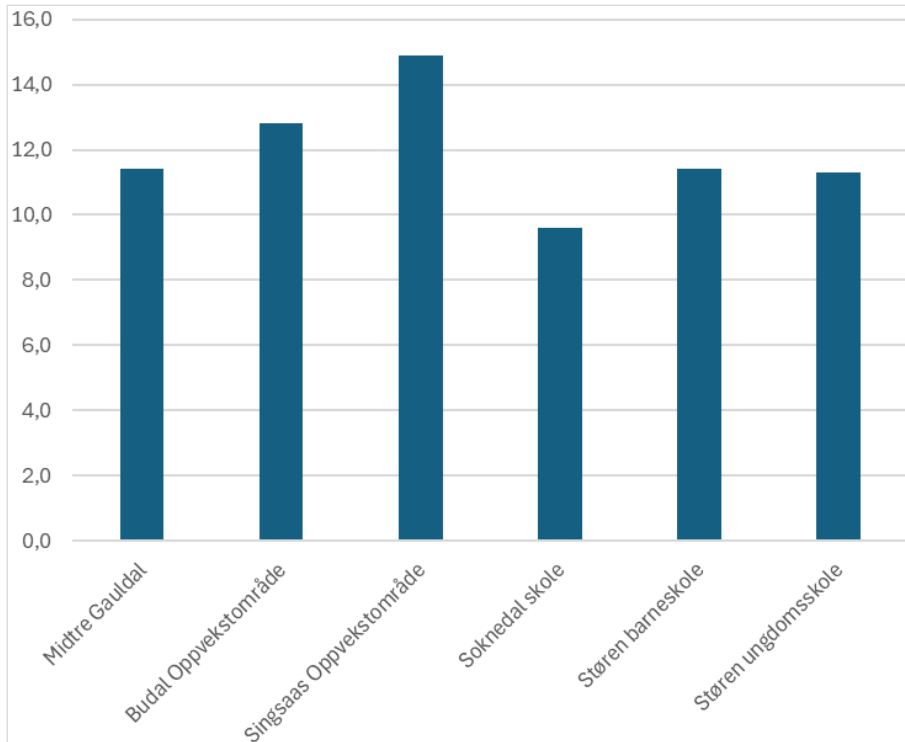
GSI gir god informasjon rundt ressursbruken i spesialundervisningen i kommunen.

Når man ser hvor mye årstimer undervisning og årstimer assistent per elev, ser vi at det varierer noe mellom skolene.

Figur 14: Fordeling av årstimer. Kilde: GSI

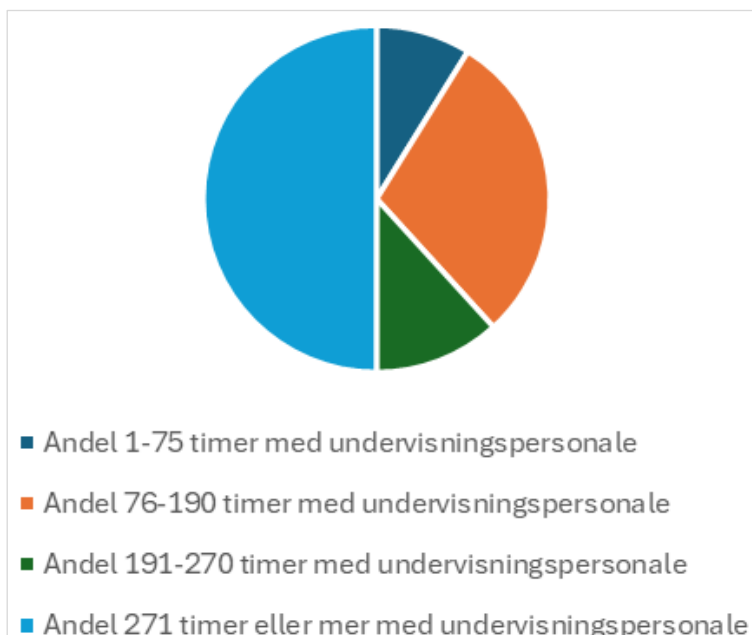
Midtre Gauldal har høy andel av elevene sine som har spesialundervisning. Andelen i kommunen er 11,4 % inneværende skoleår, mens snittet i landet er 8,1 %. Det er jevnt over høy andel på alle skolene i kommunen fra Soknedal med 9,6 % til Singsås med 14,9 %. Noen ganger kan forklaringen på høye tall være sosioøkonomiske forhold. Folkehelseprofilen for 2024 viser at Midtre Gauldal har gode sosioøkonomiske forhold sammenlignet med landet. Vi har ingen data som gir noe informasjon om det er sosioøkonomiske forskjeller mellom skolekretsene.

Figur 15: Andel elever med enkeltvedtak totalt. Kilde: GSI

Andel med elever med høy andel spesialundervisning har ligget høyere enn landet og Trøndelag hvert skoleår siden 2019.

Nesten halvparten av elevene i kommunen har tunge vedtak med 271 årstimer eller mer i kommunen. Dette tilsvarer minimum 7 timer i snitt i uka. Nesten 20 % av elevene har mindre omfang med 190 årstimer, tilsvarende 5 uketimer i snitt, eller mindre. I kommunen går 22 % av det totale undervisningstallet med til spesialundervisning. Dette er 3,4 % mer enn landsgjennomsnittet.

Figur 16: Omfang av spess. ped med undervisning. Kilde: GSI

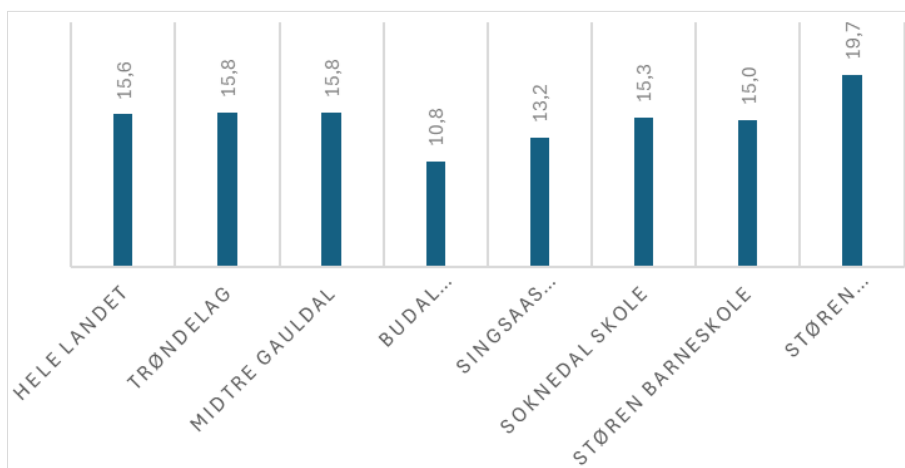

Til større andel av elever som har spesialundervisning, jo større vil andelen av ressurser ofte bli bundet opp til å gjennomføre spesialundervisning for elevene. Skolens evne til å organisere disse ressursene vil påvirke dette.

Det kan være ulike forklaringer på den høye andelen med spesialundervisning i Midtre Gauldal kommune:

- ▶ Sosioøkonomiske forhold
- ▶ Manglende tidlig innsats som har effekt
- ▶ Skolens evne og kapasitet til å drive god tilpasset opplæring
- ▶ Manglende handlingsrom til ordinær undervisning
- ▶ Lærerens kompetanse
- ▶ Skoleledelsens fokus og evne til å systematisk avdekke utfordringer og sette enn effektive tiltak
- ▶ Skoleeiers tydelighet og styringsverktøy for avdekking og oppfølging
- ▶ Kvalitet i selve spesialundervisningen – har den effekt?
- ▶ Læringskultur og skolens arbeid med inkluderende miljø
- ▶ Elevtrivsel
- ▶ Økonomisk fordelingsmodell mellom skolene som ivaretar rettviss fordeling, det vil si å gi skolene like gode rammevilkår for tilrettelegging

Gruppestørrelse 1 er antall elevtimer totalt delt på antall lærertimer totalt, altså hvor mange elever per lærer det er i snitt i undervisningssituasjonen. Gruppestørrelse 2 justerer dette målet ved å ta hensyn til at noe av denne undervisningen foregår i forbindelse med spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Gruppestørrelse 2 varierer en god del mellom skolene, fra 10,8 ved Budal til 19,7 ved Støre ungdomsskole.

Figur 17: Gruppestørrelse 2, 1.–10. trinn. Kilde: GSI

Alle skolene har timeantall som ligger godt over lærenormen, noe som skal tilsi godt handlingsrom for tilpasset opplæring innenfor ordinær undervisning.

I forløp til årets tilstandsrapport innrømmer kommunen selv at det fortsatt utviklingsbehov i barnehager og skoler, og dette vil bli fulgt opp gjennom ulike prioriteringer og tiltak. En helhetlig oppvekststrategi, vedtatt i 2023, legger grunnlaget for målrettet innsats og inkluderer en tiltaksplan som skal sikre at barnehager og skoler når sine mål. Tidlig innsats, inkludering og tverrfaglig samarbeid er viktige prinsipper i denne strategien. Det er også fokus på å styrke digital kompetanse blant elever og ansatte, og kontinuerlig implementering av Fagfornyelsen i grunnskolen.

Slik vi vurderer tilstandsrapporten så ser vi at det er et klart fokus på helhetlig utvikling og samarbeid, noe som er positivt for å forbedre kvaliteten på tilbudene. Implementering av tidlig innsats og inkluderende praksis kan bidra til bedre læringsutbytte og forebygge behovet for spesialundervisning. Samtidig krever knapphet på ressurser oppmerksomhet for å sikre at målsetningene oppnås.

5.2.5 Styringsdokumenter

Styringsdokumenter i oppvekstsektoren påvirker kvaliteten av tjenestene som tilbys til barn og unge. Ved å sette klare mål, fordele ressurser effektivt, sikre kvalitet gjennom evaluering, og fremme samarbeid mellom tjenester, legger disse dokumentene grunnlaget for en helhetlig og sammenhengende innsats for barns læring, trivsel og utvikling.

Vi har sett på følgende planer:

- ▶ Kommuneplanenes samfunnsdel
- ▶ Oppvekststrategi 2030 for Midtre Gauldal
- ▶ Plan for kartlegginger i Midtre Gauldal-skole

Kommuneplanens samfunnsdel for Midtre Gauldal fokuserer på oppvekstsektoren, inkludert grunnskole, barnehage, barnevern, PPT og helsetjenester for barn og unge. Planen setter klare mål for et trygt og utviklende oppvekstmiljø, sikrer rettferdig ressursfordeling og fremmer samarbeid mellom ulike tjenester. Evaluering og tilsyn er sentrale for å opprettholde høy kvalitet i tjenestene. Målet er å realisere kommunens visjon om å være kreativ og raus ved å støtte barns og unges læring, trivsel og utvikling. Sammen bidrar dette til en helhetlig og kvalitetsfokustert oppvekstsektor.

Oppvekststrategi for Midtre Gauldal 2030 legger opp til en helhetlig og koordinert tilnærming til oppvekstsektoren. Strategien setter barn og unge i sentrum og vektlegger inkludering, mestring, og trygghet i både barnehage og skole. Planen legger også vekt på tidlig innsats og forebygging, samt tverrfaglig samarbeid mellom ulike tjenester som helsestasjon, PPT, barnevern, og skole. Nærhet til lokalmiljøet er viktig, og strategien sikrer at de fleste barn får barnehageplass i den skolekretsen de tilhører, noe som styrker lokale nettverk. FNs barnekonvensjon er en viktig grunnpilar, og planen legger opp til at barn skal ha en aktiv stemme i saker som angår dem. Handlingsplaner for enhetene skal sikre konkretisering av strategiene og jevn evaluering for å oppnå målene

Oppvekststrategien er omfattende og godt strukturert, med tydelige mål og strategier for hele oppvekstsektoren. Den sikrer et godt samarbeid mellom tjenester og lokalmiljø, og legger stor vekt på inkludering og barns medvirkning. Strategien er grundig og fremstår som et solid verktøy for å oppnå en helhetlig og trygg oppvekst for barn og unge i kommunen.

For skoleeier i en kommune er det viktig å ha en god plan for kartlegginger i skolene. En slik plan hjelper med å sikre kvaliteten på undervisningen ved å identifisere styrker og svakheter i elevenes læring, slik at det kan settes inn målrettede tiltak for å forbedre undervisningsmetodene og læringsmiljøet. Tidlig oppdagelse av elever som har behov for ekstra støtte er mulig med gode kartlegginger, noe som gir anledning til tidlig innsats og forebygging av større utfordringer senere i skoleløpet. Dette bidrar til at alle elever får de beste mulighetene for å lykkes.

En strukturert kartleggingsplan gjør det også mulig for skoleeier å tildele ressurser mer effektivt, ved å sette inn midler og støtte der det trengs mest. Dette kan forbedre både elevenes læringsutbytte og skolens totale prestasjoner. Kartlegginger gir verdifulle data som kan brukes i beslutningsprosesser på ulike nivåer i skolesystemet, noe som fører til informerte beslutninger som kan forbedre skolens strategi, pedagogiske metoder og ressursfordeling. Et godt system for kartlegginger sikrer også at tiltakene som settes inn er effektive, noe som kan gi betydelige

økonomiske fordeler for kommunen ved å optimalisere bruken av ressursene og unngå unødvendige utgifter.

Når skolene har god oversikt over elevenes ferdigheter og utfordringer, kan undervisningen tilpasses bedre. Dette øker elevenes engasjement og opplevelse av mestring, som er viktig for deres motivasjon og læringsglede. En god kartleggingsplan hjelper også skoleeier med å oppfylle nasjonale og regionale krav og standarder for utdanning, inkludert lovpålagte krav om vurdering og tilpasset opplæring, noe som er essensielt for å sikre likeverdig utdanning for alle elever.

Kartlegginger fremmer ofte bedre samarbeid mellom lærere, skoler og andre aktører i oppvekstsektoren. Når alle har tilgang til relevante data, kan det legges til rette for en mer helhetlig tilnærming til elevenes utvikling og læring. En systematisk og veldrevet kartleggingsplan er derfor en essensiell del av en vellykket skoleadministrasjon, som bidrar til å sikre kvalitet, likhet og helhet i utdanningen, samt gir økonomiske fordeler for kommunen gjennom effektive og målrettede tiltak.

Kommunens plan for kartlegginger i Midtre Gauldal-skolen viser en systematisk og omfattende tilnærming til å sikre elevenes rettigheter til tilpasset opplæring gjennom ulike kartleggingsmetoder. Planen inkluderer både obligatoriske og nasjonale prøver, samt supplerende kartlegginger som dekker grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Kartleggingene brukes til å identifisere elever som trenger ekstra oppfølging tidlig i skoleløpet, noe som gir grunnlag for effektive og målrettede tiltak. Dette er viktig for å sikre en likeverdig utdanning og kan også gi økonomiske fordeler for kommunen ved å optimalisere ressursbruken og unngå unødvendige utgifter. Planen legger også vekt på inkludering og universelle tiltak som fremmer helse og trivsel for alle elever.

Det burde muligens vært nevnt i planen en kobling til andre planer for å spesifisere hvordan tiltak skal implementeres og følges opp, samt hvordan individuelle elevdata kontinuerlig skal brukes til å tilpasse undervisningen. Planen kunne også inkludere strategier for differensiering for elever med større behov. Her kunne man også koblet inn tydeligere nyttigheten av detaljert tverrfaglig samarbeid for å sikre en helhetlig støtte til elevene.

5.3 Kostnadene i grunnskolen

Vi har sett at behovskorrigerede netto driftsutgifter i grunnskolen er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1 i 2023.

Kostnadsnivået i grunnskolen i Midtre Gauldal var 10 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1 i 2023. 202 Undervisning ble drevet 7 mill. kr billigere enn kommunegruppen, SFO var 2 mill. kr billigere og skoleskyssen var 1 mill. kr dyrere enn gjennomsnittet i gruppen, se tabellen under. Lokalene var like billige.

Tabell 10: Kostnadsforskjeller mellom Midtre Gauldal og andre kommuner i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Region	Innsparingspotensial					Totalt
	202 Grunnskole	213 Voksensopplæring	215 Skolefritidstilbud	222 Skolelokaler	223 Skoleskyss	
1121 Time	-3 mill.	0 mill.	-2 mill.	3 mill.	4 mill.	2 mill.
1516 Ulstein	-11 mill.	-4 mill.	-2 mill.	3 mill.	3 mill.	-11 mill.
3026	9 mill.	-2 mill.	-3 mill.	-6 mill.	1 mill.	-1 mill.
Aurskog-Høland						
3032	-2 mill.	0 mill.	-4 mill.	1 mill.	2 mill.	-2 mill.
Gjerdrum						
3442 Østre Toten	-11 mill.	-1 mill.	-3 mill.	1 mill.	2 mill.	-12 mill.
Gruppe 01	-7 mill.	-1 mill.	-2 mill.	0 mill.	1 mill.	-10 mill.

I det følgende skal vi forsøke å forklare kostnadsforskjellene mellom Midtre Gauldal og kommune-gruppen.

5.3.1 202 Grunnskole (undervisningen)

Netto utgifter er 7 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Høye kostnader til undervisning kommer vanligvis av små skoler eller mye ekstraressurser.

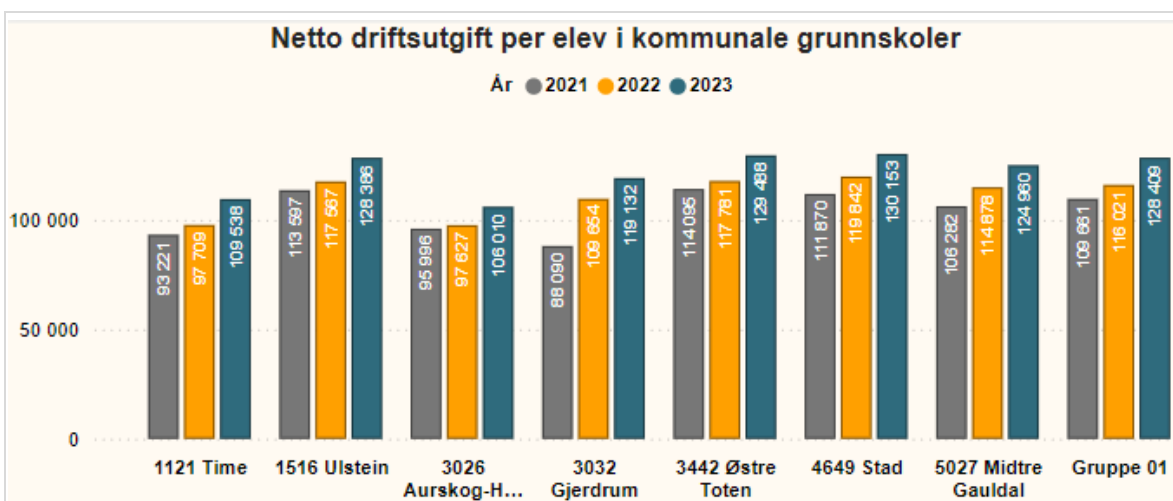
Vi har sett litt nærmere på kostnadene for å finne ut hvordan skolestrukturen påvirker kostnadene i Midtre Gauldal. Skolestrukturen er den viktigste kostnadsdriveren i grunnskolen. Små skoler gir dyre elever.

Det er små skoler i Midtre Gauldal. Gjennomsnittet er 149 elever per kommunal skole. Det er 52 færre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Østre Toten og Stad har også små skoler. Time, Gjerdrum og Aurskog-Høland har dobbelt så store skoler som Midtre Gauldal.

Tabell 11: Elever per kommunal skole i gjennomsnitt. Kilde: KOSTRA

Elever per kommunal skole	
Region	Elever per skole
1121 Time	288
1516 Ulstein	220
3026 Aurskog-Høland	300
3032 Gjerdrum	290
3442 Østre Toten	171
4649 Stad	136
5027 Midtre Gauldal	149
Gruppe 01	201

Netto utgift til undervisning (funksjon 202 grunnskole) var omtrent 125.000 kroner per elev. Det er omtrent på nivå med Stad og Ulstein, men 15.000 kroner mer enn Time, som har dobbelt så store skoler.

Figur 18: Utgift per elev funksjon 202 grunnskole i 2023. Kilde: KOSTRA

Netto utgift i 2023 var 16,3 mill. kr per skole. Det er omtrent 3 mill. kr mindre enn forventet med så små skoler, se figuren under.

Figuren viser at utgiftene er lavere enn forventet i alle sammenligningskommunene og i kommunegruppen. Utgiftsnivået varierer med inntektsnivået i kommunene. Den statistisk forventede

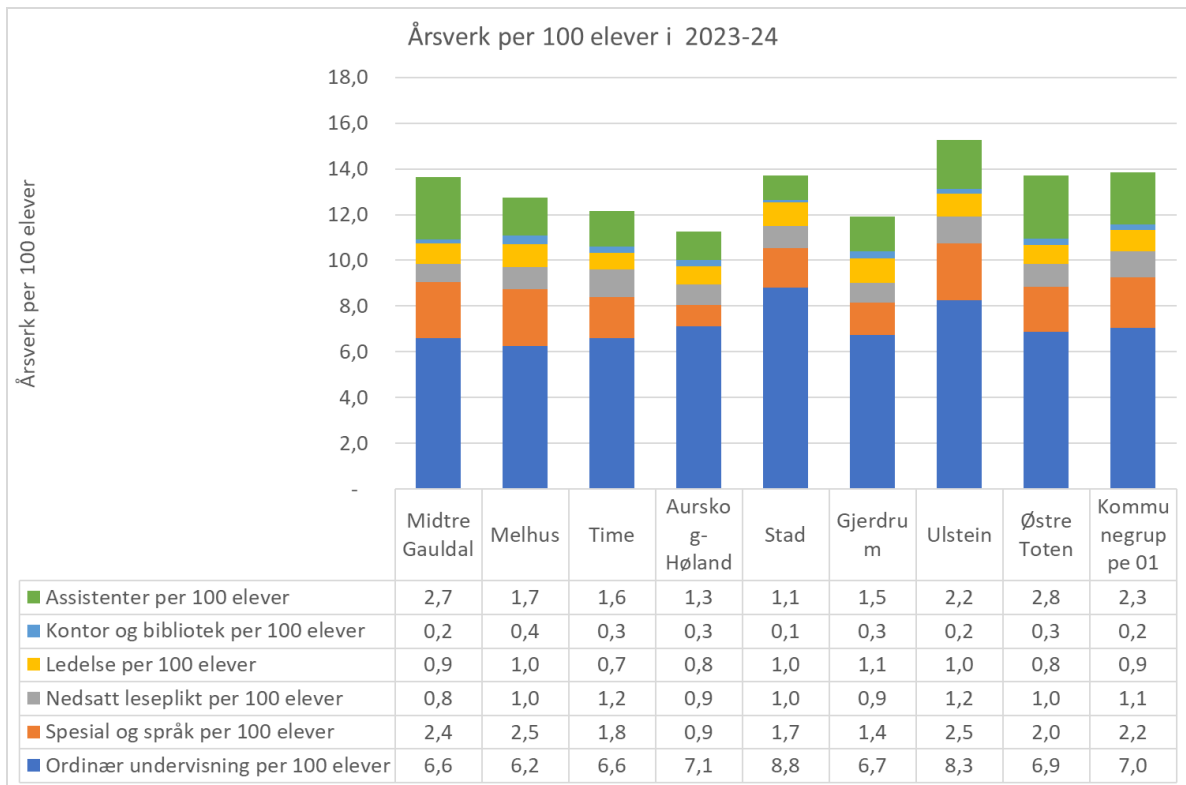
kostnaden ved en grunnskole i Norge anslås til 6,5 mill. kr + 88.000 kroner per elev, inkludert fellesutgifter.

NB: Dette er en overfladisk sammenligning. Fellesutgiftene i skoleadministrasjonen er også med i dette regnskapet (PPT, gjesteelever og diverse fellesutgifter).

Tabell 12: Skolestørrelse og netto utgift per skole i norske kommuner 2023. Kilde: KOSTRA

Kommune	Elever per skole	Utgift per skole mill. kr	Forventet utgift per skole	Bruker mer enn forventet per skole	Bruker mer enn forventet per kommune
3026 Aurskog-Høland	300	28,2	33,0	- 4,8	- 33,8
3032 Gjerdrum	291	30,6	32,1	- 1,5	- 4,6
3442 Østre Toten	172	19,5	21,7	- 2,2	- 19,9
1121 Time	289	28,0	32,0	- 3,9	- 39,3
4649 Stad	135	16,1	18,5	- 2,4	- 19,1
1516 Ulstein	216	24,5	25,6	- 1,1	- 5,5
5027 Midtre Gauldal	147	16,3	19,5	- 3,2	- 15,9
5028 Melhus	197	19,8	23,9	- 4,1	- 44,6
Kommunegruppe 1		25,8	26,6	- 0,8	- 4,9

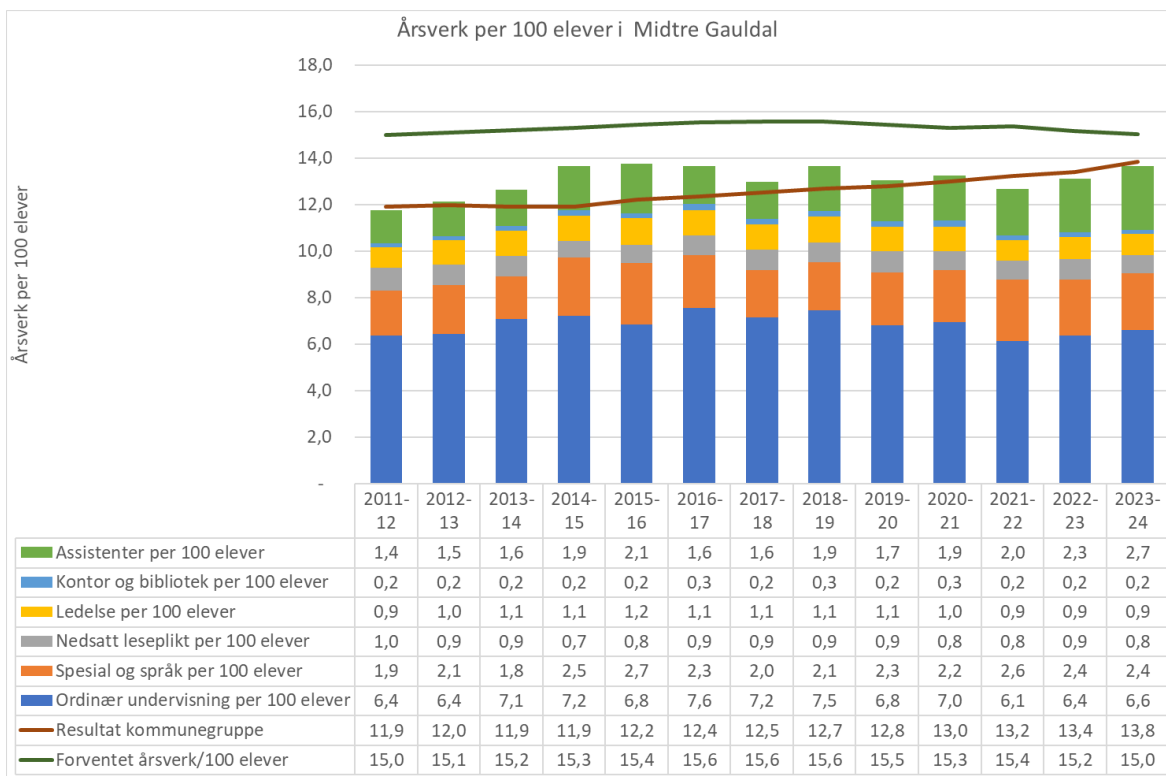
Enhetskostnadene per skole kan også sammenlignes ved hjelp av data om årsverk fra GSI. Midtre Gauldal brukte 13,8 årsverk per 100 elever høsten 2023. Det er omtrent det samme som gjennomsnittet i kommunegruppe 1, Østre Toten og Stad. Tallet inkluderer lærere, ledere, assistenter/miljøarbeidere og skolesekretærer.

Figur 19: Årsverk per 100 elever 2023-24. Kilde: GSI

Bemanningen per elev i Midtre Gauldal har vært på samme nivå de siste 10 årene, se figuren under. Det har vært en vekst fra 2021 til 2023 innenfor ordinær undervisning og assistenter.

Midtre Gauldal hadde 102 årsverk og 747 elever ved de 5 kommunale skolene. Det er 10 årsverk mindre enn forventet og så vidt lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under.

Figur 20: Årsverk per 100 elever i Midtre Gauldal kommune. Kilde: GSI

5.3.2 SFO, skolebyggene og skoleskyssen

215 SFO: Vi har sett at utgiftene til KOSTRA-funksjon SFO var 2 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Høye utgifter til SFO kan komme av høy dekning, høy bemanning eller lav egenbetaling.

Midtre Gauldal har lav dekning i SFO og lav bemanning per elev (lave brutto driftsutgifter), se tabellene under. Det er dessuten lav egenbetaling (8.400 kr per elev mot 14.600 kroner i kommunegruppen). Den lave dekningen og de lave driftsutgiftene per elev er årsaken til de lave netto driftsutgiftene.

Tabell 13: Brutto driftsutgift per elev i SFO og dekningsgrad 1-4.klasse i SFO 2023. Kilde: SSB/Kostra

Brutto utgift per elev i SFO				Region	Andel elever i SFO
Region	2021	2022	2023		
1121 Time	36 284	33 191	32 748	1121 Time	63,9 %
1516 Ulstein	35 781	34 385	34 092	1516 Ulstein	60,3 %
3026 Aurskog-Høland	46 976	43 597	44 046	3026 Aurskog-Høland	71,3 %
3032 Gjerdrum	54 457	45 547	38 358	3032 Gjerdrum	65,8 %
3442 Østre Toten	42 772	36 808	35 754	3442 Østre Toten	70,1 %
4649 Stad	29 915	23 235	23 865	4649 Stad	53,9 %
5027 Midtre Gauldal	40 256	24 104	22 937	5027 Midtre Gauldal	47,7 %
5028 Melhus	36 923	34 489	38 658	5028 Melhus	68,7 %
Gruppe 01	38 119	34 241	35 010	Gruppe 01	61,3 %
				Totalt	62,5 %

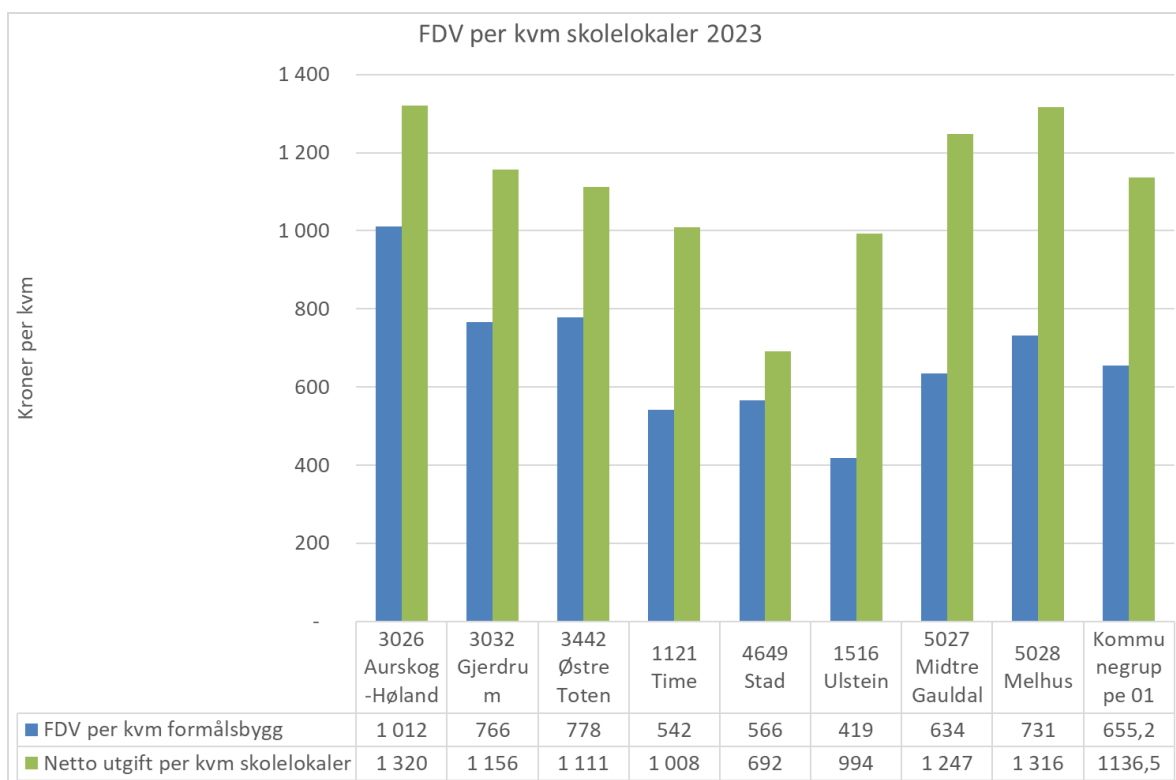
222 Skolelokaler: Vi har sett i figur 6 at utgiftene til KOSTRA-funksjon 222 Skolelokaler i Midtre Gauldal i 2023 var på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppen. Utgiften per elev er også omtrent lik. Dyre skolelokaler kan komme av mye areal per elev eller høye driftsutgifter per kvm lokaler.

Midtre Gauldal har lite areal per elev. Midtre Gauldal har rapportert 19 kvm per elev. Det er 2 kvm mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under.

Tabell 14: Areal per elev i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Areal kvm per elev i kommunale grunnskoler	
Region	2023
1121 Time	17
1516 Ulstein	18
3026 Aurskog-Høland	22
3032 Gjerdrum	18
3442 Østre Toten	19
4649 Stad	28
5027 Midtre Gauldal	19
5028 Melhus	21
Gruppe 01	21

Midtre Gauldal har middels driftsutgifter per kvm skolebygg. Midtre Gauldal har rapportert 1247 kroner per kvm skolebygg til FDV og avskrivninger. FDV-utgiftene er 634 kroner per kvm. Det er omtrent som gjennomsnittet i kommunegruppen og midt i laget blant sammenligningskommunene, se figuren under.

Figur 21: Netto driftsutgifter til skolelokaler per kvm. Kilde: KOSTRA

223 Skoleskyss: Skoleskyssen er dyr i Midtre Gauldal. Kommunen brukte 659 kroner per innbygger, behovskorrigert. Det er 100 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Årsaken til høye kostnader er høy andel elever med rett til skyss (52 % mot 42 % i kommunegruppen) og høye utgifter per skysset elev (11.700 kroner mot 10.900 i kommunegruppen).

5.4 Framtidige skolekostnader med dagens struktur

I dette kapitlet vil vi beskrive hva som kreves for å beholde dagens skolestruktur på lang sikt. Vi ser bare på barneskolene i dette prosjektet. Det vil si skolene Budal, Singsås, Soknedal og Støren. Vi går gjennom hvert skolebygg. Vi beskriver lokalisering, kapasitet, tilstand og tiltak for å få et moderne skolebygg med tilstrekkelig kapasitet.

Kommunen har gjennomført store investeringer innenfor barnehage- og skoleområdet de siste 15 årene. Oppvekstsentrene i Budal, Singsås og Soknedal gjennomgikk i årene 2010-2012 omfattende rehabilitering, ombygging og påbygging, og framstår som gode bygg som er godt vedlikeholdt. På Støren ble nye Gauldal skole- og kultursenter tatt i bruk i 2010, med ungdomsskole, voksenopplæring, videregående skole og kulturhus. I Soknedal ble det bygd helt ny barnehage i 2015 i tilknytning til skolen, og nye Soknes barnehage på Støren ble tatt i bruk høsten i 2019.

5.4.1 Rom- og arealprogram for moderne skolebygg

Tidligere arealprogram har tatt utgangspunkt i arealer per klasse, med maks 28 elever i klassen på barneskole og 30 på ungdomsskole. Vi har i vårt arealprogram lagt inn 3,9 kvm per elev som skal dekke generelle læringsarealer for å gi skolene den fleksibiliteten som både ligger i gjeldende læreplan, men som også er fleksibel og kan tilpasses fremtidige føringer. I tilknytning til generelle læringsarealer er det er lagt inn areal til SFO base, elevgarderobber og toaletter.

Vi har lagt inn krav til areal på alle nødvendige rom og beregnet arealet til disse ut fra antall elever på skolen. I tillegg til generelle læringsarealer har vi lagt inn krav til areal spesialutstyrt læringsareal som skolekjøkken, bibliotek, musikk, dans og drama, formingsverksted og forskerrom. Areal til fellesarealene er inkludert og utgjør allmenning/vestibulen kantine og skolehelsetjenesten. Det samme gjelder driftsarealer og idrettsareal. Vi har også lagt inn arealer til personal som inkluderer administrasjon og ledelse, personalarbeidsplasser og støttefunksjoner og garderobber og toaletter.

Vedlagt følger arealprogram for skoler av ulik type og størrelse

5.4.2 Vurdering av funksjonell tilstand i skolebygg

Den funksjonelle levetiden til en grunnskole er rundt 50 år. Eldre skolebygg er som regel bygget som klasseromsskoler med begrensede muligheter for organisatorisk differensiering av elevene. Med dagens krav til mer behovstilpasset og differensiert opplæring, vil det i et moderne skoleanlegg bygges klasserom i kombinasjon med ulike typer arealer for ulike gruppestørrelser. Disse arealene må ligge i umiddelbar nærhet til klasserommene slik at klasselæreren kan ha løpende tilsyn med alle elevene, også når de arbeider i mindre grupper. Erfaringen er at hvis elevgrupper må jobbe utenfor rekkevidde av lærerens løpende "blikk", så synker effektiviteten i læringen.

Et annet trekk ved eldre skolebygg er at fagrommene ikke er oppdatert i henhold til nye læreplaner.

- ▶ Den sløydpregede formingen har hatt god status, det finnes som regel en sløydsl med arbeidsbenker og ellers utstyrt i tråd med kravene i eldre læreplaner.
- ▶ De andre disiplinene i kunst- og håndverksfaget er ikke i samme grad blitt tilgodesett med rom med ferdig montert utstyr, klart til bruk. Symaskiner etc. er ofte, særlig på mindre skoler, "stuet" til side og deler rom med andre aktiviteter.
- ▶ Mat og helse har ofte ikke spesielt inspirerende kår. Faget har få undervisningstimer i barneskolen og det er naturlig at man har forsøkt å organisere selve skolekjøkkenet i sambruk med andre fag og aktiviteter. Resultatet er at skolekjøkkenet ofte ikke framstår som et inspirerende matverksted i tråd med kompetansemålene i den nye fagplanen.

- Musikkfaget er det ofte vanskelig å finne igjen i byggene. Opprinnelig så var nok dette primært et sangfag og trengte derfor ikke egne arealer. I dagens læreplan stilles det krav til mye mer musisering, aktivitet og “produksjon” av musiske uttrykk. Dette krever tilrettelagte arealer.

Tilpasning av arealer for elever med særskilte behov: eldre skolebygg har sjelden arealer som er tilpasset elever med særskilte behov. I dag er dette en viktig funksjon i skolebygget. I alle våre forslag til arealprogram så har vi lagt inn et areal for utforming og tilpasning til særskilte elevbehov.

Ellers bærer de eldre skolebyggene ofte preg av at det er gjort nødvendige endringer og påbygginger underveis. Dette har ofte ført til at internkommunikasjonen, det å komme seg til og fra ulike områder, er blitt mer tungvint.

Agenda Kaupang har gjort en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Vi viser også til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Vi går ikke i detalj i vår beskrivelse, men gir en kort oversikt over funksjonsområder som er mangelfulle ved det enkelte skolebygg.

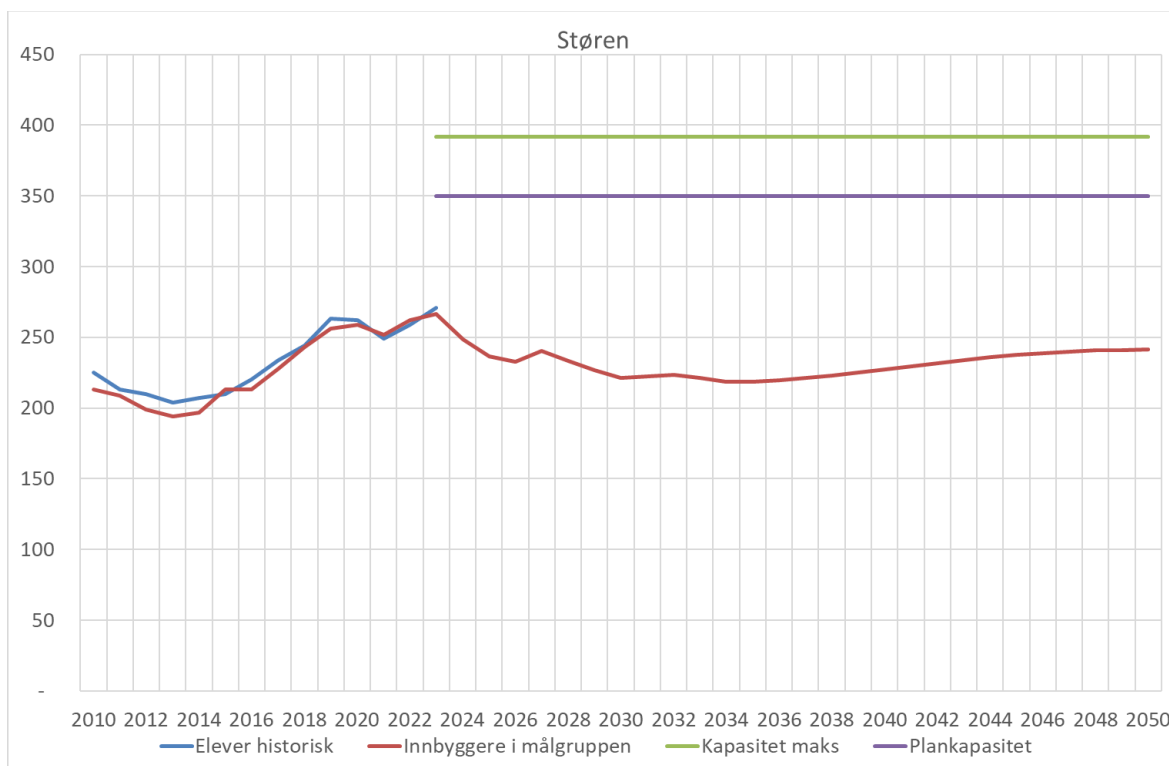
5.4.3 Støren barneskole

Støren barneskole 07.06.2024

Kapasitet

Støren barneskole er en fulldelt barneskole med 271 elever skoleåret 2023–24. Elevtallet ser ut til å synke til 240 i 2050, se figuren under. I dag drives skolen med to klasser på hvert trinn, altså 14 klasser. Dette er en realistisk størrelse for planperioden. Det gir en maksimal kapasitet på 396 elever (28 elever per klasse) og en plankapasitet på 350 elever (25 elever per klasse).

Figur 22: Kapasitet og elevtall ved Støren barneskole.

Skolen bør dimensjoneres for 14 klasser med maks 392 elever og egen gymsal. Det er slik den drives i dag. Romprogrammet for en moderne skole med 14 klasser og gymsal er 5.443 kvm BTA, se vedlegg 1. Skolen har et areal BTA på 3413 kvm. Skolen har altså 2.000 kvm for lite areal.

Tomten er på 18 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med maks 392 elever. En slik skole trenger omtrent 15 mål tomt, se tabellen under.

Tabell 15: Tomtebehov for Støren barneskole

Skole	Tomt mål	Elever 2023	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Støren B	18,0	271	392	44	5 443	15 356	15	3

Funksjonell tilstand

Bygget er oppført i 1998 og senere hatt en utvidelse i 2006.

Kommunen uttaler selv at Støren barneskole har store arealmessige utfordringer selv om elevtallet ligger under den teoretiske kapasiteten. Skolen mangler grupperom, spesialrom og møterom.

Skolen står overfor betydelige arealmessige utfordringer og har et omfattende vedlikeholdsbehov. I de siste årene er det gjort noen justeringer i undervisningsarealene, inkludert oppføring av ekstra skillevegger. Skolen har også enkelte elever med spesielle behov som krever skjermede undervisningslokaler, noe som for tiden mangler. Derfor må skolen benytte seg av eksterne bygg. Det er også en mangel på grupperom, rom for praktisk undervisning, SFO og møterom. Bygningen er ikke tilpasset moderne undervisnings- og organiseringsformer. Uteområdene trenger oppgraderinger, inkludert en større og mer funksjonell parkeringsplass og hente- og bringesone. Det er også ønskelig å etablere en hinder- og aktivitetsløype i skogen samt en skøytebane.

Klasserom Støren barneskole 07.06.2024

Tabell 16: Skolens egen vurdering:

Funksjon	Antall rom	Skole	
		Karakter	Forklaring
Støren barneskole			
Klasserom mm			
Klasserom	14	1	Vi har 14 klasser og 14 klasserom, flere av disse er fulle, noen med flere elever enn ønskelig.
Grupperom	8	2	For få grupperom, oppleves også ufunksjonelle
Rom for spesialundervisning	1	1	Garderoben for lærere er gjort om til spes.ped rom
SFO	1	2	Alt for lite, passer for ca 15 elever. Tar i bruk flere klasserom og andre areal for sfo-elever
Elevgarderober og toaletter	8	1	Noe slitt og trangt
Spesialrom			
Mat og helse	1	1	
Naturfag	0	2	Naturfagrommet er gjort om til klasserom
Musikk	1	1	
Kunst og håndverk	1	1	
Gym	1	0	
Bibliotek	1	1	Blir i perioder på året for varmt til at vi kan bruke det
Personal/adm.			
Arbeidsplasser for lærere	28	1	Vi sitter ved flere anledninger for mange på rommene.
Kontorer	8	1	Noe trangt pga utvidelse av ledergruppe, har gjort ominnredninger og tiltak for bedring
Møterom	1	2	For lite med et møterom
Garderober og toaletter	5	1	Toalettene er ok. Garderoben er gjort om til rom for spesialundervisning
Pauserom	1	1	Slitt kjøkkeninnredning
Fellesrom			
Skolehelsetjeneste	1	0	
Kantine - forsamlingsrom for elevene	0		
Gjennomsnitt		1,11764706	
Karakter for funksjonalitet		0	OK, fungerer fint
		1	OK, mindre mangler (slitt, litt trangt etc.)
		2	Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
Andre kommentarer:			
Merknader/avvik fra Mattilsynet?			Ja/nei
Merknader/avvik fra miljørettet helsevern?			Ja

Skolens egen vurdering er vesentlig snillere enn rapporten fra bygg og eiendom i kommunen. De påpeker selv for få og dårlig fungerende grupperom for lite SFO, manglende naturfag og for lite møterom.

Teknisk tilstand

Generelt har bygget behov for en større oppgradering på grunn av stort vedlikeholdsetterslep og hærverk. Bygget har setningsskader og ligger for lavt i terrenget. Kommunen har satt skolen på listen over bygg som ikke skal videreutvikles («rødlisten»).

Skolen tilfredsstillter ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys.
- ▶ Radon: Ikke kontroll på radonstråling i forhold til dagens krav.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varme: Gamle ventilasjonsanlegg. Problemer med styringen av varme og ventilasjon

Agenda Kaupang sin vurdering

Skolen har alvorlige tekniske mangler (setningsskader) og funksjonelle mangler (bygget som baseskole, drevet som skole med klasserom). Skolen har lite areal for en skole med 14 klasser/400 elever og et er logistikkutfordringer som skolen mindre fleksibel. Agenda Kaupang foreslår at man fortsetter å drifte skolen så langt det lar seg gjøre. Teknisk avdeling mener tiltak må gjøres i løpet av maks fem år. I denne tidsperioden får man tid til å finne en løsning for skolen i tråd med hva man velger av skolestruktur i kommunen.

Setningsskade Støren skole 07.06.2024

Tiltak for å oppnå moderne standard

Det er antakelig billigere å rive skolen og bygge ny skole, enn å bygge om dagens skolebygg til moderne standard. Skolen bør utvides med 2.000 kvm. Ut fra kommunens økonomiske situasjon vil vi anbefale at man drifter skolen så langt det er mulig, rundt fem år. Vår vurdering er at man til tross for tungvinte løsninger med tanke på undervisning likevel vil klare å følge læreplan og de lovpålagte oppgavene som skolen har.

Innen fem år: Rive dagens skole og bygge ny skole med romprogram til skole med 14 klasser/396 elever. Estimert kostnad for nybygg er 275 mill. kr inkludert riving av dagens skole.

Tabell 17: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Støren barneskole (inkl. mva.)

	Nybygg			Rive eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Støren skole	5443	50 000	271 mill. kr	3413	5443	1.000	3,4 mill. kr	275 mill. kr

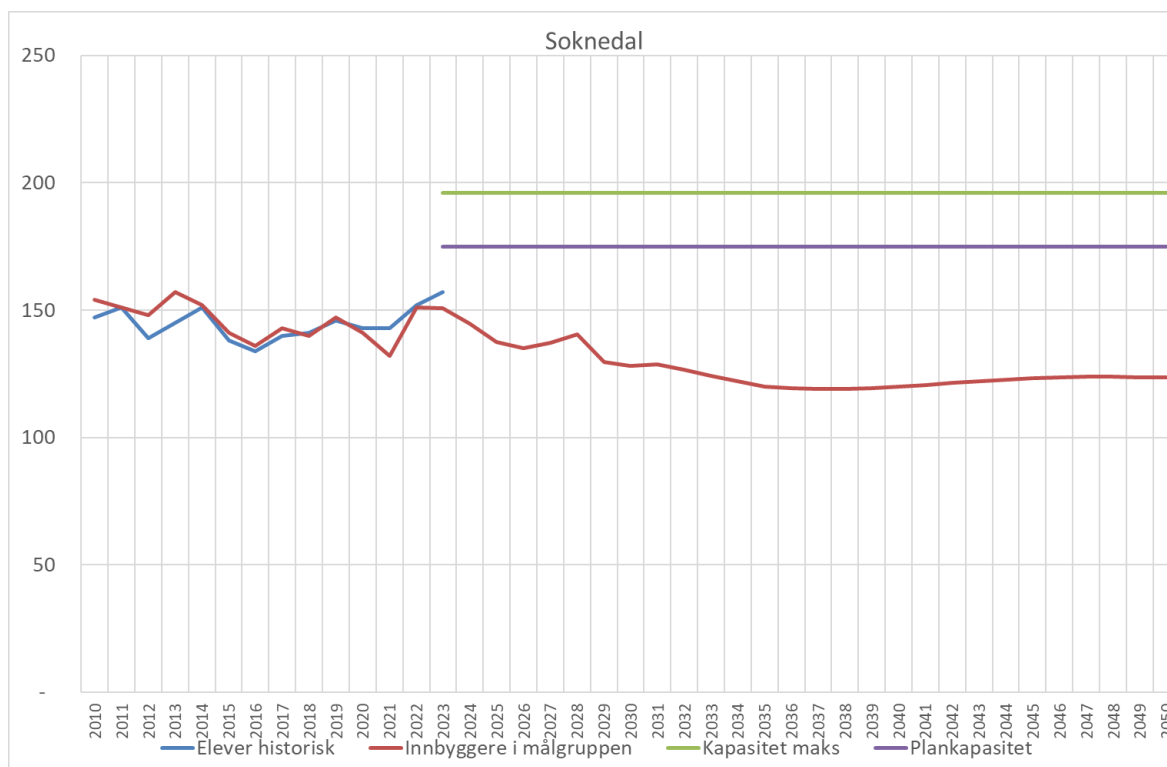
5.4.4 Soknedal skole

Soknedal skole 07.04.2024

Kapasitet

Soknedal skole er en fulldekt barneskole med 157 elever skoleåret 2023–24 (teoretisk 7 klasser med 23 elever). Elevtallet ser ut til å gå ned til 130 innen 2050 (teoretisk 7 klasser med 19 elever), se figuren under. Elevtallet tilsier en fulldekt skole med 7 ordinære klasser. Skolen planlegges med en maks. kapasitet på 196 elever (7 klasser med 28 elever) og en plankapasitet på 175 elever (7 klasser med 25 elever). Klasserommene varierer i størrelse. Noen er under 60 kvm.

Figur 23: Kapasitet og elevtall ved Soknedal skole

Kapasitet

Skolen dimensjoneres for 7 klasser med maks 196 elever. Det er slik den drives i dag. Romprogrammet for en moderne skole med 7 klasser er 2.992 kvm BTA, se vedlegg 1. Skolen har et areal BTA på 3.199 kvm. Det er 200 kvm mer enn kravene til et moderne skoleanlegg.

Tomten er på 17,3 mål, inkludert tomt til barnehagen. Vi forutsetter at halve tomten brukes av grunnskolen. 8,7 mål er tilstrekkelig for en barneskole med 196 elever. En slik skole trenger omtrent 8 mål, se tabellen under.

Tabell 18: Tomtebehov for Soknedal skole

Skole	Tomt mål	Elever 2023	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm 2023	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Soknedal	8,7	157	196	24	3 199	8	1

Funksjonell tilstand

Skolen ble oppført i 1965. Den funksjonelle levetiden for en skole er rundt 50 år. Soknedal skole gjennomgikk omfattende rehabilitering, ombygging og påbygging i 2012. Helt ny barnehage ble bygd i tilknytning til skolen og tatt i bruk i 2015. Det har vært kraftig vekst i barnetallet i Soknedal, og alle arealer i barnehagen og alle klasserom ved skolen blir i dag benyttet.

Klasserom Soknedal skole 07.06.2024

Rektors vurdering av funksjonell tilstand: Det er ingen alvorlige feil og mangler ved skolen, se tabellen under.

Tabell 19: Skolens egen vurdering

Funksjon	Antall rom	Skole	
		Karakter	Forklaring
Klasserom mm			
Klasserom	9	0	
Grupperom	6	0	mangler grupperom (eksempel)
Rom for spesialundervisning			
SFO	2	0	
Elevgarderobe og toaletter	9	0	
Spesialrom			
Mat og helse	1	0	
Naturfag			
Musikk	1	0	
Kunst og håndverk	2	0	
Gym	2	0	
Bibliotek	1	0	
Personal/adm.			
Arbeidsplasser for lærere	5	0	
Kontorer	2	0	
Møterom	1	0	
Garderobe og toaletter	6	0	
Pauserom	1	0	
Fellesrom			
Skolehelsetjeneste	1	0	
Kantine - forsamlingsrom for elevene			
Gjennomsnitt		0	
Karakter for funksjonalitet			0 OK, fungerer fint
			1 OK, mindre mangler (slitt, litt trangt etc.)
			2 Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
Andre kommentarer:			
			Ja/nei
Merknader/avvik fra Mattilsynet?		nei	
Merknader/avvik fra miljørettet helsevern?		ja	Lydforhold i et klasserom

Teknisk tilstand

Store deler av bygget ble oppgradert i 2014, men ifølge kommunen selv gjenstår det fortsatt større oppgraderinger for å innhente vedlikeholdsetterslepet.

Store deler av bygget ble oppgradert i 2014, samtidig gjenstår det fortsatt større oppgraderinger for å innhente vedlikeholdsetterslepet. Dagens anlegg har vesentlige mangler innenfor følgende funksjonsområder:

- ▶ Bygning, generelt: Generelle bygningsmangler som krever omfattende vedlikehold og oppgradering. Det er flere anbefalte tiltak for å forbedre byggets tilstand.
- ▶ Grunn og fundamenter: Dreneringssystemet trenger reparasjon, spesielt dreneringsplasten som beskytter grunnmuren.
- ▶ Yttervegger: Pusset yttervegg i skolegården samt på sørsiden av bygget trenger vedlikehold for å forhindre videre forfall og sikre bedre isolasjon.
- ▶ Bæresystemer: Krever gjennomgang og vedlikehold for å sikre byggets strukturelle integritet.

Skolen tilfredsstillter ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys.
- ▶ Radon: Ikke kontroll på radonstråling i forhold til dagens krav.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varme: Gamle ventilasjonsanlegg. Problemer med styringen av varme og ventilasjon

Kommunen gjennomførte selv tilstandsvurdering av bygget i februar 2022. Det er behov for en ny kartlegging.

Agenda Kaupangs vurdering

Under befaringen framstår skolen i god stand og har gode undervisningsareal. Det er likevel store tekniske mangler og betydelige problemer med det fysiske arbeidsmiljøet.

Vi anser at skolen har gått halve levetiden. Kostnaden ved oppgradering til moderne standard anslås til halv byggekostnad, det vil si 25.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 80 mill. kr.

Tabell 20: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Soknedal skole (inkl. mva.)

		Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad
		Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	
Soknedal skole			50 000	0	3 199		25000	80 mill. kr

5.4.5 Singsås skole

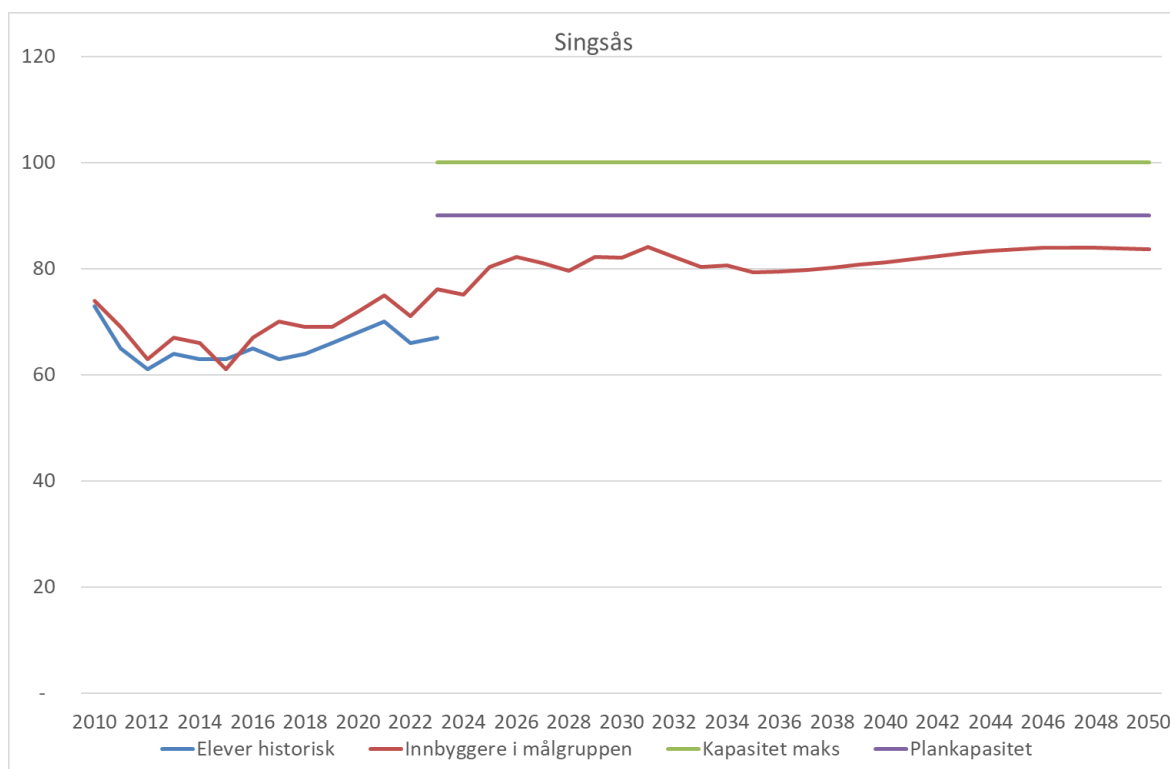

Singsås skole 07.04.2024

Kapasitet

Singsås skole er en fådelt barneskole med 67 elever skoleåret 2023–24. Elevtallet ser ut til å øke fra 67 til 84 de neste 30 årene, se figuren under. I dag drives skolen med 5 små klasser.

Skolen har 5 egnede klasserom av varierende størrelse. Etter vår vurdering har skolen en kapasitet på 5 klasser med i gjennomsnitt 20 elever, til sammen 100 elever.

Figur 24: Kapasitet og elevtall ved Singsås skole. Kilde: Kommunen.

Skolen dimensjoneres for 5 klasser med maks 100 elever. Arealprogram for en moderne skole med 100 elever er 1.811 kvm BTA inkludert gymsal. Skolen har et areal BTA på 2.330 kvm inkludert 170 kvm svømmehall. Det er i tråd med kravene til et moderne skoleanlegg.

Tomten er på 4,6 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med maksimalt 100 elever. En slik skole trenger omtrent 4 mål, se tabellen under.

Tabell 21: Tomtebehov for Singsaas skole

Skole	Tomt mål	Elever 2023	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm 2023	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Singsås	4,6	67	100	15	2 330	4	0

Funksjonell og teknisk tilstand

Singsås skole ble bygget i 1964 og fikk oppgradering i 2012. Den funksjonelle levetiden til en grunnskole er rundt 50 år.

Klasserom Singsås skole 07.06.2024

Skolens vurdering av skolens funksjonalitet: Det er noen mangler ved bygget. Det mangler grupperom og gode arbeidsplasser for lærerne. To av spesialrommene er mangelfulle.

Tabell 22: Skolens egen vurdering

Funksjon	Skole		Forklaring
	Antall rom	Karakter	
Klasserom mm			
Klasserom	5	2	1 av klasserommene er opprinnelig gymsal/musikkrom
Grupperom	2	2	Mangler grupperom
Rom for spesialundervisning	0		
SFO	1	0	
Elevgarderober og toaletter	2+8 (WC)	0	
Spesialrom			
Mat og helse	1	0	
Naturfag	0	2	Har ikke eget rom til naturfag
Musikk	1	2	Opprinnelig gymsal/musikkrom
Kunst og håndverk	1	0	
Gym	1	0	
Bibliotek	0		
Personal/adm.			
Arbeidsplasser for lærere	10	1	
Kontorer	2	0	
Møterom	1	0	
Garderober og toaletter	1	0	
Pauserom	1	0	
Fellesrom			
Skolehelsetjeneste	1	0	
Kantine - forsamlingsrom for elevene	1	0	
Gjennomsnitt		0,5625	
Karakter for funksjonalitet		0	OK, fungerer fint
		1	OK, mindre mangler (slitt, litt trangt etc.)
		2	Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)

Teknisk tilstand

Singsås skole har mindre vedlikeholdsetterslep enn andre bygg i kommunen. Store deler av bygget ble strippet helt ned til bærekonstruksjonen og bygd opp på nytt i 2012. Gymsalen ble ikke oppgradert ved denne ombyggingen.

Skolen tilfredsstillter ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys.
- ▶ Radon: Ikke kontroll på radonstråling i forhold til dagens krav.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varme: Gamle ventilasjonsanlegg. Problemer med styringen av varme og ventilasjon

Kommunen gjennomførte selv tilstandsvurdering av bygget i februar 2022. Det er behov for en ny kartlegging.

Agenda Kaupangs vurdering

Under befaringen framstår skolen i god stand og har gode undervisningsareal. Det er likevel store tekniske mangler og betydelige problemer med det fysiske arbeidsmiljøet.

Vi anser at skolen har gått halve levetiden. Kostnaden ved oppgradering til moderne standard anslås til halv byggekostnad, det vil si 25.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 58 mill. kr.

Det kan bli behov for tilpasninger i formingsrom og musikkrom for å frigjøre klasserom, hvis elevtallet øker. Skolen har eget basseng som også kan omgjøres til klasserom, hvis vekst i elevtallet gjør at skolen trenger flere klasserom.

Tabell 23: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Singsås skole (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per kvm	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per kvm	
Singsås skole				2 330	2330	25000	58 mill. kr

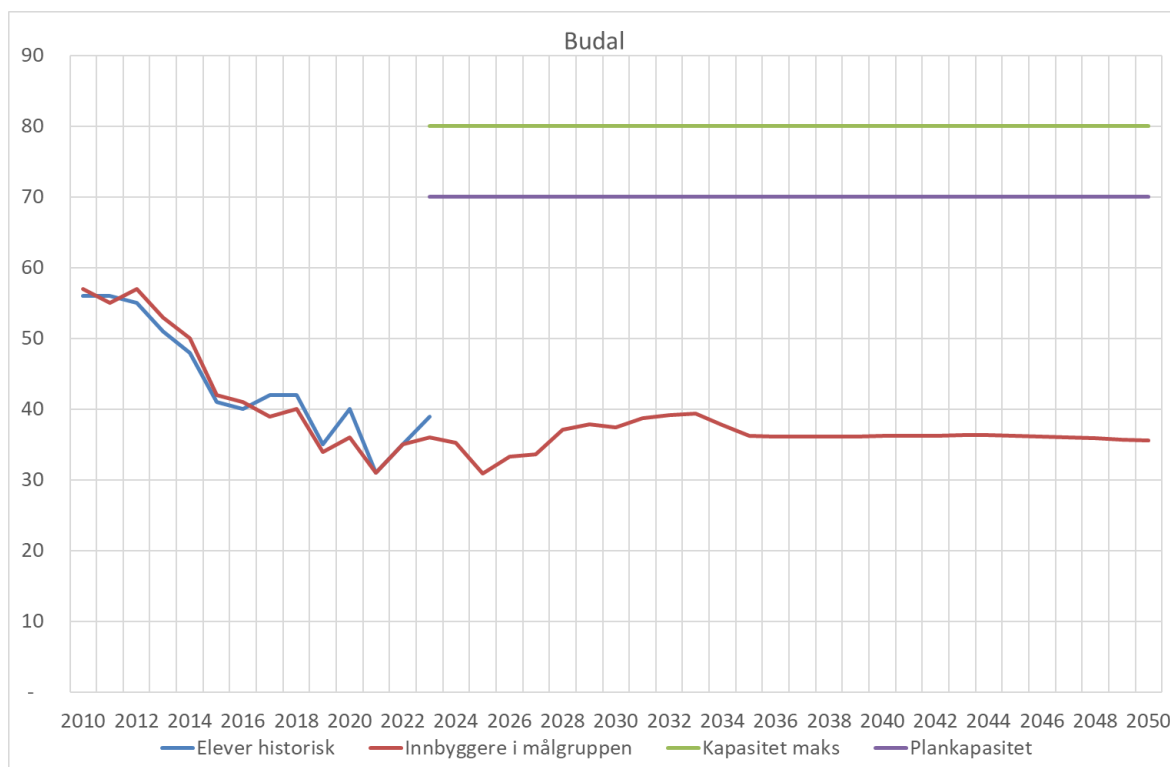
5.4.6 Budal skole

Budal oppvekstsenter 07.06.2024

Kapasitet

Budal skole er en fådelt barneskole med 39 elever skoleåret 2023/24. Elevtallet ser ut til å holde seg rundt 40 de neste 30 årene, se figuren under. Elevtallet tilsier en fådelt skole med maks 4 små klasser. Skolen planlegges med dagens kapasitet. Det vil si en maks. kapasitet på 80 elever og en plankapasitet på 70 elever.

Figur 25: Kapasitet og elevtall ved Budal skole

Skolen og barnehagen har et samlet areal BTA på 3.175 kvm. Vi anslår barnehagens areal til 700 kvm. Det gir skolen et areal BTA på 2.475 kvm. Det er 900 kvm mer enn kravene til et moderne skoleanlegg. Skolen dimensjoneres for 4 klasser med maks 80 elever. Det er slik den drives i dag. Romprogrammet for en moderne skole for 75 elever er 1.544 kvm BTA, se vedlegg 1.

Tomten er på 8,4 mål, inkludert tomt til barnehage. Vi forutsetter at skolen bruker halve tomten. 4,2 mål er tilstrekkelig for en barneskole med maksimalt 80 elever. En slik skole trenger omtrent 4 mål, se tabellen under.

Tabell 24: Tomtebehov for Budal skole

Skole	Tomt mål	Elever 2023	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm 2023	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Budal skoledelen	4,2	39	80	13	2 475	4	0

Funksjonell tilstand

Bygget er oppført i 1950 og rehabilitert i 2013. Den funksjonelle levetiden til en grunnskole er rundt 50 år.

Klasserom Budal skole 07.06.2025

Skolens egen vurdering er positiv i forhold til skolens funksjonalitet, se tabellen under.

Tabell 25: Skolens egen vurdering

Funksjon	Antall rom	Skole		Forklaring
		Karakter		
Klasserom mm				
Klasserom	3	0		
Grupperom	2	0		
Rom for spesialundervisning	1	0		
SFO	1	0		Kan deles til to rom med skyvedør. Bruker i tillegg gymsal.
Elevgarderober og toaletter	6	0		
Spesialrom				
Mat og helse	2	0		
Naturfag	0			
Musikk	1	0		
Kunst og håndverk	2	1		Etterklang i det ene rommet. Fungerer ellers fint.
Gym	1	0		
Bibliotek	1	0		
Personal/adm.				
Arbeidsplasser for lærere	1	0		
Kontorer	2	0		
Møterom	1	0		
Garderober og toaletter	2	0		
Pauserom	1	0		
Fellesrom				
Skolehelsetjeneste	1	0		
Kantine - forsamlingsrom for elevene	1	0		
Gjennomsnitt			0,0625	
Karakter for funksjonalitet			0	OK, fungerer fint
			1	OK, mindre mangler (slitt, litt trangt etc.)
			2	Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
Andre kommentarer:				
Merknader/avvik fra Mattilsynet?				Ja/nei
Merknader/avvik fra miljørettet helsevern?				Nei
				Ja, mangler målinger på lydforhold kuhv og ett klasserom.

Teknisk tilstand

Bygget ble bygd i mange byggetrinn, delvis på dugnadsbasis. De siste årene er det gjennomført mange mindre oppgraderinger. Hele barnehagedelen i meget god tilstand.

Store deler av bygget ved Budal Skole og Barnehage har generelt behov for vedlikehold og oppgraderinger for å møte dagens standarder. Her er en oversikt over de viktigste områdene som trenger oppmerksomhet:

- ▶ Bygning, generelt: Det er flere anbefalte tiltak for å forbedre byggets tilstand. Generelle bygningsmangler krever omfattende vedlikehold og oppgradering.
- ▶ Grunn og fundamenter: Grunn og fundamenter er i god stand og krever ingen umiddelbare tiltak.
- ▶ Yttervegger: Vindusfelter utenfor gymsalen er dårlige, og karnapp på barnehagen må vedlikeholdes. Det er behov for omfattende vedlikehold og oppgradering av yttervegger for å sikre byggets integritet.
- ▶ Heis er gått levetiden og må snart skiftes

Skolen tilfredsstillter ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys.
- ▶ Radon: Ikke kontroll på radonstråling i forhold til dagens krav.
- ▶ CO₂: Ikke kontroll på CO₂ i klasserommene.
- ▶ Varme: Gamle ventilasjonsanlegg. Problemer med styringen av varme og ventilasjon

Kommunen gjennomførte selv tilstandsvurdering av bygget i februar 2022. Det er behov for en ny kartlegging.

Agenda Kaupangs vurdering

Skolen fremstår som en gammel skole, men egnet til å drive undervisning. Det er god plass. Kostnaden ved å oppgradere skolen til moderne standard anslås til halv byggekostnad, det vil si 25.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 62 mill. kr.

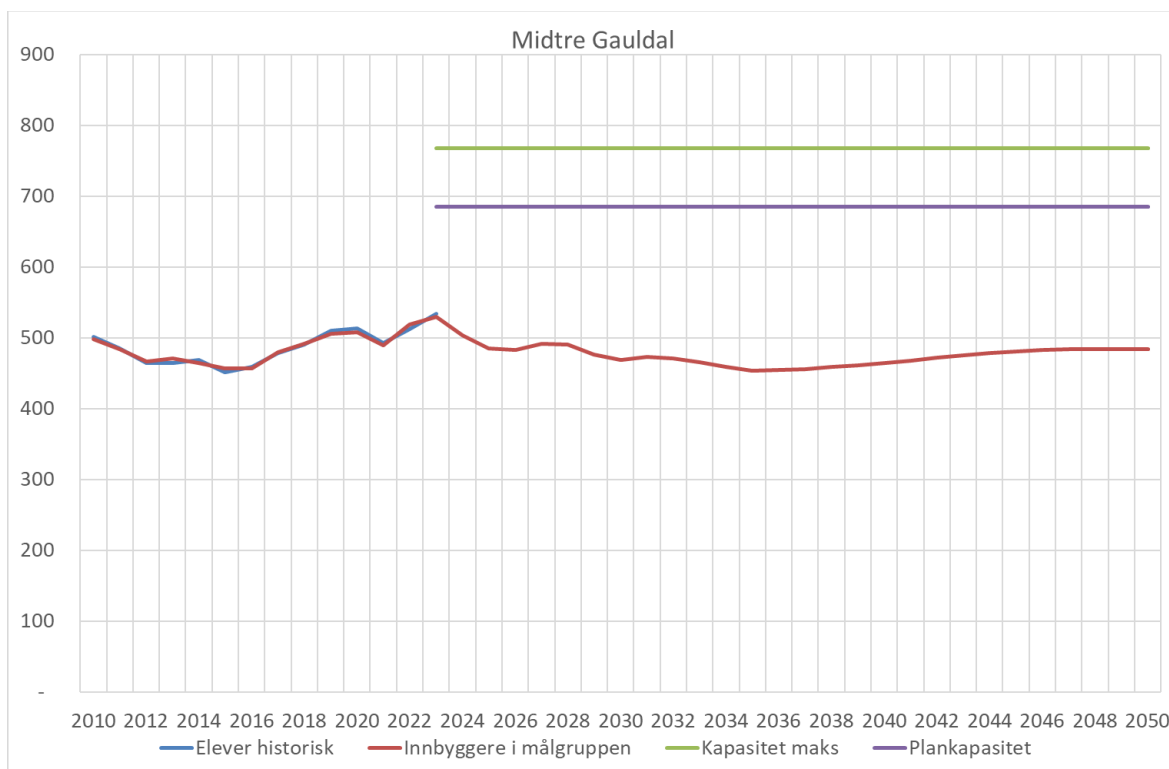
Tabell 26: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Budal skole (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Budal skole				2475	2475	25000		62 mill. kr

5.4.7 Elever og kapasitet i Midtre Gauldal

Ved siste telling 1.10.2023 var det 529 elever i barneskolene i Midtre Gauldal. Skolene har en kapasitet på 750 elever. Det er en overkapasitet på ca. 230 plasser (kapasitet minus faktisk elevtall).

I alternativ null forutsetter vi at dagens kapasitet ikke øker. Elevtallet synker litt. Omtrent 60 % av kapasiteten utnyttes i slutten av planperioden.

Figur 26: Kapasitet og elevtall ved kommunale skoler i Midtre Gauldal kommune

5.4.8 Framtidige kostnader med dagens struktur

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens skoler i modernisert utgave. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- ▶ Undervisning: Utgifter til lærerlønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 202 Grunnskole
- ▶ Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av skolebygg føres på funksjon 222 Skolelokaler
- ▶ Skoleskyss: Kommunens utgifter til skoleskyss føres på funksjon 223 Skoleskyss.
- ▶ Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapital-kostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 4 % rente.

Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra kommuneregnskapet for 2023.

202 Grunnskole (undervisningen)

Netto driftsutgift 2023 for funksjon 202 Grunnskole var 93,3 mill. kr. Denne summen inkluderer fellesutgifter og ungdomsskolen. Barneskolene kostet 55 mill. kr. Netto utgift per elev i barneskolene var i gjennomsnitt 103.000 kroner. Vi forutsetter at elevkostnadene ikke endres ved nybygg på Støren.

222 Skolelokaler (FDV)

Netto driftsutgifter for funksjon 222 skolelokaler i 2023 var 17,2 mill. kr for 13890 kvm skolelokaler, inkludert ungdomsskolen og avskrivninger på 7,7 mill. kr. Netto utgift uten avskrivning (FDV-kostnaden) var 769 kroner per kvm skolelokaler. For barneskolene var FDV-utgiften 9,5 mill. kr.

Når man river Støren skole og bygger en større skoler, øker arealet med 2.000 kvm. Utgiftene til drift av lokaler øker til 10,4 mill. kr per år.

223 Skoleskyss

Netto utgift til 223 skoleskyss var 4,6 mill. kr for 391 elever (inkludert ungdomsskolen). Det blir 11.742 kroner per skysset elev. Skyss for barneskolen kostet 3,1 mill. kr.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av skolene viser at det trengs 475 mill. kr for å gjøre dagens skoler om til moderne skoleanlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 24 mill. kr per år. Det er basert på 4 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 139 mill. kr per år. Tall for hver skole framkommer i tabellen under.

Tabell 27: Samlede kostnader ved dagens skolestruktur, alternativ null

Skole	Type skole	Elever 2023	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2023	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss
Budal	b	39	80	137 487	5 362 000	2 475	63	2 475	61 875 000	3 126 141	1 902 846	31	363 992	10 754 979
Singsås	b	67	140	126 567	8 480 000	2 330	35	2 330	58 250 000	2 942 993	1 791 366	55	645 793	13 860 152
Soknedal	b	157	196	92 287	14 489 000	3 199	20	3 199	79 975 000	4 040 616	2 459 476	126	1 479 453	22 468 545
Støren	b	271	392	98 232	26 621 000	3 413	13	5 443	275 563 000	13 922 404	4 184 723	55	645 793	45 373 920
Sum		534	808	102 906	54 952 000	11 417	21	13 447	475 663 000	24 032 155	10 338 410	267	3 135 031	92 457 595
Fellesutgifter					37 953 555				-	0	7 679 000	124	1 455 969	47 088 648
Regnskap					92 905 555					24 032 155	18 017 410		4 591 000	139 546 119

Tabellen over viser netto kostnader på 139 mill. kr per år for funksjonene 202 Grunnskole, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss, inkludert nye kapitalkostnader. Netto utgift ved alternativ null er om lag 25 mill. kr mer enn netto utgift i regnskapet for 2023. Forskjellen er de nye kapital-kostnadene på 24 mill. kr og 1,4 mill. kr i ekstra utgifter til lokaler (utvidelse av Støren skole). De andre postene endres ikke.

6 Dagens struktur i barnehagene

Vi ser på kostnadsnivået i dag og hvilket kostnadsnivå kommunen får i framtiden med dagens struktur.

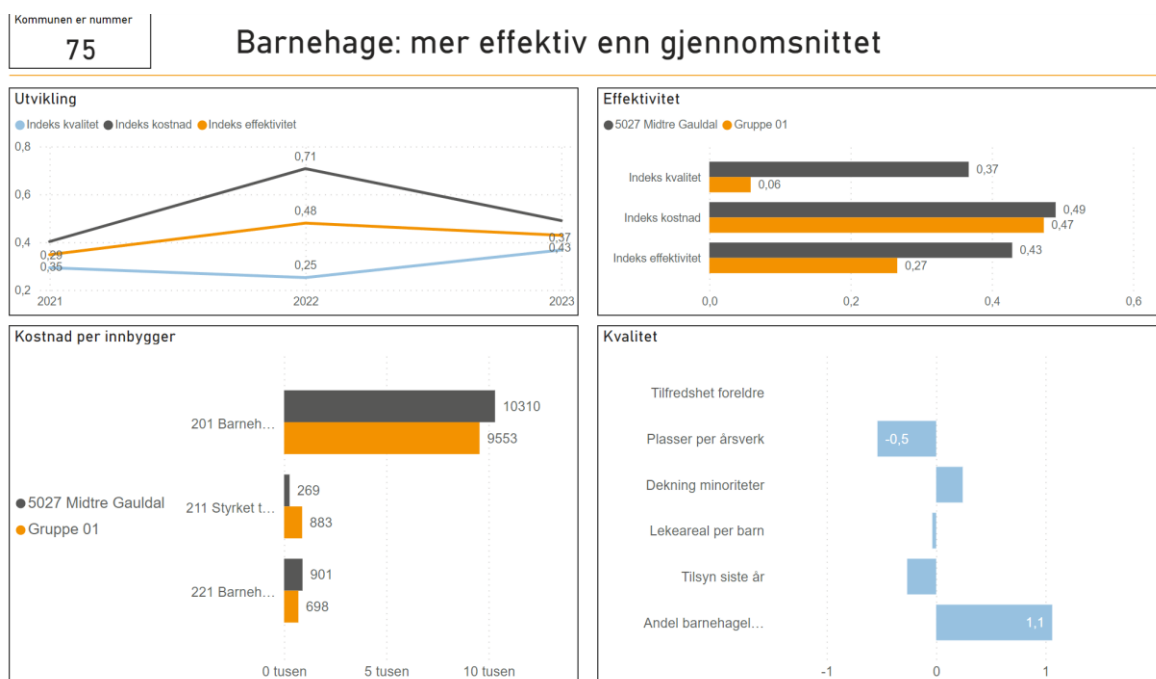
6.1 Kvalitet, kostnader og effektivitet

Både kostnader og kvalitet i kommunale tjenester er viktig. Vi ønsker effektive kommunale tjenester. Effektivitet er kvalitet delt på kostnad. Vi har sammenlignet barnehagetjenesten i Midtre Gauldal med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen fra Agenda Kaupang med data for 2023.

Barnehagetjenesten består av tre KOSTRA-funksjoner: 201 Barnehage (det ordinære tilbudet), 211 Styrkingstiltak og 221 Barnehagelokaler.

Midtre Gauldal har en effektiv barnehagetjeneste. Kvaliteten i tjenesten er høy, og kostnadene er lave. Datagrunnlaget framgår av figuren under.

- **Kvalitet:** Kvaliteten er sammenlignet ved hjelp av 6 indikatorer. Midtre Gauldal får vesentlig høyere karakter enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1. Midtre Gauldal skårer godt på andel barnehagelærere. Det som trekker ned er plasser per årsverk og tilsyn siste år. Resultater på foreldreundersøkelsen mangler for 2023.
- **Kostnader:** Barnehagetjenesten består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) Barnehage (det ordinære tilbudet), styrkingstiltak og barnehagelokaler. Utgiftene er lavere enn landsgjennomsnittet og på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppe 1.
- **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av karakterene for kostnader og kvalitet. Midtre Gauldal skårer bedre enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1.

Figur 27: Kvalitet, kostnad og effektivitet i barnehagetjenesten i Midtre Gauldal kommune 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024

Vi har også sammenlignet kvalitet og kostnader med noen middels store, spredtbygde kommuner (Stad, Ulstein, Gjerdrum, Østre Toten, Aurskog-Høland og Time). Midtre Gauldal kommer godt ut, sammenlignet med disse kommunene. Fire av kommunene har høyere indeks for effektivitet i grunnskolen, se tabellen under. Fem av kommunene har god kvalitet (bedre enn landsgjennomsnittet).

Tabell 28: Kvalitet, kostnad og effektivitet i barnehagetjenesten 2023. Kilde: Kommuneindeksen 2024.

Rang i sammenlikningskommunene			
Region	Indeks kvalitet barnehage	Rang kostnad barnehage	Rang effektivitet barnehage
1121 Time	0,37	25	13
1516 Ulstein	0,48	73	24
3026 Aurskog-Høland	-0,05	106	125
3032 Gjerdrum	-0,98	94	244
3442 Østre Toten	0,09	43	54
4649 Stad	0,76	62	9
5027 Midtre Gauldal	0,37	128	75
Gruppe 01	0,06	126	129

Kvalitets-/utviklingsarbeid i barnehagetjenesten i Midtre Gauldal

Barnehagekvalitet kan deles inn i strukturell kvalitet og prosesskvalitet (Udir.no). Midtre Gauldal kommune får bedre karakter enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 1 på det vi kan kalle strukturell kvalitet, slik som beskrevet over.

Prosesskvalitet i barnehagene som handler om samarbeid og arbeidsmåter i barnehagetjenesten. Studier/forskning viser at prosesskvaliteten på voksen-barn interaksjoner, og barn-barn samspill gir de klareste indikasjonene på høy trivsel og læringsutbytte for barna, og at **prosesskvaliteten har større betydning for barns utvikling enn strukturelle faktorer**. I Norge er det gjennomført studier knyttet til kvalitet i barnehager hvor det funnet at kvalitet knyttet til samspill og relasjoner bør heves i mange barnehager. Det foreligger ikke sammenlignbar statistikk om prosesskvalitet i norske barnehager.

Rammeplan for barnehagen (forskrift) gir føringer for hvordan barnehager skal arbeide med prosesskvalitet. Det pekes blant annet på at ansatte bør lære i fellesskap, og at barnehagen som en lærende organisasjon skal inkludere hele personalet i læringsprosessene: «Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.» Rammeplanen gir også føringer for barnehageeiers, barnehagestyrers og pedagogisk leders roller.

Vi har inntrykk av at det jobbes godt med et helhetlig kvalitetsarbeid i barnehagene i Midtre Gauldal kommune ut fra det vi ser gjennom dokumentgjennomgangen og intervjuene.

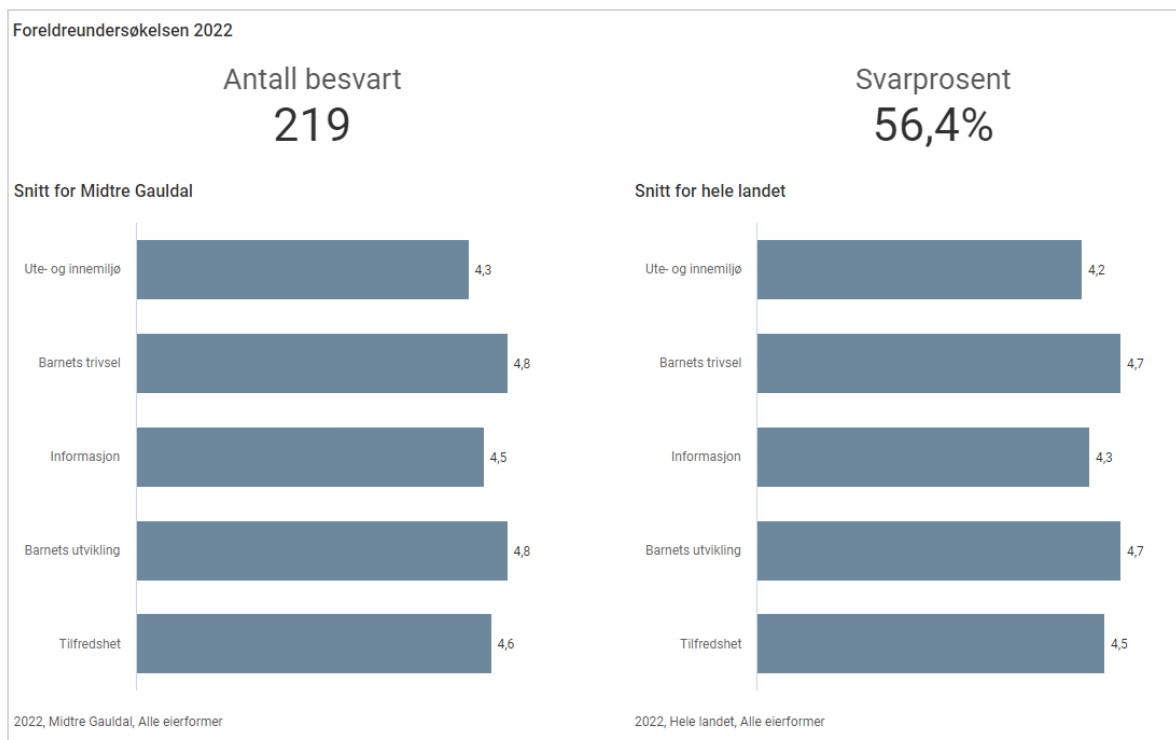
Kommuneindeksen bruker 6 kvalitetsindikatorer for å måle kvaliteten i barnehagen

- ▶ Foreldretilfredshet
- ▶ Plasser per årsverk
- ▶ Dekning språklige minoriteter
- ▶ Tilsyn
- ▶ Andel barnehagelærere i en barnehage mener vi er en viktig kvalitetsindikator da kompetanse til å jobbe i barnehagen påvirker det kvalitative tilbudet som barna har. Her skårer Midtre Gauldal langt over landsgjennomsnittet.

6.1.1 Foreldretilfredshet

Foreldretilfredshet som vi måler gjennom foreldreundersøkelsen. Foreldrenes opplevelse av hvordan tilbudet mener vi er en viktig indikator for kvalitet. Vi har ingen måling på dette da Midtre Gauldal gjennomførte ikke foreldreundersøkelse i 2023. I 2023 var det 312 barnehagebarn i kommunen fordelt på 5 kommunale og 2 private barnehager. I 2022 gjennomførte Midtre Gauldal foreldre-

undersøkelsen der 56,4 % av foreldre besvarte undersøkelsen. Da var foreldrene mer fornøyd enn snittet for hele landet på samtlige tema.

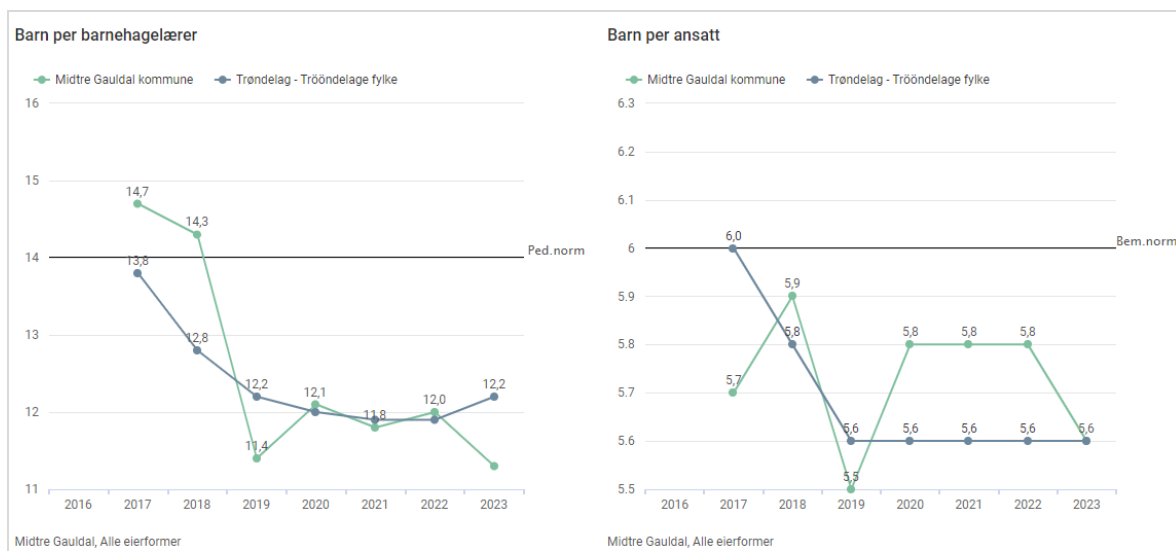

Figur 28: Foreldreundersøkelsen 2022. Kilde: Udir

Midtre Gauldal har for tredje gang i 2023 gjennomført en trivselsundersøkelse blant barnehagebarna før i 2018 og 2019. Resultatene fra denne undersøkelsen viser at barna trives godt sammen, men opplever ikke like godt barns rett til medvirkning.

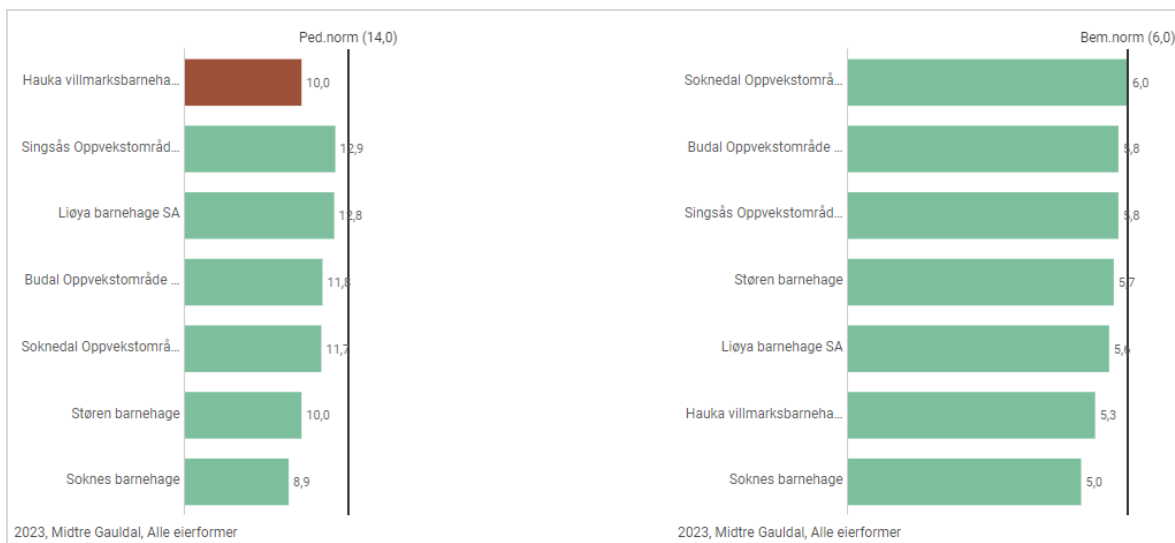
6.1.2 Voksnetthet

Plasser per årsverk som måles ved å se på hvor stor voksentetthet det er i barnehagen. Vi mener at dette er en indikator for kvalitet. Det er et godt tiltak som gir barn i minoritetsspråklige familier god utvikling på språk, kultur, sosialt og faglig. På dette området er kommunen under landsgjennomsnittet. Som figuren under viser har dette svingt de siste 7 årene.

Figur 29: Barn per barnehagelærer og ansatt. Kilde: Udir

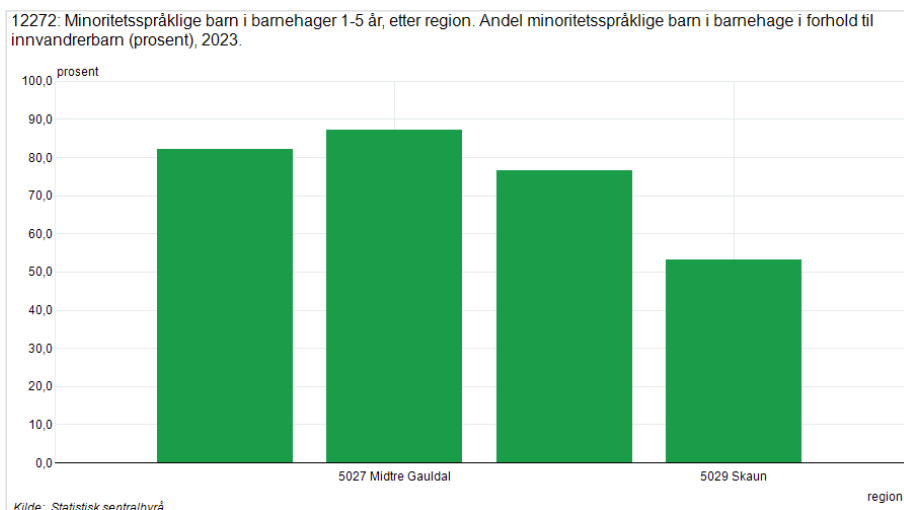
Bortsett frå Hauka villmarksbarnehage på pedagognorm, oppfylte alle barnehagene både pedagog- og bemanningsnormen:

Figur 30: Oppfylt pedasagog- og bemanningsnorm. Kilde: Udir

6.1.3 Minoritetsspråklige

Dekning språklige minoriteter måler hvor stor andel av minoritetsspråklege barn som har barnehageplass sammenlignet med andre kommuner. Vi mener at dette er en indikator for kvalitet. Det er et godt tiltak som gir barn i minoritetsspråklige familier god utvikling på språk, kultur, sosialt og faglig. På dette området er kommunen over landsgjennomsnittet. Sammenlignet med nabokommunene kommer Midtre Gauldal godt ut:

Figur 31: Andel minoritetsspråklige barn i barnehage. Kilde: Kostra.

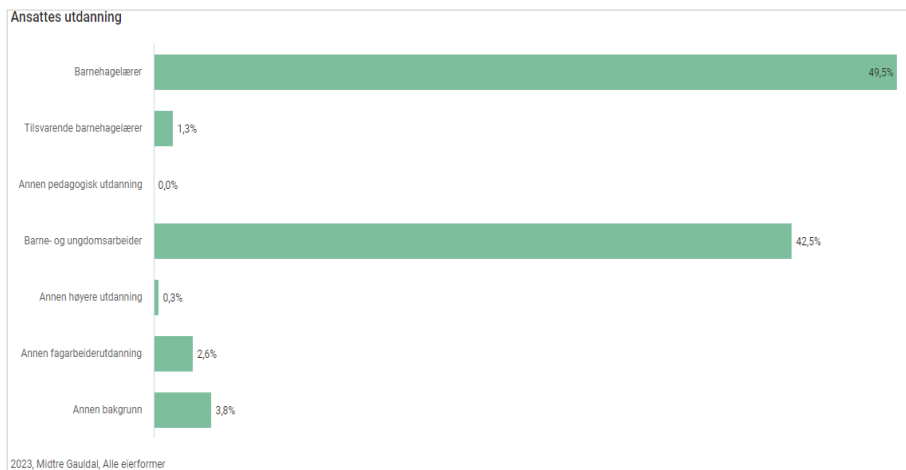
6.1.4 Tilsyn

Kommunen er tilsynsmyndighet i barnehagen og har ansvar å føre tilsyn med private og sine egne barnehager. Dette er en kvalitetsindikator som forteller noe om kommunen som barnehagemyndighet. Midtre Gauldal ligger underlandsgjennomsnittet i forhold til å gjennomføre tilsyn. Barnehagemyndighetens ansvar, som inkluderer tilsyn, godkjenning av barnehager og dispensasjon, er delegert til Trondheim kommune gjennom en vertskommuneavtale. I årsmelding for Midtre Gauldal kommune kommer det fram at det har vært gjennomført informasjonsmøter og

veiledning både samlet og individuelt for barnehagene. Det har vært gjennomført helhetlig risikostyring av to private og fem kommunale barnehager. Et stedlig tilsyn ble åpnet i én barnehage basert på risikovurderingen. Oppsummert mener kommunen at barnehagemyndigheten i Trondheim kommune har fulgt opp barnehagene i Midtre Gauldal i tråd med delegering av myndighetsoppgaver. Barnehagene driver i tråd med Barnehageloven.

6.1.5 Andel barnehagelærere

Andel barnehagelærere i en barnehage mener vi er en viktig kvalitetsindikator da kompetanse til å jobbe i barnehagen påvirker det kvalitative tilbudet som barna har. Her skårer Midtre Gauldal langt over landsgjennomsnittet.

Figur 32: Ansattes utdanning i Midtre Gauldal. Kilde: Udir

Andel av barnehagelærere var på 49,5 %, mens landsgjennomsnittet var på 40,8 %. Midtre Gauldal har også høy andel med utdanning som barne- og ungdomsarbeidere, 42,59 % mot landsgjennomsnittet på 22,9 %. Landet har 26,5 % på annen bakgrunn.

I utkast for tilstandsrapport for barnehagen i Midtre Gauldal er det pekt på flere at de punktene vi har sett på. Barnehagene har vært i drift av Bedre Tanker Sammen (BTS) for å sikre at ansatte har kompetanse og verktøy for å tidlig kunne identifisere barn i risikozonen slik at de gis tidlig og effektiv hjelp. Dette betyr at kommunen har fokus på at tjenestene som jobber med barn og unge må jobbe systematisk tett sammen.

Spesialpedagogisk hjelp

I 2023 hadde 12 barn vedtak på spesialpedagogisk hjelp i barnehagen i kommunen. Dette utgjør 5,8 % av barna. Dette er laveste tallet de siste 4 barnehageårene. Kommunen opplever at det er krevende å få til ekstra ressursinnsats i barnehagen med tidlig innsats da skolen drar mye av ressursene med høye tal på vedtak innen spesialundervisning. Kommunen uttrykker selv at det er ønskelig å vri ressursene tidlig slik at man slipper å måtte ha så høye spesialpedagogiske vedtak i skolen. Selv om det er nedgang i andelen av barn med spesialpedagogisk tiltak, er årsverkene som går med til dette høye grunnet store vedtak på din som har det.

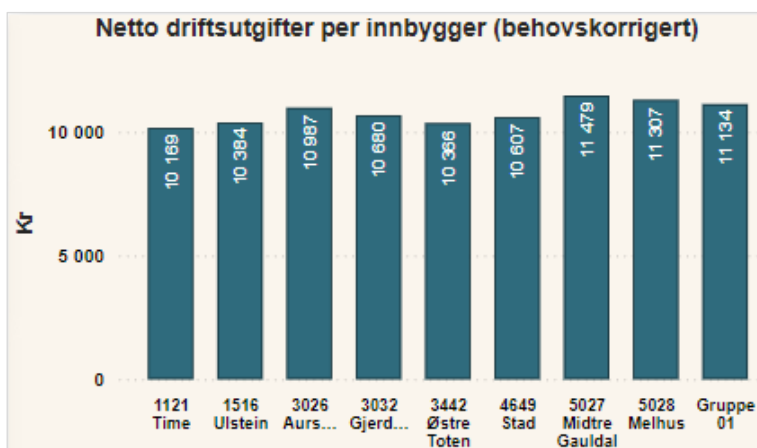
Styrkingstiltak

Det er uklarheter rundt tildelingen av ekstra ressurser, selv ved enkeltvedtak. Lange åpningstider skaper utfordringer for bemanningen, og det er behov for en evaluering av åpningstidene. Behovet for økt innsats på tidlig innsats er tydelig, og det er identifisert utfordringer knyttet til systemet rundt innsatsteamet.

Støren barnehage har en høy andel minoritetsspråklige barn, noe som krever ekstra ressurser. PPTs støtte til barnehagene er avgjørende, og det er uttrykt bekymring for konsekvensene av nedbemanning.

6.2 Kostnadsnivå

Behovskorrigerte netto driftsutgifter til barnehagetjenesten var 11.500 kroner per innbygger i 2023. Det er 300 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen og mest av sammenligningskommunene, se figuren under.

Figur 33: Behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger til barnehagetjenesten 2023. Kilde KOSTRA/KMD.

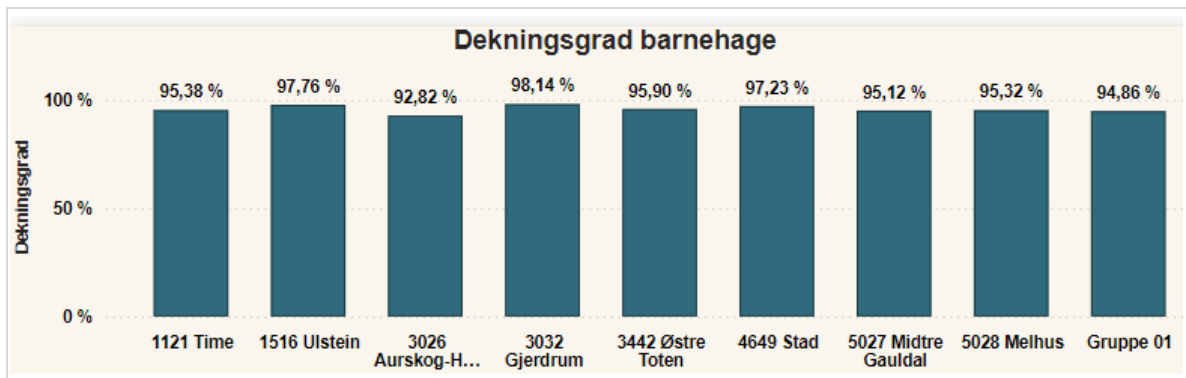
Samlet kostnadsnivå i barnehagetjenesten er 2 mill. kr høyere enn kommunegruppen, se tabellen under. 201 Barnehage drives 5 mill. kr dyrere, 221 lokaler er 1,0 mill. kr dyrere, mens 211 Styrkingstiltak drives 4 mill. kr billigere enn kommunegruppen.

Tabell 29: Kostnadsforskjeller mellom Midtre Gauldal og andre kommuner 2023 i mill. kr.

Region	Innsparingspotensial			Totalt
	201 Barnehage	211 Styrket tilbud til førskolebarn	221 Barnehagelokaler og skyss	
1121 Time	10 mill.	-4 mill.	2 mill.	8 mill.
1516 Ulstein	6 mill.	-3 mill.	4 mill.	7 mill.
3026 Aurskog-Høland	3 mill.	-2 mill.	2 mill.	3 mill.
3032 Gjerdrum	8 mill.	-4 mill.	1 mill.	5 mill.
3442 Østre Toten	9 mill.	-4 mill.	2 mill.	7 mill.
4649 Stad	6 mill.	-2 mill.	1 mill.	5 mill.
5028 Melhus	6 mill.	-4 mill.	-1 mill.	1 mill.
Gruppe 01	5 mill.	-4 mill.	1 mill.	2 mill.

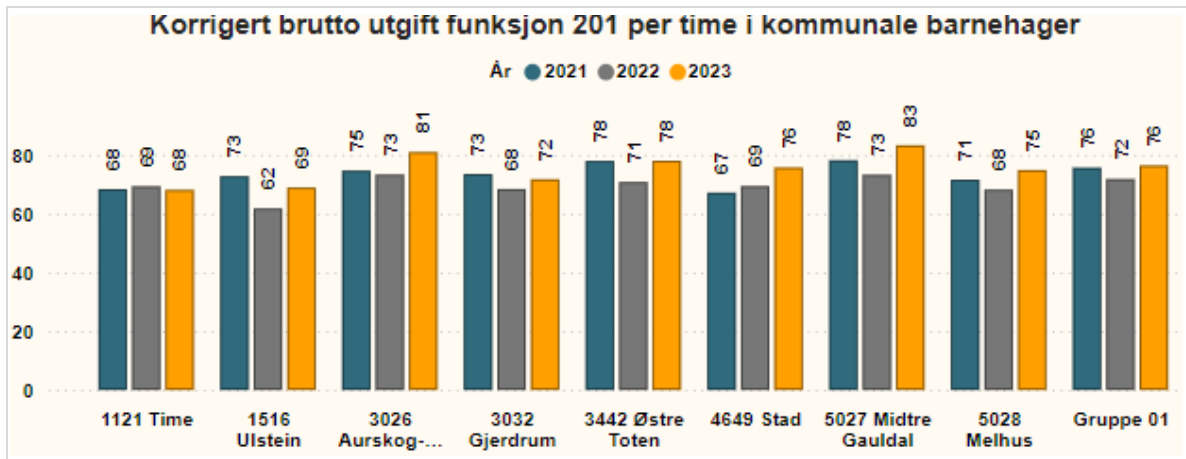
Dyr barnehagedrift kan komme av høy dekningsgrad/etterspørsel, lav produktivitet i kommunale barnehager eller mye bruk av styrkingstiltak.

Midtre Gauldal har en dekningsgrad på 95 % av innbyggere 1–5 år. Det er på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under.

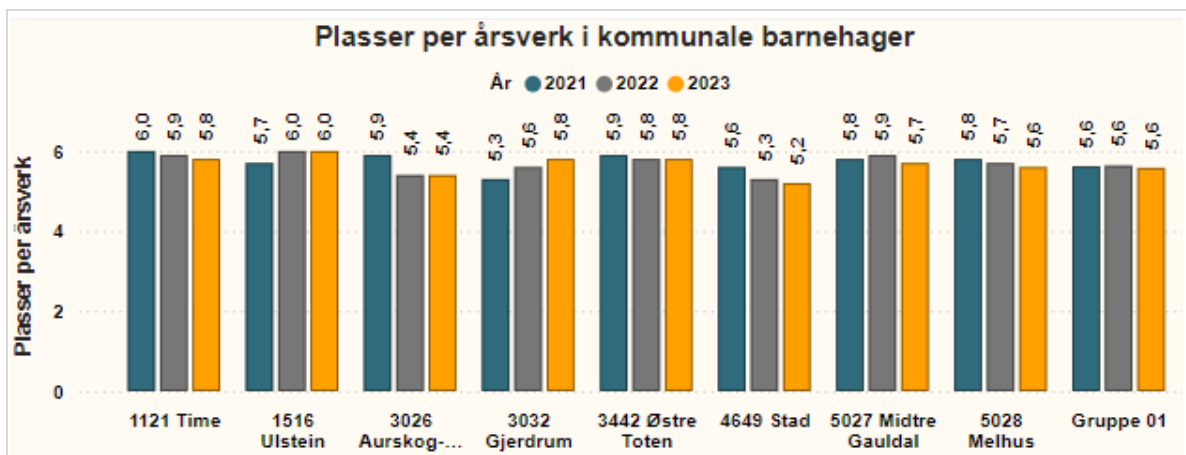
Figur 34: Andel innbyggere 1-5 år i barnehage 2023. Kilde: KOSTRA

Tabellen under viser korrigerede brutto driftsutgifter til funksjon 201 Barnehage i 2023. Det er produksjonskostnadene for ordinære plasser i kommunale barnehager. Timekostnaden var 83 kroner i Midtre Gauldal. Det er 7 kroner mer enn gjennomsnittet i gruppen.

Figur 35: Korrigerede brutto driftsutgifter per plass i kommunale barnehager. Kilde: KOSTRA

Produktiviteten i barnehagene kan også måles med plasser per årsverk på avdelingen. Midtre Gauldal hadde 5,7 plasser per årsverk ved tellingen 15.12.2023. Det er 0,1 mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1.

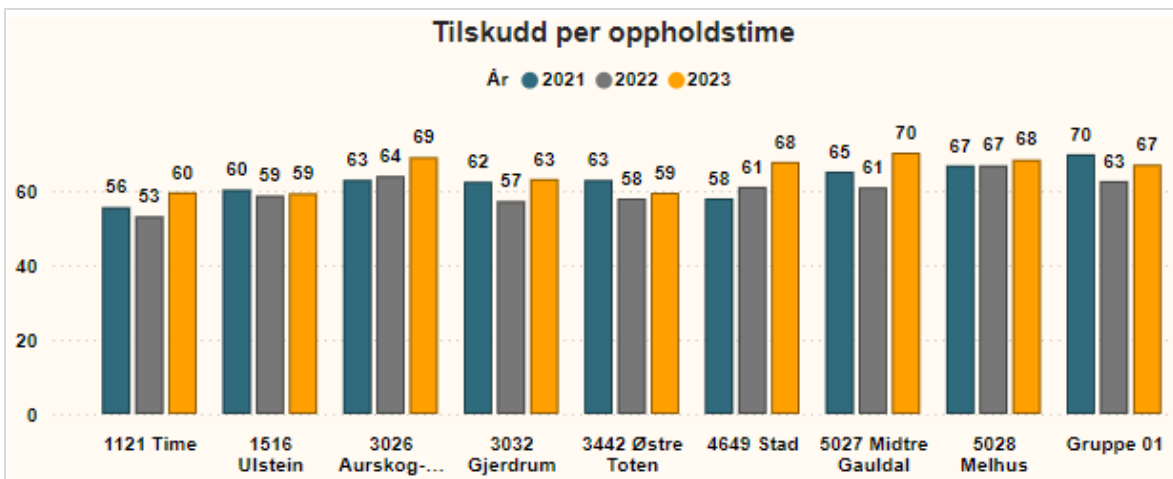

Figur 36: Plasser per årsverk i kommunale barnehager. Kilde: KOSTRA

Barnehagestrukturen påvirker enhetskostnadene/produktiviteten i kommunale barnehager. Små barnehager gir vanligvis dyre plasser. Det er relativt små kommunale barnehager i Midtre Gauldal. Gjennomsnittet er 62 plasser per kommunal barnehage (barn 0–2 år teller dobbelt) i 2023. Landsgjennomsnittet er 69 plasser per kommunal barnehage. Det er likevel rapportert flere barn per ansatt i barnehagene i Midtre Gauldal enn i kommunegruppen.

Høyt kostnadsnivå i kommunale barnehager gir seg utslag i høye kostnader til private barnehager to år senere. Midtre Gauldal hadde høye satser for tilskudd i 2023, basert på regnskap 2021. Satsen per time var 70 kroner. Det er 3 kroner mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under. Satsene vil antakelig stige mye i 2025 på grunn av høy kostnadsvekst i de kommunale barnehagene fra 2022 til 2023.

Figur 37: Tilskudd per korrigerede oppholdstimer til private barnehager. Kilde: KOSTRA

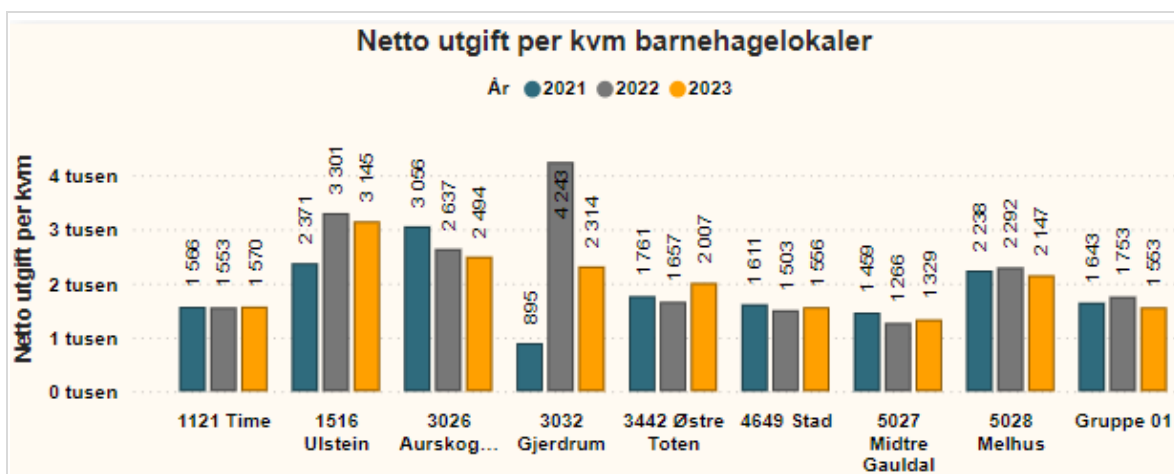
Byggene

Utgiftene til lokaler i Midtre Gauldal er omtrent på nivå med gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Høye utgifter til lokaler kan komme av høy andel kommunale barnehager, mye areal per plass eller høye utgifter til drift av bygg per kvm.

Midtre Gauldal har 73 % kommunale barnehageplasser. Det er 14 poeng mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 1. Det gir høye utgifter til kommunale barnehagelokaler.

Midtre Gauldal har mye areal per plass i de kommunale barnehagene. Det er 18 kvm per plass, mot 15 i gjennomsnitt i kommunegruppen. Det drar opp utgiftene til lokaler.

Midtre Gauldal brukte 1.329 kroner per kvm til drift av kommunale barnehagelokaler, inkludert avskrivninger. Det er 240 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Figur 38: Netto driftsutgifter til 221 Barnehagelokaler per kvm. Kilde: KOSTRA

Konklusjon: Middels utgifter til barnehagelokaler kommer av mange plasser, mye areal per plass og lave driftsutgifter per kvm.

Styrkingstiltakene

Vi har sett at styrkingstiltakene i barnehagene i Midtre Gauldal ble drevet 4 mill. kr billigere enn gjennomsnittet i kommunegruppen i 2023. Dyre styrkingstiltak kan komme av at mange barn får hjelp eller dyre tiltak til de barna som får hjelp.

De dyre styrkingstiltakene er spesialundervisning (paragraf 31) og tilrettelegging for funksjons-hemmede (paragraf 37). Det er 3,8 % av barnehageungene i Midtre Gauldal som får styrkingstiltak i barnehagen etter paragraf 31 eller 37. Det er mye mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen (5,2 %) og midt i laget blant sammenligningskommunene. Andelen barn med styrking er redusert i Midtre Gauldal de siste tre årene, se tabellen under.

Tabell 30: Andel barnehagebarn med styrkingstiltak etter paragraf 31 og 37. Kilde: SSB

	Andel barn med vedtak etter §31 eller 37		
Navn	2 021	2 022	2 023
Time	2,7 %	3,1 %	2,9 %
Ulstein	1,3 %	3,9 %	4,0 %
Aurskog-Høland	1,8 %	1,5 %	3,1 %
Gjerdrum	4,1 %	1,6 %	3,0 %
Østre Toten	3,4 %	3,0 %	3,8 %
Stad	2,5 %	5,0 %	4,7 %
Midtre Gauldal	4,3 %	5,6 %	3,8 %
Melhus	7,9 %	7,2 %	7,2 %
Kommunegruppe 01	4,8 %	5,2 %	5,2 %

24 % av de minoritetsspråklige barna i barnehagene i Midtre Gauldal får ekstra norskopplæring.. Det er 6 % mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen (18 %) og nest høyest blant sammenligningskommunene, se tabellen under. Dette er billige tiltak for fremmedspråklige barn.

Tabell 31: Andel minoritetsspråklige barn i barnehage som får ekstra opplæring i norsk. Kilde: Udir.

	Andel barn fra språklige minoriteter med norskopplæring		
Navn	2 021	2 022	2 023
Time	0,0 %	0,0 %	21,6 %
Ulstein	11,7 %	4,7 %	6,3 %
Aurskog-Høland	0,0 %	25,6 %	26,6 %
Gjerdrum	1,5 %	0,0 %	0,0 %
Østre Toten	1,2 %	0,0 %	17,2 %
Stad	0,0 %	1,9 %	0,0 %
Midtre Gauldal	0,0 %	15,2 %	24,4 %
Melhus	9,9 %	14,2 %	15,9 %
Kommunegruppe 01	17,8 %	15,3 %	17,9 %

Hvert barn med tiltak etter paragraf 31 eller 37 koster i gjennomsnitt 137.00 kroner. Det er 112.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen og minst blant sammenligningskommunene, se tabellen under.

Tabell 32: Utgift per barnehagebarn med styrkingstiltak etter paragraf 31 eller 37 i barnehageloven. Kilde: SSB.

	Utgift per barn med vedtak etter § 31 eller 37 i faste priser		
Navn	2 021	2 022	2 023
Time	568 837	487 318	609 879
Ulstein	867 110	280 500	417 105
Aurskog-Høland	384 086	666 013	348 192
Gjerdrum	285 741	736 028	582 636
Østre Toten	327 409	428 230	450 435
Stad	350 629	206 408	223 043
Midtre Gauldal	164 146	113 324	137 250
Melhus	212 861	252 598	256 379
Kommunegruppe 01	348 130	306 493	349 510

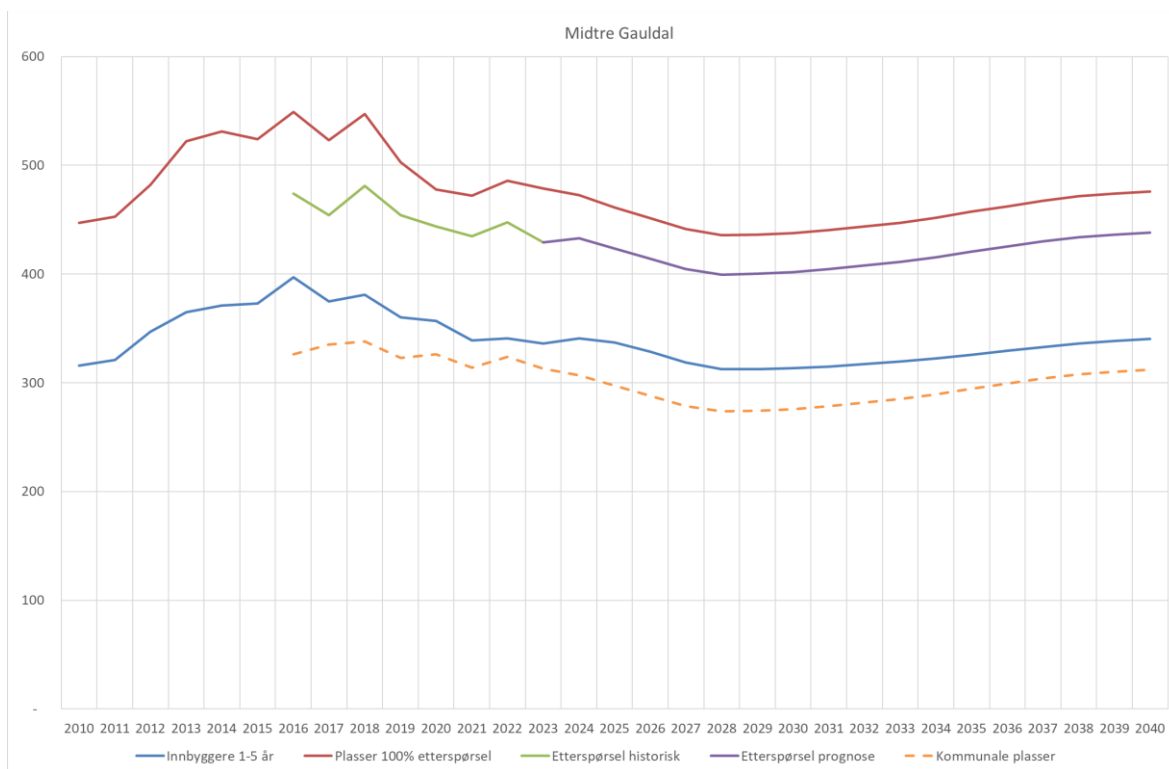
Konklusjon: Billige styrkingstiltak kommer av lave kostnader per barn med tiltak.

6.3 Etterspørsel og kapasitet

Det er overskudd av barnehageplasser i kommunen til 2040. Vi planlegger ikke lengre enn til 2040. Usikkerheten i prognosene er for stor.

Etterspørselen etter plasser i kommunale barnehager avhenger av antall innbyggere 1–5 år, dekningsgraden og antall plasser i private barnehager. Antall innbyggere 1–5 år i Midtre Gauldal endres fra 336 i 2023 til 340 i 2040. Dekningsgraden i Midtre Gauldal er middels. 95 % av ungene 1–5 år var i barnehage i 2023. Vi antar at etterspørselen etter plasser fortsetter på dette nivået.

Antall plasser i barnehagene er 429 høsten 2023 (barn 0–2 år opptar 2 plasser hver). Vi antar at etterspørselen vil øke til 438 i 2040. Tallene framgår av figuren under.

Figur 39: Barnehagebehov i Midtre Gauldal kommune

Av de 429 plassene i bruk høsten 2023, var 116 i private barnehager. Vi antar at antallet private plasser vil holde seg konstant de neste 20 årene. Kommunen kan ikke legge ned private plasser. Kapasitetstilpasningen må skje i kommunale barnehager. Vi antar at behovet for kommunale plasser er stabilt på 313 plasser.

Alle barnehager har et godkjent lekeareal, som gir kapasiteten til barnehagen. Vedtektene til barnehagene viser hvor mye areal hvert barn skal disponere. Det er vanligvis 5,3 kvm per barn 0–2 år og 4 kvm per barn 3–5 år. Til sammen er det godkjent 2.332 kvm lekeareal i de 7 barnehagene i kommunen. Høsten 2023 var det ledig areal i de 7 barnehagene i Midtre Gauldal tilsvarende 279 plasser. Kapasiteten er altså rundt 708 plasser. Det var en teoretisk overkapasitet på 279 plasser høsten 2023.

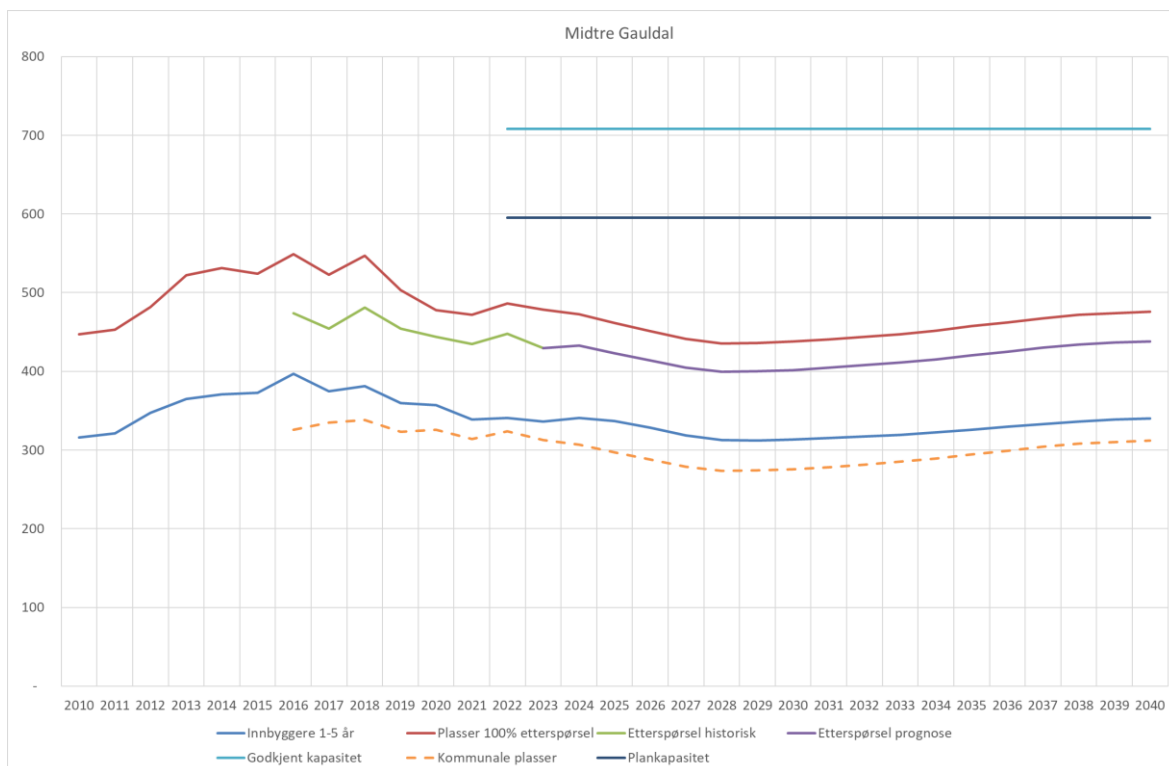
Tabellen under viser utviklingen i antall plasser i bruk og den ledige kapasiteten ved alle barnehagene i kommunen de siste 5 årene.

Tabell 33: Teoretisk kapasitet og plankapasitet i barnehagene i Midtre Gauldal kommune

Plasser i barnehage 15.12.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Åpnet	Godkjent areal	Benyttet areal	Ledige plasser	Maks kapasitet	Avdelinger	Plankapasitet
Singsås	56	59	59	64	66	72	67	1988	219	222	-	66	4	80
Soknedal	106	90	88	96	91	88	91	2015	386	299	26	117	5	100
Støren	144	161	90	81	78	63	56	1999	518	195	98	153	5	100
Soknes			56	63	55	67	56	2019	344	184	49	105	5	100
Budal	29	28	30	22	24	34	43	1982	200	133	20	63	3	60
Hauka	19	21	13	15	17	15	15	1997	115	52	19	35	2	35
Liøya	100	122	118	103	104	109	101	2005	550	328	67	168	6	120
Midtre Gauldal	454	481	454	444	435	448	429		2 332	1 412	279	708	30	595

Vi tror ikke det er realistisk å ta opp så mange barn som barnehagene i teorien har plass til. Det er vanligvis flaskehals i andre deler av bygget (toaletter, garderober, arbeidsplass for personalet). Mange barnehager har gamle godkjennelser. Vi skiller derfor mellom godkjent kapasitet og plankapasitet, som er en mer realistisk kapasitet. Plankapasiteten i en barnehage med moderne romprogram og 18 store plasser per avdeling ligger etter vår erfaring på 20 plasser per avdeling.

I Midtre Gauldal er godkjent kapasitet omtrent 708 plasser, mens plankapasitet anslås til 595 plasser. På figuren under er både godkjent kapasitet og plankapasitet tegnet inn. Vi gjør det på samme måten i hver skolekrets.

Figur 40: Barnehagebehov og kapasitet i Midtre Gauldal kommune

6.4 Fremtidige barnehagekostnader med dagens struktur

I dette kapitlet vil vi foreslå tiltak for å beholde dagens barnehagestruktur på lang sikt med moderne standard og tilstrekkelig kapasitet. Hver enkelt barnehage beskrives med lokalisering, kapasitet og tilstand før det foreslås tiltak for at barnehagene kan møte fremtidens krav og forventninger.

Krav og forventninger til standard og funksjonalitet i barnehageanlegg

Barnehagelovens formålsparagraf sier:

«Barnehagene skal i samarbeid og i forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling...[...]. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.»

Barnehagebyggene skal ha utforming slik at denne bestemmelsen kan etterleves, og skal også ha en formell godkjenning i så henseende. Før en barnehage godkjennes med hjemmel i barnehageloven må det også foreligge godkjenning etter følgende forskrift og lover:

- ▶ Plan- og bygningslov
- ▶ Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- ▶ Arbeidsmiljøloven
- ▶ Brannloven
- ▶ Matloven

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veiledende norm for størrelse på leke- og oppholdsareal for barn i en barnehage, mens de ansattes arbeidsmiljøforhold reguleres av arbeidsmiljøloven. Følgende rom regnes ikke med til leke- og oppholdsarealet: Personalrom, kontorer, arbeidsplasser for pedagoger, vaskerom, stellerom, toaletter, oppbevaringsrom og inngang (grovgarderobe).

Flere kommuner har utarbeidet egne rom- og funksjonsprogram for å sikre felles standard for hva et godt barnehageanlegg er. Dette for å sikre at barnehagebyggene skal tilfredsstillere krav til leke- og læringsmiljø, arbeidsmiljø, miljøvennlighet og økonomisk areal- og ressursbruk. Rom- og funksjonsprogrammet skal benyttes for å utvikle løsninger som på best mulig måte svarer til barnehagevirksomhetens innhold, bidra til effektive prosesser når det skal bygges nye barnehager, men kan også brukes når barnehager skal rehabiliteres eller bygges på. En viktig del av rom- og funksjonsprogrammet er barnehagens uteområde. Uteareal skal tjene pedagogikken og ha steder som trigger barns fantasi. Veiledende norm for uteareal er 6 x norm for inneareal (leke- og oppholdsareal).

Barnehagevirksomhet har vært og er et område i utvikling, og det finnes ikke fasitsvar på rom- og funksjonsprogram for barnehager. Dette er derfor et område som må utvikles fortløpende på bakgrunn av erfaringer og endrede krav, nye lover og endret regelverk.

Et rom- og funksjonsprogram beskriver hvordan de ulike funksjonene i et barnehagebygg kan plasseres og fungere godt sammen, og hvilke arealer dette krever. Det er et overordnet mål med barnehagebygg og tilhørende uteområder at barna skal gis mulighet for variert aktivitet i trygge omgivelser, og at det skal være mulighet for fleksibel bruk av arealet. Barn og ansattes behov er avgjørende for utvikling av rom- og funksjonsprogram for barnehager.

Noen hovedprinsipper vi mener er viktige:

- ▶ Barnehagebygg som gir barn mulighet til å «klare selv», utforske, undre seg og være involvert i hele barnehagens indre liv.
- ▶ Barnehagebygg som gir barn og foreldre en trygg base å forholde seg til, med kjente voksenpersoner og forutsigbare omgivelser. Det betyr barnehagebygg organisert med avdelinger.
- ▶ Barnehagebygg som er utformet slik at ansatte er tett på barna gjennom hele dagen.
- ▶ Barnehagebygg med lite gjennomgang i barnas base-/aktivitetsrom slik at barn ikke unødig avbrytes i lek, verdifulle samtaler og pedagogiske aktiviteter.
- ▶ Barnehagebygg som er tilgjengelig for alle (universell utforming).
- ▶ Barnehagebygg utformet for sambruk og samlokalisering.
- ▶ Barnehagebyggene bør ha isolerte vognskur.

Barnehagen har betydning som et møtepunkt i lokalsamfunnet, og barnehagen er et sted hvor foreldre kan knytte kontakt med hverandre og med andre i lokalsamfunnet. Barnehager som ligger nært der hvor folk bor bidrar til å skape tilhørighet til lokalsamfunnet. Dette er viktig kunnskap når det planlegges hvor barnehager skal plasseres og hvilke områder barnehagene skal dekke.

Ved vurdering av de kommunale barnehagene er det tatt utgangspunkt i 18 store barn eller 11 små barn (1 lite barn omgjort til 2 store) i hver avdeling. Det vil si 20 plasser per avdeling. Lekearealet er satt til ca. 4 kvm per store barn og 5,3 kvm per barn 0–2 år. Det er også fastsatt arealkrav til øvrige rom som ikke inngår i leke- og oppholdsarealet. Sistnevnte arealkrav kan for noen rom ha mindre variasjoner avhengig av antall avdelinger i barnehagen. Dette betyr omtrent 10 kvm brutto areal per plass i en moderne barnehage.

6.4.1 Soknedal skolekrets

Soknedal barnehage 07.06.2024

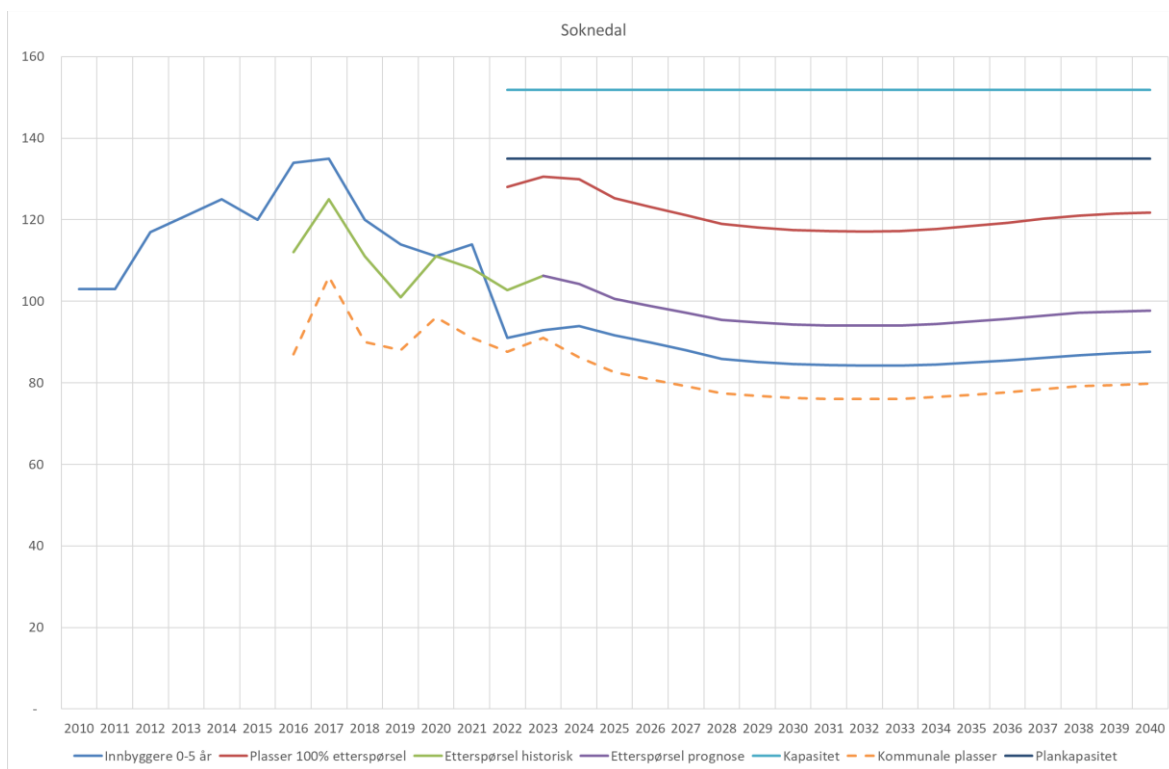
Hauka barnehage 07.06.2024

Soknedal har to barnehager: Soknedal kommunale barnehage (del av Soknedal oppvekstsenter) og Hauka barnehage (privat).

Antall innbyggere 1–5 år synker fra 93 i 2023 til 88 i 2040. Det trengs rundt 100 plasser for innbyggerne i skolekretsen på lang sikt. Høsten 2023 var det 106 plasser i bruk i barnehagene i skolekretsen. Den kommunale barnehagen har godkjent lekeareal på 386 kvm, tilsvarende 117 plasser. Plankapasitet anslås til 5 avdelinger/100 plasser.

Den private barnehagen Hauka barnehage har et godkjent lekeareal på 115 kvm, tilsvarende 35 plasser. Plankapasitet anslås til to avdelinger/36 plasser.

Vi antar behovet endres i takt med antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å ligge rundt 100 plasser. Dagens kommunale barnehage er stor nok. Det trengs en kommunal barnehage med minst 4 avdelinger (80 plasser).

Figur 41: Barnehagebehov og kapasitet i Soknedal skolekrets

Soknedal barnehage

Figur 42: Soknedal barnehage. Kilde: Norgeskart.no

Kapasitet

Soknedal barnehage er en del av Soknedal oppvekstsenter. Barnehagen deler bygg, tomt og ledelse med barneskolen.

Barnehagen har god plass. Det er behov for en kommunal barnehage med 4 avdelinger/80 plasser. Dagens barnehage har rundt 120 plasser. En moderne barnehage med 6 avdelinger/120 plasser har et brutto areal (BTA) på 1082 kvm. Dagen barnehage på Soknedal har et areal BTA på 933 kvm. Det rekkes til ca. 5 avdelinger/100 plasser. Det er for lite til en barnehage med 6 avdelinger/120 plasser.

Utearealet er større enn det som kreves. Tomten er på 8,7 mål, dersom vi forutsetter at halve tomten til oppvekstsenteret er avsatt til barnehage. Kravet til tomt for en barnehage med 6 avdelinger/120 plasser er 4 mål, se tabellen under.

Tabell 34: Tomtebehov for Soknedal barnehage

Barnehager	Tomt mål	Plasser 2023	Kapasitet plasser	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm 2023	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Soknedal	8,7	91	119	21	933	4	5

Funksjonalitet

Styrers vurdering: Barnehagen har ingen vesentlige funksjonelle mangler, se tabellen under.

Tabell 35: Styrers vurdering av funksjonell tilstand-Soknedal barnehage

Gruppering	Funksjon	Karakter	Forklaring
Lekearealer	Leke- og oppholdsrom	0	
	Ventilasjon og varme	0	
	Støy	0	
Støttearealer	Grovgardobe	0	
	Fingarderobe	0	
	Toaletter barn	0	
	Stellerom	0	
	Kjøkken	0	
	Matbod/lager	1	Lite lagerplass
Personalarealer	Arbeidsplasser	0	
	Møterom	1	Møterom og personalrom sammen
	Personalrom	1	Møterom og personalrom sammen
	Garderobe personal	1	For liten
Utearealer	Uteområder	1	Lite utfordrende for de eldste barna, litt lite areal.
	Lager uteleker	0	
	Vognskur/soveskur	1	Varmt på sommeren
	Karakter gjennomsnitt	0,4	
	Skala	0	OK, fungerer fint
		1	OK, mindre mangler (slitt, litt trangt)
		2	Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
		Ja/Nei	
	Merknader/avvik fra Mattilsynet?	Nei	
	Merknader/avvik fra miljørettet helsevern?	Ja	Fallunderlag skal skiftast våren 2023 og trappen ute skal sikrast i 2022

Teknisk tilstand

Bygget er oppført i 2015. Bygget oppfyller alle krav til moderne barnehager.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Vi planlegger en kommunal barnehage med 5 avdelinger/100 plasser i Soknedal. En moderne barnehage med 5 avdelinger/100 plasser trenger et areal på ca. 900 kvm BTA, se vedlegg. Arealberegning viser ikke behov for arealutvidelse.

Barnehagen er ganske ny og lite slitt. Det er en moderne barnehage. Det er ikke behov for investeringer.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under.

Tabell 36: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Soknedal barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg			Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	
Soknedal barnehage	0	50 000	0	933	0		0

Agenda Kaupang sin vurdering

Soknedal barnehage er godt egnet til å drive som 5 avdelings barnehage. Det er ikke behov for investeringer.

6.4.2 Støren skolekrets

Liøya barnehage 07.06.2024

Støren skolekrets har tre barnehager: de kommunale barnehagene Støren og Soknes og den private barnehagen Liøya.

Tabell 37: Kapasitet og disponerte plasser i barnehagene i Støren skolekrets.

Plasser i barnehage 15.12.	2021	2022	2023	Åpnet	Godkjent areal	Benyttet areal	Ledige plasser	Maks kapasitet	Avdelinger	Plankapasitet
Støren	78	63	56	1999	518	195	98	153	5	100
Soknes	55	67	56	2019	344	184	49	105	5	100
Liøya	104	109	101	2005	550	328	67	168	6	120
Midtre Gauldal	435	448	429		1 412	707	214	427	16	320

Antall innbyggere 1–5 år er stabilt rundt 190 til 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 230 plasser for innbyggerne i skolekretsen på kort og lang sikt. Høsten 2023 var det 223 plasser i bruk i skolekretsen. Det betyr at Støren-barnehagene trekker til seg unger fra andre skolekretser. Samlet godkjent lekeareal for de tre barnehagene er 1.412 kvm, tilsvarende en kapasitet på 427 plasser.

Plankapasitet anslås til 320 plasser. Vi forutsetter følgende reelle kapasitet i de tre barnehagene: 100 plasser ved Støren barnehage (5 avdelinger a 20 plasser), 100 plasser ved Soknes barnehage (5 avdelinger a 20 plasser) og 120 plasser ved Liøya barnehage (6 avdelinger a 20 plasser).

Vi antar behovet utvikler seg i takt med endringen i antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å være stabil på 230 plasser fram mot 2040.

De kommunale barnehagene hadde 112 plasser i bruk i 2023. Vi antar dette er tilstrekkelig kommunal kapasitet på kort og lang sikt.

Figur 43: Barnehagebehov og kapasitet i Støren skolekrets

Støren barnehage

Støren barnehage ligger på Støren, som nabo til barneskolen. Barnehagen ble bygget med fem avdelinger i 1998.

Figur 44: Støren barnehage. Kilde: Norgeskart.no

Kapasitet

Barnehagen er bygget med fem avdelinger og har god romkapasitet som 5-avdelings barnehage. Arealet BTA er 1260 kvm. En moderne barnehage med 5 avdelinger har ca. 900 kvm. En barnehage med 6 avdelinger trenger 1.082 kvm BTA.

Utearealet er også større enn det som kreves. Tomten er på 5 mål. En barnehage med 6 avdelinger krever 4,0 mål, se figuren under.

Tabell 38: Tomtebehov for Støren barnehage.

Avdelinger		6
Arealtype	Beskrivelse	Sum
	Tomt	
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	2 592
	Bygg (en etasje) BTA	1 082
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	360
	Sum tomt kvm	4 034

Funksjonell tilstand

Styrers vurdering: Barnehagen er romslig og har de funksjoner en moderne barnehage trenger. Bygget oppleves som nedslitt, se tabellen under.

Tabell 39: Styrers vurdering av funksjonell tilstand-Støren barnehage

Gruppering	Funksjon	Karakter	Forklaring
Lekearealer	Leke- og oppholdsrom	1	Gode arealer og romløsning, men slitte gulv, vegger
	Ventilasjon og varme	1	Utfordringer med gulvvarme
	Støy	0	Har en del støyskjermende konstruksjoner og størrelse areal gir muligheter til å leke mer spredt for barna
Støttearealer	Grovgardobe	0,2	Gode arealer og romløsning, slitte gulv, i alle. Oppusset vegger i 2 grovgarderober, mangler oppussing småbarn
	Fingarderober	0,2	Gode arealer og romløsning. Slitte gulv, vegger i småbarnsavdeling
	Toaletter barn	0	
	Stellerom	0	Gode arealer og romløsning, slitte gulv, vegger
	Kjøkken	0	
	Matbod/lager	0	
Personalarealer	Arbeidsplasser	1	Slitte gulv
	Møterom	1	Slitte gulv
	Personalrom	1	Slitte gulv
	Garderobe personal	1	Slitte gulv, toaletter slitte gulv og vegger
Utearealer	Uteområder	0	Stort, flott uteareal som trenger litt oppgradering i lekeapparater.
	Lager uteleker	0	Savner sykkelkur da de tar så stor plass, ellers greit
	Vognskur/soveskur	0	Stort og flott
	Karakter gjennomsnitt	0,4	
	Skala		0 OK, fungerer fint 1 OK, mindre mangler (slitt, litt trangt) 2 Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
			Gjelder hele bygget: En del av viduer og dører må skiftes. trekk og gliper.

Teknisk tilstand

Bygget er oppført i 1998 med en etasje. Det er ikke vedlikeholdt i særlig grad etter byggeår. Bygget framstår som nedslitt.

Kommunens vurdering av teknisk tilstand:

Agenda Kaupangs vurdering:

Støren barnehage er egnet til å drive som 5 avdelings barnehage. Barnehagen er nedslitt og trenger betydelig vedlikehold/oppgradering. Støren barnehage har store arealer og god kapasitet, men er den av barnehagene som er eldst og som har størst vedlikeholdsetterslep i Støren.

Tiltak for å oppnå moderne standard

For å få bygget opp til dagens standard er det nødvendig å gjøre moderate oppgraderinger, herunder justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar. Arealberegning viser ikke behov for arealutvidelse.

Estimert kostnad knyttet til alternativ null framkommer i tabell under. Estimert kostnad forutsetter ombygging av 1260 kvm med en kostnad lik kroner 20.000 per kvm.

Tabell 40: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Støren barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Støren barnehage	-	45 000	-	1260	Moderat oppgradering	20 000	25.200.000	25.200.000

Soknes barnehage

Soknes barnehage ligger på Støren og hadde 56 plasser i bruk høsten 2023. Barnehagen ble bygget i 2019 med to etasjer.

Figur 45: Soknes barnehage. Kilde: Norgeskart.no

Kapasitet og funksjonalitet

Barnehagen er planlagt med 5 avdelinger. Godkjent lekeareal er 344 kvm, tilsvarende 108 plasser. En moderne barnehage med 5 avdelinger vil ha en kapasitet på 100 plasser (20 plasser per avdeling).

Barnehagen har tilstrekkelig romkapasitet som 5-avdelings barnehage. En moderne barnehage med 5 avdelinger har et bruttoareal på ca. 950 kvm. Barnehagens bruttoareal er 970 kvm.

Lekearealet utgjør ca. 40 % av samlet areal BTA i en moderne barnehage. Det skal også være plass til garderober, toaletter og arealer for personalet. Av det totale bruttoarealet utgjør lekearealet 41 % i Soknes barnehage. Det betyr at det er god plass til andre funksjoner.

Tomten er på 5,3 mål (mesteparten av den skraverte tomten på tegningen er solgt til private). Tomten er tilstrekkelig for en barnehage med 5 avdelinger/100 plasser. En slik barnehage trenger en tomt på 4 mål, se tabellen under.

Tabell 41: Tomtebehov for Soknes barnehage.

Barnehager	Tomt mål	Plasser 2023	Kapasitet plasser	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm 2023	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Soknes	5,3	56	122	21	970	4	2

Funksjonell tilstand

Styrers vurdering: Barnehagen er funksjonell, men trang, når den er fullt belagt.

Tabell 42: Styrers vurdering av funksjonell tilstand-Soknes barnehage

Gruppering	Funksjon	Karakter	Forklaring
Lekearealer	Leke- og oppholdsrom	1	Trangt, mangler stort fellesareal (gymsal)
	Ventilasjon og varme	1	Tett luft, ustabil
	Støy	0	
Støttearealer	Grovgardobe	0	
	Fingardrobe	0	
	Toaletter barn	0	
	Stellerom	0	
	Kjøkken	0	
	Matbod/lager	1	Trangt på matbod
Personalarealer	Arbeidsplasser	1	Ved full barnehage er det for få plasser og for trangt
	Møterom	0	
	Personalrom	0	
	Garderobe personal	0	
Utearealer	Uteområder	1	Mangler utfordringer til de eldste barna
	Lager uteleker	0	Trangt når syklene brukes
	Vognskur/soveskur	0	Tett og varmt på sommeren
	Karakter gjennomsnitt	0,3	
	Skala		0 OK, fungerer fint 1 OK, mindre mangler (slitt, litt trangt) 2 Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)
	Kommentar:	Ikke rom for renholdsutstyr og vaskemaskin, i dag brukes tekniske rom	

Teknisk tilstand

Bygget er oppført i 2019. Dette er en splitter ny barnehage, bygget etter TEK 17. Det er ingen behov for investeringer.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Soknes er en splitter ny og moderne barnehage. For å få bygget opp til dagens standard er det ikke nødvendig å gjøre noen tiltak. Barnehagen har tilstrekkelig areal (970 kvm).

Tabell 43: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Soknes barnehage (inkl. mva.)

	Nybygg			Tiltak eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Soknes barnehage	-	45 000	-	970	Ingen tiltak	-	-	-

Liøya barnehage

Liøya barnehage er en privat barnehage lokalisert i Støren. Barnehagen har 6 avdelinger. Barnehagen har 71 barn høsten 2023, tilsvarende 101 plasser. Barnehagen har godkjent leke- og oppholdsareal på 550 BTA. Barnehagen har et godkjent lekeareal tilsvarende til 167 plasser. Vi antar plankapasiteten er 120 plasser.

6.4.3 Budal skolekrets

Budal har bare en barnehage: Budal kommunale barnehage, del av Budal oppvekstsenter. Antall innbyggere 1–5 år antas å holde seg konstant på 27 personer til 2040. Med 100 % dekning trengs det rundt 40 plasser for innbyggerne i skolekretsen på lang sikt. Høsten 2023 var det 43 plasser i bruk i skolekretsen.

Samlet godkjent kapasitet i barnehagen er 200 kvm lekeareal, tilsvarende 63 plasser. Plankapasitet anslås til 3 avdelinger/60 plasser. Vi antar behovet for barnehage følger antall innbyggere 1–5 år. Etterspørselen antas å være stabil rundt 35 plasser.

Det er tilstrekkelig med en barnehage med tre avdelinger (60 plasser) på kort og lang sikt. To avdelinger blir litt knapt.

Figur 46: Barnehagebehov og kapasitet i Budal skolekrets

Budal barnehage

Figur 47: Budal oppvekstsenter Kilde: Norgeskart.no

Kapasitet

Budal barnehage er et oppvekstsenter sammen med Budal barneskole. Barnehagen og skolen deler bygg, tomt og ledelse. Barnehagen ble bygget i 1982.

Barnehagen planlegges med 3 avdelinger. Plankapasiteten i en barnehage med 3 avdelinger vil bli $20 \times 3 = 60$ plasser. Det er tilstrekkelig for Budal barnehage de neste 20 årene.

Skolen og barnehagen har til sammen 3.175 kvm BTA. Vi antar at barnehagen disponerer 700 kvm BTA. En moderne barnehage med 3 avdelinger/60 plasser trenger omtrent 550 kvm. Barnehagen har altså tilstrekkelig areal.

Tomten er på 3,4 mål. Det er tilstrekkelig for en barnehage med 3 avdelinger. Arealkravet er 2 mål, se tabellen under.

Tabell 44: Tomtebehov for Budal barnehage

	Avdelinger	3
Arealtype	Beskrivelse	Sum
	Tomt	
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	1 298
	Bygg (en etasje) BTA	570
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	180
	Sum tomt kvm	2 047

Funksjonalitet

Styrers vurdering: En funksjonell barnehage med mangelfulle arbeidsforhold/arealer for personaler.

Tabell 45: Styrers vurdering av funksjonell tilstand-Budal barnehage

Gruppering	Funksjon	Karakter	Forklaring
Lekearealer	Leke- og oppholdsrom	0	
	Ventilasjon og varme	1	Ustabil
	Støy	0	
Støttearealer	Grovgardobe	0	
	Fingardrobe	0	
	Toaletter barn	0	
	Stellerom	0	
	Kjøkken	0	
	Matbod/lager	0	
	Personalarealer	Arbeidsplasser	1
Møterom		1	Møterom, arbeidsplasser og personalrom er samme rom
Personalrom		1	Møterom, arbeidsplasser og personalrom er samme rom
Garderobe personal		1	Trangt
Utearealer	Uteområder	0	
	Lager uteleker	0	
	Vognskur/soveskur	2	Mangler vognskur (eksempel)
	Karakter gjennomsnitt	0,4	
	Skala		0 OK, fungerer fint 1 OK, mindre mangler (slitt, litt trangt) 2 Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)

Teknisk tilstand

Kommunens vurdering: Barnehagen er oppgradert betydelig de siste årene. Det er den beste delen av bygget.

Agenda Kaupang sin vurdering

Budal barnehage kan drives som 3 avdelings barnehage i mange år uten større investeringer. Hvis behovet vil øke i framtida, er det ledig kapasitet i resten av bygget.

Barnehagen trenger vognskur og romsligere arbeidsplasser/møterom.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Vi foreslår det sattes av 5 mill. kr til å avhjelpe manglene i dagens barnehagebygg (arbeidsplasser, møterom og vognskur).

6.4.4 Singsås skolekrets

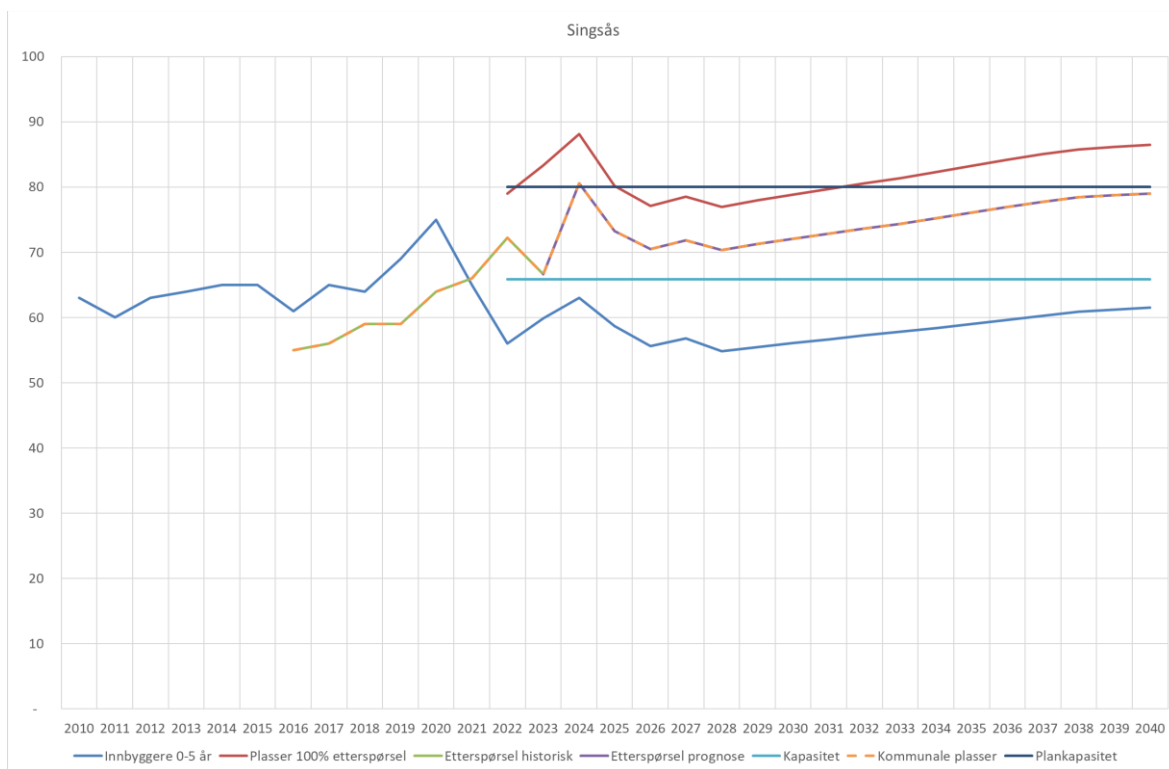
Singsås barnehage 07.06.2024

Singsås krets har bare en barnehage: Singsås kommunale barnehage, som er en del av Singsås oppvekstsenter.

Antall innbyggere 1–5 år øker fra 60 i 2023 til 62 i 2040. Med 100 % dekning var det behov for 83 plasser for innbyggerne i 2023, mens det bare var 67 plasser i bruk i skolekretsen. Godkjent lekeareal er 219 kvm. Det tilsvarer en kapasitet på 65 plasser.

Dagens barnehage har kapasitet i forhold til behovet de neste 20 årene etter utbygging med 35 kvm økt lekeareal sommeren 2024. Det er også muligheter å bruke naboskolen som har fått deler av bygningsmassen godkjent som barnehagelokaler.

Vi antar etterspørselen etter plasser øker til 80 plasser i 2040. På lang sikt trengs det en barnehage med minst 4 avdelinger/80 plasser.

Figur 48: Barnehagebehov og kapasitet i Singsås skolekrets

Singsås barnehage

Figur 49: Singsås barnehage. Kilde: Kommunen

Singsås barnehage ligger i bygda Singsås og hadde 67 plasser i bruk høsten 2023. Barnehagen startet i et ombygd banklokale i 2004, som en del av Singsås oppvekstsenter. Sommeren 2024 er barnehagen modernisert og utvidet med rundt 100 kvm.

Barnehagen planlegges med 4 avdelinger. Plankapasiteten i en barnehage med 4 avdelinger vil bli $20 \cdot 4 = 80$ plasser. Det er tilstrekkelig for Singsås barnehage de neste 20 årene. En moderne barnehage med 4 avdelinger trenger et bygg på 733 kvm. Singsås barnehage er på 744 kvm BTA. Barnehagen har altså tilstrekkelig areal.

Tomten er på 3,4 mål. Det er tilstrekkelig for en barnehage med 4 avdelinger. Arealkravet er 2,7 mål, se tabellen under.

Tabell 46: Tomtebehov for Singsås barnehage

Avdelinger		4
Arealtype	Beskrivelse	Sum
Tomt		
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)	1 730
	Bygg (en etasje) BTA	754
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)	240
	Sum tomt kvm	2 724

Funksjonell tilstand

Styrers vurdering: Barnehagen har betydelige mangler før utbygging/ombygging sommeren 2024. Disse manglene er utbedret gjennom byggeprosjektet.

Tabell 47: Styrers vurdering av funksjonell tilstand-Singsås barnehage

Gruppering	Funksjon	Karakter	Forklaring
Lekearealer	Leke- og oppholdsrom	1	Uheldig romløsning
	Ventilasjon og varme	1	Utfordringer med kulde over tid + gulvvarme
	Støy	1	Pga uheldig romløsning
Støttearealer	Grovgardobe	2	Under ombygging
	Fingardrobe	2	Under ombygging
	Toaletter barn	0	
	Stellerom	0	
	Kjøkken	0	
	Matbod/lager	0	
Personalarealer	Arbeidsplasser	0	
	Møterom	1	Arbeidsplasser på møterommet
	Personalrom	0	
	Garderobe personal	2	Ligger i kjelleren, tungvint
Utearealer	Uteområder	1	Utfordringer til de eldste barna mangler
	Lager uteleker	0	
	Vognskur/soveskur	0	
	Karakter gjennomsnitt	0,7	
	Skala	0	OK, fungerer fint
		1	OK, mindre mangler (slitt, litt trangt)
		2	Ikke OK, betydelige mangler (funksjoner mangler eller fungerer dårlig)

Teknisk tilstand

Kommunens vurdering: Barnehagen er oppdatert til moderne teknisk standard sommeren 2024.

Agenda Kaupangs vurdering

Singsås barnehage er egnet til å drive som 4 avdelings barnehage. Det er ikke behov for investeringer utover normalt vedlikehold.

6.4.5 Samlede kostnader barnehage alternativ null

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens barnehager i modernisert utgave. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- Pedagogisk tilbud. Utgifter til lønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 201 Barnehage. Vi tar ikke med utgifter til funksjon 211 styrkingstiltak, som er uavhengig av barnehagestruktur. Tilskudd til private barnehager tas med i alle alternativer.

- ▶ Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av barnehagebygg føres på funksjon 221 Barnehagelokaler. Avskrivning av gamle bygg tas med i alle alternativer.
- ▶ Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapitalkostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 4 % rente.

Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra kommuneregnskapet for 2023. Vi forutsetter uendrede utgifter i tilskudd til de private barnehagene.

Samlede årlige kostnader i alternativ null anslås til 67 mill. kr

201 Barnehage

Netto driftsutgift 2023 for funksjon 201 Barnehage var 63 mill. kr. Denne summen inkluderer tilskudd til private barnehager og diverse fellesutgifter (lokal barnehagemyndighet, datasystemer).

Det var i gjennomsnitt 320 kommunale plasser i drift gjennom året. I gjennomsnitt kostet hver plass 131.000 kroner.

221 Barnehagelokaler

Netto driftsutgifter for funksjon 221 Barnehagelokaler var 5,6 mill. kr i 2023. Dette er utgifter til drift og vedlikehold av kommunale barnehagebygg (2,8 mill. kr), pluss avskrivninger på 2,7 mill. kr. FDV-utgiften er netto utgift uten avskrivninger. FDV-utgiften per kvm var 672 kroner.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av barnehagene viser at det trengs 30 mill. kr for å gjøre dagens barnehager om til moderne anlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 1,5 mill. kr per år. Det er basert på 4 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 67 mill. kr. Tall for hver barnehage framkommer i tabellen under.

Tabell 48: Samlede netto driftsutgifter alternativ null – barnehage. Kroner

Barnehage	Plasser 2023	Kapasitet	Pris per plass	Netto utgift 201 Barnehage	Areal 2023	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 221 Lokaler barnehage	Sum drift + FDV + kapital	Alt 0: dagens barnehager
Budal	38	60	122 914	4 640 000	464	464	-	-	311 792	4 951 792	4 951 792
Singsås	65	80	117 662	7 648 000	744	744	-	-	499 942	8 147 942	8 147 942
Soknedal	89	100	123 551	10 996 000	933	933	-	-	626 944	11 622 944	11 622 944
Soknes	63	100	158 540	9 988 000	970	970	5 000 000	252 617	651 806	10 892 424	10 892 424
Støren	65	100	134 800	8 762 000	1 260	1 260	25 200 000	1 273 192	846 676	10 881 868	10 881 868
Sum	320	440	131 459	42 034 000	4 371	4 371	30 200 000	1 525 809	2 937 160	46 496 970	
Avskrivninger gamle bygg									2 730 000		
Tilskudd private barnehager mm				20 960 000						20 960 000	20 960 000
Midtre Gauldal				62 994 000				1 525 809	5 667 160	67 456 970	
Nye løsninger											
Alt 4: Støren B til Soknes	128	100	115 000	14 720 000	970	970	-	-	651 806	15 371 806	
Sum løsning											67 456 970

Tabellen over viser netto kostnader på 67 mill. kr per år for funksjonene 201 Barnehage og 221 Barnehagelokaler, inkludert nye kapitalkostnader. Netto utgift ved alternativ null er om lag 1,5 mill. kr mer enn netto utgift i regnskapet for 2023. Forskjellen er de nye kapitalkostnadene på 1,5 mill. kr. De andre postene endres ikke.

7 Alternative løsninger

Alternative løsninger til dagens grunnskole og barnehage (alternativ null) skal gi Midtre Gauldal kommune bedre skoler og barnehager. Det vil si høyere tjenestekvalitet, lavere kostnader, bedre lokalisering og bedre samfunnsutvikling.

7.1 Strukturtiltak

Vi har utredet fire alternativer til dagens struktur (alternativ null).

- ▶ Alt 1: En ny, felles barneskole på Støren. Grendeskolene legges ned.
- ▶ Alt 2: Tre barneskoler. Elevene ved Soknedal skole overføres til Støren. Singsås og Budal består.
- ▶ Alt 3: To barneskoler: Elevene ved Soknedal og Singsås overføres til Støren. Budal består.
- ▶ Alt 4: Legge ned Støren barnehage

7.1.1 Alternativ 1: En ny, felles barneskole på Støren

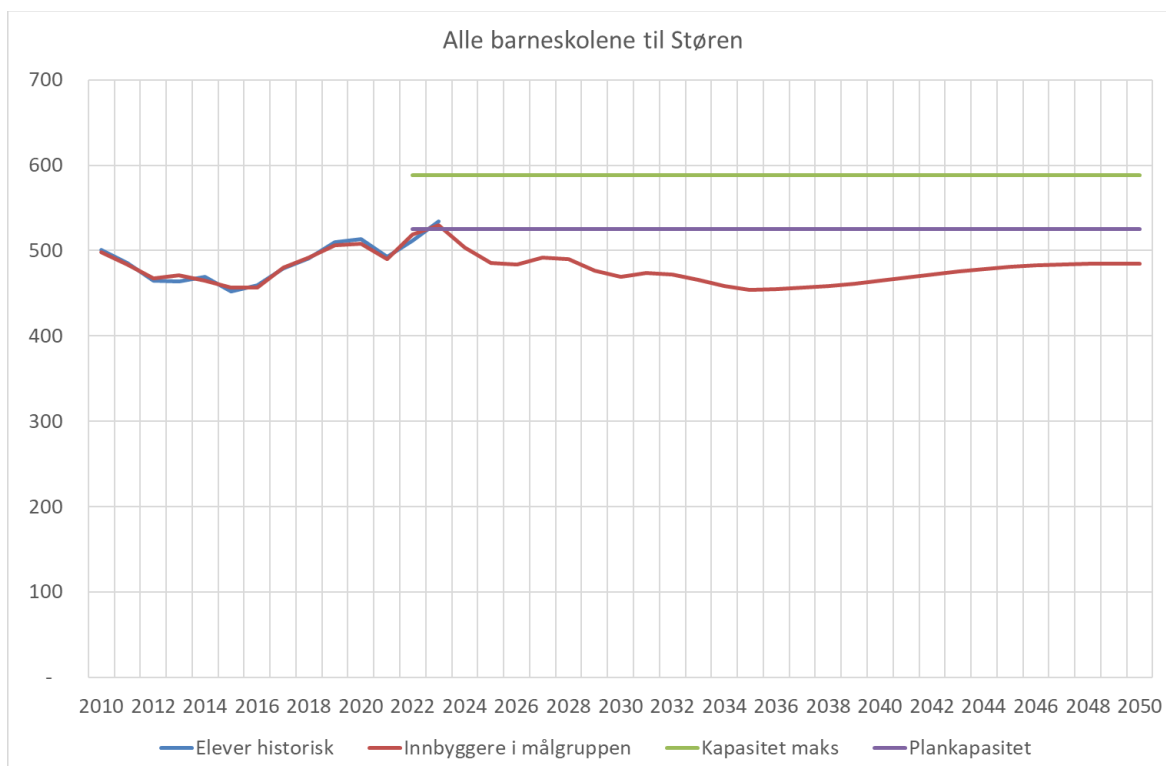
Alternativ 1 innebærer å samle alle barneskole-elevene på Støren. Alle grendeskolene legges ned. Støren barneskole rives og erstattes av en barneskole med tilstrekkelig kapasitet til alle barneskoleelevene i kommunen.

Teknisk sektor i kommunen fraråder å bygge opp en ny skole på tomten til dagens barneskole. Det er funnet en alternativ tomt i nærheten av Støren kirke.

Kapasitet

Støren barneskole rives og erstattes av en ny barneskole med 21 klasser. Maks kapasitet (28 elever per klasse) blir 588 elever. Plankapasitet (25 elever per klasse) blir 525 elever.

Det blir en høy kapasitetsutnyttelse med denne løsningen. Høsten 2023 var det 534 elever i barneskolene i Midtre Gauldal. Det er mer enn plankapasiteten til en barneskole med 21 klasser. Elevprognosene sier at antall elever er på topp og skal falle under 500 elever de neste 20 år.

Figur 50: Kapasitet og elevtall med felles barneskole med 21 klasser på Støren.

Investeringer

En moderne barneskole med gymsal med 21 klasser/600 elever trenger 7.731 kvm BTA, se arealprogram i vedlegg.

Det forutsettes riving av Støren barneskole, til sammen 3.413 kvm, samt nybygg av 7.731 kvm. Det betyr investeringer på 390 mill. kr, se tabellen under.

Tabell 49: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ 1 (inkl. mva.)

	Nybygg			Rive eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Støren skole	7731	50 000	386,6 mill. kr	3413	5443	1.000	3,4 mill. kr	390 mill. kr

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.3 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.

- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Ny struktur gir moderne undervisningslokaler til alle barneskolebarn i kommunen.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss/folkehelse

Vi forutsetter at alle elevene fra grendeskolene vil ha rett til skoleskyss. I dag har 267 av elevene i barneskolen skyss. Det vil totalt bli 318 elever i barneskolen. med rett til skoleskyss.

Midtre Gauldal er en langstrakt kommune. Fra de øverste delene av kommunen tar skoleskyssen i ungdomsskolen med buss omtrent en time ned til ungdomsskolen på Støren, se vedlegg 3. Hvis man ordner taxi som går direkte til Støren vil de med lengst avstand bruke 38 minutter i taxi en vei.

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Skyss-lengden avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklasingen bør settes ved rundt en halv time. Vi kan ikke anbefale å skyse førsteklasingene en time til skolen.

Samfunn

Kommunesenteret Støren er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For grendene vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Innbyggerne i grendene er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter reduseres med 11,4 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 4,2 mill. kr (faste kostnader og smådriftsulemper ved skoler).

Drift av skolebygg reduseres med 4,4 mill. kr på grunn av redusert areal fra 13.400 kvm til 7.700 kvm.

Kapitalkostnadene reduseres med 4,3 mill. kr. Investeringene blir lavere, fordi man bygger en skole med bedre kapasitetsutnyttelse.

Skoleskyssen øker med 1,5 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra grendeskolene vil ha rett til skoleskyss. Skysskostnaden per elev settes lik prisen for skyss til ungdomsskolen (19.000 kroner per elev). I gjennomsnitt koster skyssen i dag 11.700 kroner per elev med skyss.

Tabell 50: Samlede kostnader alternativ 1

	Elev 2023	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2023	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skys- elever	Netto utgift 223 Skoleskys	Sum undervisning + lokal+skys	Alt 0: dagens 4 skoler	Alt G1: 1 skole
Budal	39	137 487	5 362 000	2 475	63	2 475	61 875 000	3 126 141	1 902 846	31	363 992	10 754 979	10 754 979	
Singsås	67	126 567	8 480 000	2 330	35	2 330	58 250 000	2 942 993	1 791 366	55	645 793	13 860 152	13 860 152	
Soknedal	157	92 287	14 489 000	3 199	20	3 199	79 975 000	4 040 616	2 459 476	126	1 479 453	22 468 545	22 468 545	
Støren	271	98 232	26 621 000	3 413	13	5 443	275 563 000	13 922 404	4 184 723	55	645 793	45 373 920	45 373 920	
Sum	534	102 906	54 952 000	11 417	21	13 447	475 663 000	24 032 155	10 338 410	267	3 135 031	92 457 595		
Fellesutgifter			37 953 555				-	0	7 679 000	124	1 455 969	47 088 648		
Regnskap			92 905 555					24 032 155	18 017 410		4 591 000	139 546 119		
Nye løsninger														
En skole	534	95 000	50 730 000		-	7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	318	4 673 793	81 049 225		81 049 225
Støren +Soknedal	428	95 000	40 660 000		-	7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	212	3 039 793	69 345 225		
Støren+Soknedal+Singsås	495	95 000	47 025 000			7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	279	4 084 793	76 755 225		
Sum løsning													92 457 595	81 049 225
Besparelse i forhold til alt. 0													-	11 408 370
Netto utgift														
202 Undervisning													54 952 000	50 730 000
222 Drift av bygg (FDV)													10 338 410	5 943 798
Kapitalkostnader													24 032 155	19 701 635
223 Skoleskys													3 135 031	4 673 793
Sum undervisning, FDV og kapital													92 457 595	81 049 225
Innsparing i forhold til alternativ 0														
Innsparing 202 undervisning													-	4 222 000
Innsparing 222 drift skolebygg													-	4 394 612
Innsparing kapitalkostnader													-	4 330 520
Innsparing 223 skoleskys													-	1 538 762
Sum innsparing													-	11 408 370

Alternativ 1 er i betydelig grad selvfinansiert. Besparelser i driften (undervisning 4 mill. kr, drift av lokaler 4 mill. kr og skyss -1,5 mill. kr) dekker mer enn en tredel av de nye kapitalkostnadene på 18 mill. kr.

Økonomiske konsekvenser av opprettelse av private skoler

En nedleggelse av en kommunal grendeskole kan føre til opprettelse av en privat skole. Når dette skjer, trekkes kommunene for rammetilskudd tilsvarende 120.000 kroner per elev i den private skolen. Kommunen må fremdeles dekke spesialundervisning og skyss for elevene i den private skolen. Kommunen slipper å betale for modernisering, drift og vedlikehold av skolebygget (FDVU). Den private skolen får tilskudd til drift og kapitalkostnader direkte fra staten.

For kommunen er dette i teorien ikke et økonomisk problem. Budal er det mest aktuelle tilfellet i Midtre Gauldal. En ordinær skoleplass i Budal skole kostet anslagsvis 154.000 kroner i 2023, inkludert utgiftene til drift av skolebygget.

7.1.2 Alternativ 2: Soknedal til Støren

Alternativ 2 innebærer å flytte barneskole-elevene fra Soknedal til Støren. Skolen i Soknedal legges ned. Støren barneskole rives og erstattes av en barneskole med tilstrekkelig kapasitet til barneskole-elevene fra Støren og Soknedal.

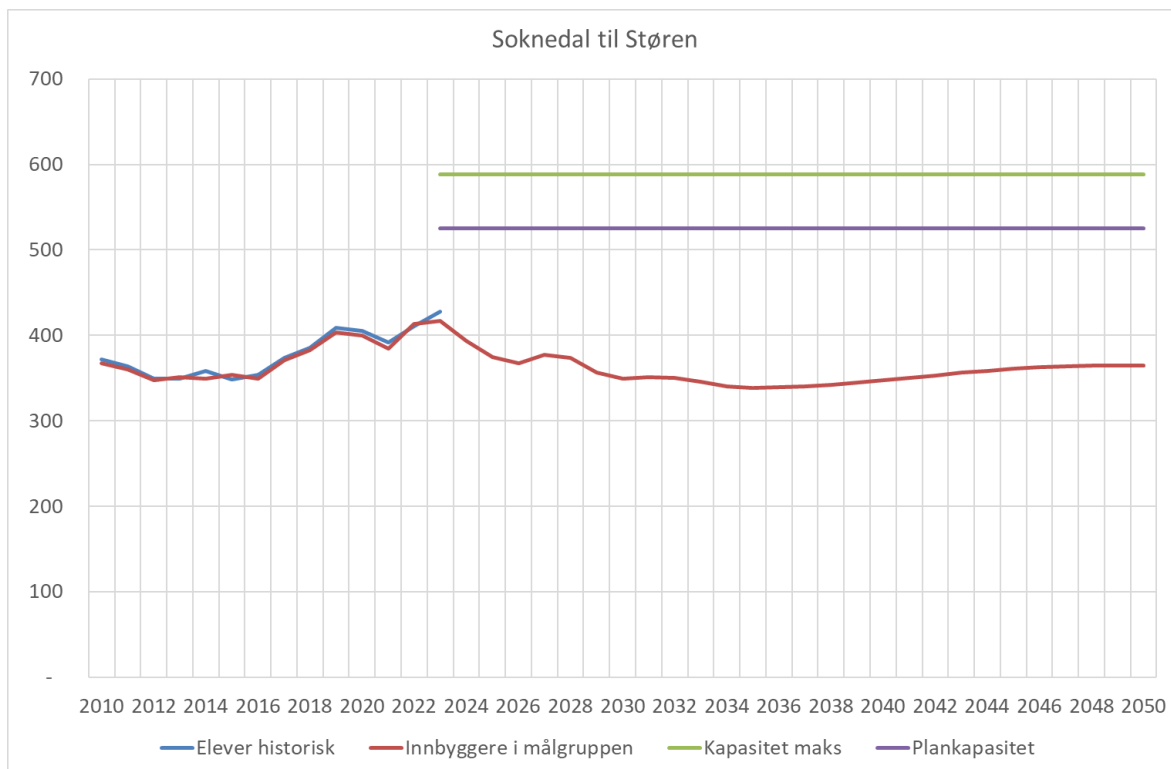
Teknisk sektor i kommunen fraråder å bygge opp en ny skole på tomten til dagens barneskole. Det er funnet en alternativ tomt i nærheten av ungdomsskolen og idrettshallen. Vi forutsetter at en ny skole kan bygges uten egen gymsal.

Kapasitet

Støren barneskole rives og erstattes av en ny barneskole med 21 klasser. Maks kapasitet (28 elever per klasse) blir 588 elever. Plankapasitet (25 elever per klasse) blir 525 elever.

Det blir en dårlig kapasitetsutnyttelse med denne løsningen. Høsten 2023 var det 428 elever i barneskolene på Støren og Soknedal. Det er langt lavere enn plankapasiteten til en barneskole med 21 klasser (525 elever). Elevprognosene sier at antall elever er på topp og skal ligge mellom 350 og 400 elever de neste 20 år.

En skole med to klasserekker (14 klasser) vil ikke være tilstrekkelig. Den har en maksimal kapasitet på 392 elever og en plankapasitet på 350 elever. Det er for lite for de to skolene.

Figur 51: Kapasitet og elevtall med felles barneskole for Støren og Soknedal med 21 klasser på Støren.

Investeringer

En moderne barneskole med gymsal med 21 klasser/600 elever trenger 7.731 kvm BTA, se arealprogram i vedlegg.

Det forutsettes riving av Støren barneskole, til sammen 3.413 kvm, samt nybygg av 7.731 kvm. Det betyr investeringer på 390 mill. kr, se tabellen under.

Tabell 51: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ 2 (inkl. mva.)

	Nybygg			Rive eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Støren skole	7731	50 000	386,6 mill. kr	3413	5443	1.000	3,4 mill. kr	390 mill. kr

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.3 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.

- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.
- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Ny struktur gir moderne undervisningslokaler til alle barneskolebarn i kommunen.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss/folkehelse

Vi forutsetter at alle elevene fra grendeskolen vil ha rett til skoleskyss. I dag har 267 av elevene i barneskolen skyss. Det vil totalt bli 298 elever i barneskolen. med rett til skoleskyss.

Midtre Gauldal er en langstrakt kommune. Fra de øverste delene av skolekretsen Soknedal tar skoleskyssen i ungdomsskolen 47 minutter ned til ungdomsskolen på Støren, se vedlegg. Hvis man ordner taxi som går direkte til Støren vil de med lengst avstand bruke 23 minutter i taxi en vei.

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Skyss-lengden avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklassingen bør settes ved rundt en halv time. Vi kan ikke anbefale å skysses førsteklassingene 47 minutter til skolen.

Samfunn

Kommunesenteret Støren er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For grendene vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Innbyggerne i grendene er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter øker med 1,5 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 0,5 mill. kr. Soknedal hadde like lave elevkostnader som Støren i 2023.

Drift av skolebygg reduseres med 0,7 mill. kr på grunn av redusert areal fra 8.600 kvm til 7.731 kvm.

Kapitalkostnadene øker med 1,7 mill. kr. Investeringene blir høyere enn i alternativ null, fordi man bygger en ny skole med lav kapasitetsutnyttelse.

Skoleskyssen øker med 0,9 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Soknedal vil ha rett til skoleskyss. Skysskostnaden per elev settes lik prisen for skyss til ungdomsskolen (19.000 kroner per elev). I gjennomsnitt koster skyssen i dag 11.700 kroner per elev med skyss.

Tabell 52: Samlede kostnader alternativ 2

Skole	Elever 2023	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2023	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskys	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skys	Alt 0: dagens 4 skoler	Alt 2: Støren + Soknedal
Budal	39	137 487	5 362 000	2 475	63	2 475	61 875 000	3 126 141	1 902 846	31	363 992	10 754 979	10 754 979	10 754 979
Singsås	67	126 567	8 480 000	2 330	35	2 330	58 250 000	2 942 993	1 791 366	55	645 793	13 860 152	13 860 152	13 860 152
Soknedal	157	92 287	14 489 000	3 199	20	3 199	79 975 000	4 040 616	2 459 476	126	1 479 453	22 468 545	22 468 545	
Støren	271	98 232	26 621 000	3 413	13	5 443	275 563 000	13 922 404	4 184 723	55	645 793	45 373 920	45 373 920	
Sum	534	102 906	54 952 000	11 417	21	13 447	475 663 000	24 032 155	10 338 410	267	3 135 031	92 457 595		
Fellesutgifter			37 953 555					0	7 679 000	124	1 455 969	47 088 648		
Regnskap			92 905 555					24 032 155	18 017 410		4 591 000	139 546 119		
Nye løsninger														
Støren +Soknedal	428	95 000	40 660 000		-	7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	212	3 039 793	69 345 225		69 345 225
Støren+Soknedal+Singsås	495	95 000	47 025 000			7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	279	4 084 793	76 755 225		
Sum løsning													92 457 595	93 960 356
Besparelse i forhold til alt. 0													-	- 1 502 761
Netto utgift														
202 Undervisning													54 952 000	54 502 000
222 Drift av bygg (FDV)													10 338 410	9 638 009
Kapitalkostnader													24 032 155	25 770 769
223 Skoleskys													3 135 031	4 049 578
Sum undervisning, FDV og kapital													92 457 595	93 960 356
Innsparing i forhold til alternativ 0														
Innsparing 202 undervisning													-	450 000
Innsparing 222 drift skolebygg													-	700 401
Innsparing kapitalkostnader													-	1 738 614
Innsparing 223 skoleskys													-	914 547
Sum innsparing													-	- 1 502 761

7.1.3 Alternativ 3: Singsås og Soknedal til Støren

Alternativ A3 innebærer å flytte barneskole-elevene fra Soknedal og Singsås til Støren. Skolen i Soknedal og Singsås legges ned. Støren barneskole rives og erstattes av en barneskole med tilstrekkelig kapasitet til barneskole-elevene fra Støren, Singsås og Soknedal.

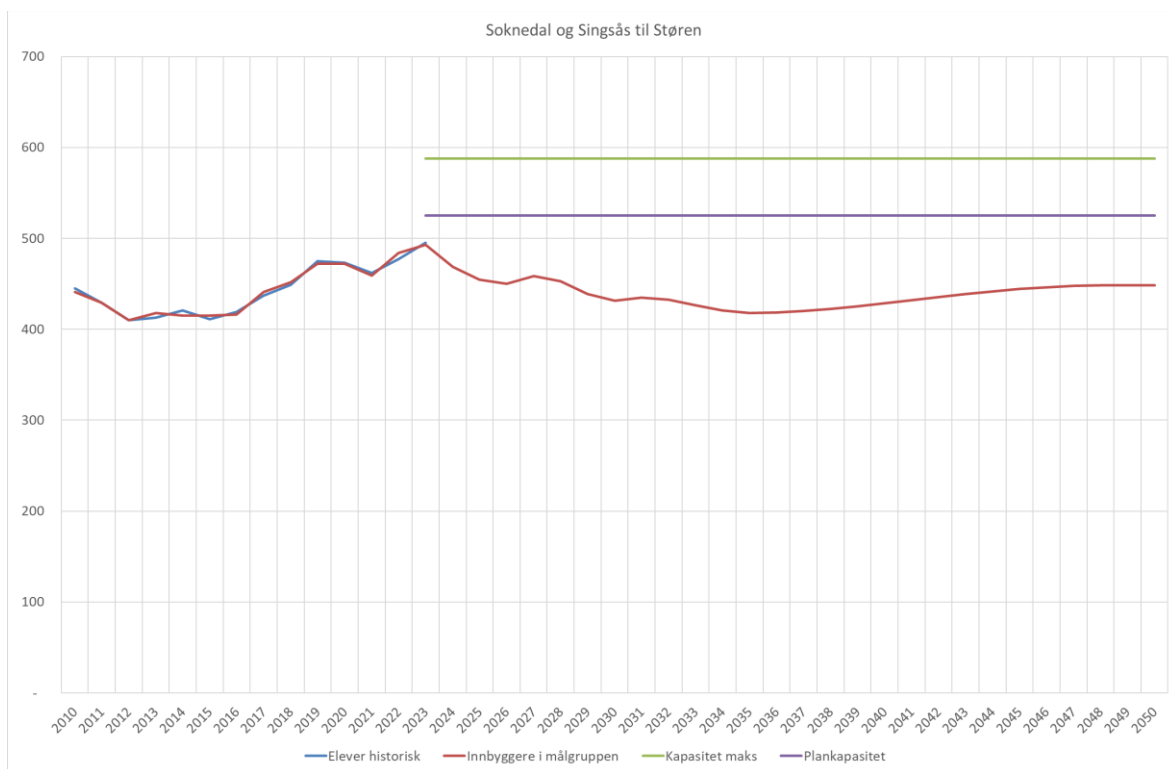
Teknisk sektor i kommunen fraråder å bygge opp en ny skole på tomten til dagens barneskole. Det er funnet en alternativ tomt i nærheten av ungdomsskolen og idrettshallen. Vi forutsetter at en ny skole kan bygges uten egen gymsal.

Kapasitet

Støren barneskole rives og erstattes av en ny barneskole med 21 klasser. Maks kapasitet (28 elever per klasse) blir 588 elever. Plankapasitet (25 elever per klasse) blir 525 elever.

Det blir en middels kapasitetsutnyttelse med denne løsningen. Høsten 2023 var det 493 elever i barneskolene på Støren, Singsås og Soknedal. Det er lavere enn plankapasiteten til en barneskole med 21 klasser (525 elever). Elevprognosene sier at antall elever er på topp og skal ligge mellom 420 og 450 elever de neste 20 år.

En skole med to klasserekker (14 klasser) vil ikke være tilstrekkelig. Den har en maksimal kapasitet på 392 elever og en plankapasitet på 350 elever. Det er for lite for de tre skolene.

Figur 52: Kapasitet og elevtall med felles barneskole for Støren, Singsås og Soknedal med 21 klasser på Støren.

Investeringer

En moderne barneskole med gymsal med 21 klasser/600 elever trenger 7.731 kvm BTA, se arealprogram i vedlegg.

Det forutsettes riving av Støren barneskole, til sammen 3.413 kvm, samt nybygg av 7.731 kvm. Det betyr investeringer på 390 mill. kr, se tabellen under.

Tabell 53: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ 3 (inkl. mva.)

	Nybygg			Rive eksisterende bygg				Sum estimert kostnad
	Behov ekstra areal	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	Eksisterende areal	Vurdert omfang	Estimert kostnad per m2	Estimert kostnad	
Støren skole	7731	50 000	386,6 mill. kr	3413	5443	1.000	3,4 mill. kr	390 mill. kr

Kvalitet

For generelle vurderinger av hva som betyr mest for elevenes læring på skolen, viser vi til kapittel 2.3 i denne rapporten. Alternativ skolestruktur bør først og fremst vurderes i forhold til hvilke muligheter den gir for å tilfredsstille dagens krav i lov og læreplan.

- ▶ Vil ny struktur bedre eller svekke muligheten for rekruttering av riktig faglig kompetanse? På barnetrinnet er det krav til faglig fordypning i fagene norsk, matematikk og engelsk for å kunne undervise i disse fagene. Nyutdannede lærere for barnetrinnet har i dag mindre bredde i fagkretsen sin. På Ungdomstrinnet er det krav til fagutdanning i alle fag som lærere skal undervise i.
- ▶ Vil ny struktur gi mulighet for å organisere et faglig forsvarlig undervisningstilbud ut fra kravene nevnt i punktet over? Dette innebærer at den enkelte skole totalt sett må ha et timetall som gir rom for mange nok stillinger til å dekke alle undervisningstimer med faglig kompetente lærere.

- ▶ Vil ny struktur gi et bedre fysisk læringsmiljø for elevene i kommunen? Ny struktur gir moderne undervisningslokaler til alle barneskolebarn i kommunen.
- ▶ Vil ny struktur gi bedre forutsetninger for å organisere faglig og pedagogisk samarbeid mellom lærerne? Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn og/eller i fag. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn og at det er flere lærere som underviser i samme fag.

Skyss/folkehelse

Vi forutsetter at alle elevene fra grendeskolen vil ha rett til skoleskyss. I dag har 267 av elevene i barneskolen skyss. Det vil totalt bli 310 elever i barneskolen med rett til skoleskyss.

Midtre Gauldal er en langstrakt kommune. Fra de øverste delene av Singsås skolekrets tar skoleskyssen i ungdomsskolen 55 minutter ned til ungdomsskolen på Støren, se vedlegg 3. Hvis man ordner taxi som går direkte til Støren vil de med lengst avstand bruke 37 minutter i taxi en vei.

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Skyss-lengden avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklassingen bør settes ved rundt halv time. Vi kan ikke anbefale å skysses førsteklassingene en time til skolen.

Samfunn

Kommunesenteret Støren er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For grendene vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å spå om hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Innbyggerne i grendene er antakelig ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter reduseres med 5,0 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 2,5 mill. kr. Kommunen utnytter stordriftsfordelene.

Drift av skolebygg reduseres med 2,5 mill. kr på grunn av redusert areal fra 13.400 kvm til 10.200 kvm.

Kapitalkostnadene reduseres med 1,2 mill. kr. Investeringene blir lavere, fordi man bygger en skole med bedre kapasitetsutnyttelse.

Skoleskyssen øker med 1,3 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Soknedal og Singsås vil ha rett til skoleskyss. Skysskostnaden per elev settes lik prisen for skyss til ungdomsskolen (19.000 kroner per elev). I gjennomsnitt koster skyssen i dag 11.700 kroner per elev med skyss.

Tabell 54: Samlede kostnader alt 3: Singsås og Soknedal slås sammen med Støren.

Skole	Elever 2023	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2023	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skysse-elever	Netto utgift 223 Skoleskys	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skys	Alt 0: dagens 4 skoler	Alt 3: Støren+ Soknedal + Singsås
Budal	39	137 487	5 362 000	2 475	63	2 475	61 875 000	3 126 141	1 902 846	31	363 992	10 754 979	10 754 979	10 754 979
Singsås	67	126 567	8 480 000	2 330	35	2 330	58 250 000	2 942 993	1 791 366	55	645 793	13 860 152	13 860 152	
Soknedal	157	92 287	14 489 000	3 199	20	3 199	79 975 000	4 040 616	2 459 476	126	1 479 453	22 468 545	22 468 545	
Støren	271	98 232	26 621 000	3 413	13	5 443	275 563 000	13 922 404	4 184 723	55	645 793	45 373 920	45 373 920	
Sum	534	102 906	54 952 000	11 417	21	13 447	475 663 000	24 032 155	10 338 410	267	3 135 031	92 457 595		
Fellesutgifter			37 953 555				-	0	7 679 000	124	1 455 969	47 088 648		
Regnskap			92 905 555					24 032 155	18 017 410		4 591 000	139 546 119		
Nye løøsninger														
Støren+Soknedal+Singsås	495	95 000	47 025 000			7 731	389 950 000	19 701 635	5 943 798	279	4 084 793	76 755 225		76 755 225
Sum løøsning													92 457 595	87 510 204
Besparelse i forhold til alt. 0													-	4 947 391
Netto utgift														
202 Undervisning													54 952 000	52 387 000
222 Drift av bygg (FDV)													10 338 410	7 846 643
Kapitalkostnader													24 032 155	22 827 776
223 Skoleskys													3 135 031	4 448 785
Sum undervisning, FDV og kapital													92 457 595	87 510 204
Innsparing i forhold til alternativ 0														
Innsparing 202 undervisning													-	2 565 000
Innsparing 222 drift skolebygg													-	2 491 767
Innsparing kapitalkostnader													-	1 204 379
Innsparing 223 skoleskys													-	1 313 754
Sum innsparing													-	4 947 391

7.1.4 Alternativ 4: Legge ned Støren barnehage

Tiltaket er å legge ned Støren barnehage. Ungene i Støren barnehage fordeles mellom Soknes barnehage og Liøya barnehage.

Kapasitet

Vi har tidligere sett at det trengs en kapasitet på ca. 220 plasser på Støren i planperioden 2023-2040. Høsten 2023 var det 213 plasser i bruk i de tre barnehagene Støren, Soknes og Liøya. Soknes og Liøya barnehage har tilstrekkelig kapasitet til å dekke den forventede etterspørselen på 220 plasser.

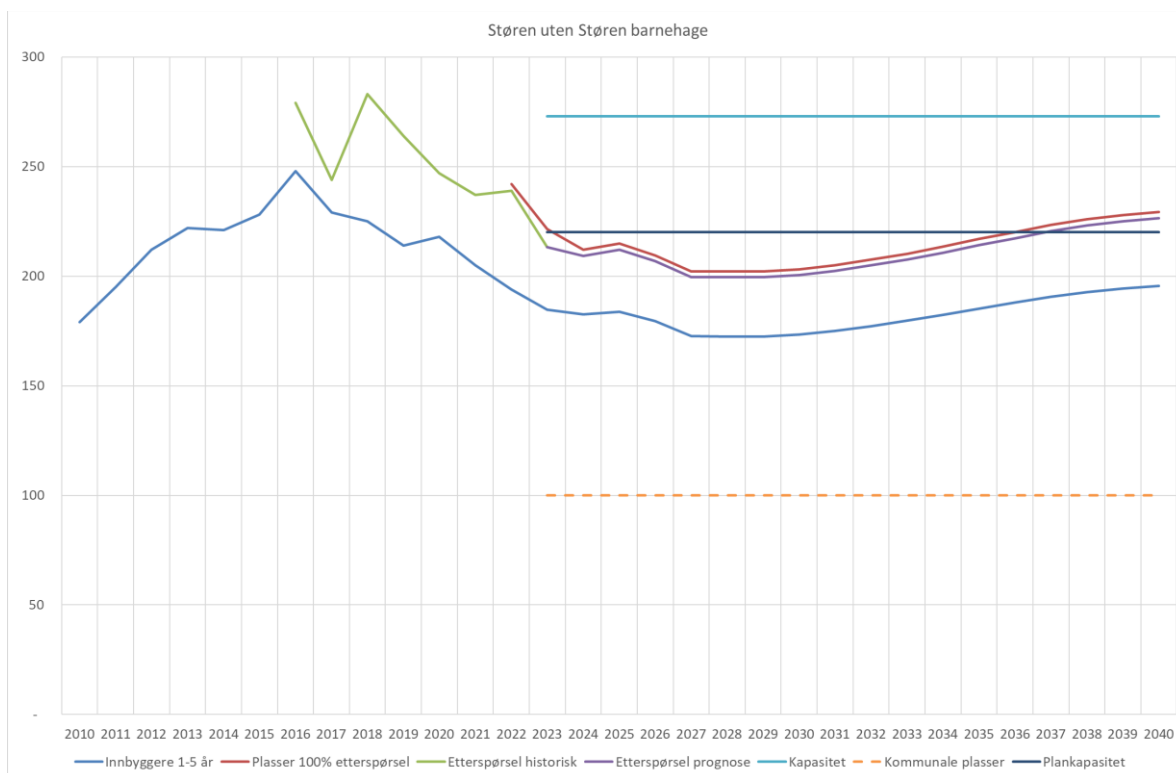
Soknes barnehage er godkjent som fem-avdelingsbarnehage med et lekeareal på 344 kvm, tilsvarende minst 108 plasser. Det er 3 avdelinger for store barn (3-5 år) og to avdelinger for små barn (0-2 år). Barnehagen hadde 56 plasser i bruk ved tellingen 15.12.2023.

Barnehagen har et samlet brutto areal på ca. 1000 kvm. Barnehagen er bygget etter moderne krav til barnehagebygg. En moderne barnehage med fem avdelinger og 1000 kvm brutto areal har i teorien en kapasitet på ca. 100 plasser (20 plasser per avdeling).

Barnehagen har et stort, sentralt kjøkken som er vanskelig å utnytte som lekeareal i avdelingene. Det brukes i dag som felles spiserom/matsal. Det er mulig at barnehagen trenger støyskjerming av noen rom og noe mer lekeareal for å kunne ta 100 plasser som plankapasitet.

Liøya barnehage er en stor, privat barnehage på Støren. Barnehagen hadde 101 plasser i bruk i 2023 ved talletidspunktet 15.12. Barnehagen har et godkjent lekeareal på 550 kvm og kan i teorien ta imot 168 plasser. I praksis er kapasiteten 120 plasser, opplyser styrer i barnehagen. Liøya barnehage er en foreldredrevet barnehage. Styrer opplyser at barnehagen ikke har noen planer om å endre driften. Barnehagen har gått med underskudd de tre siste årene og strever med økonomien. Det er nødvendig med stabile og akseptable rammebetingelser for å sikre driften på lang sikt.

Figuren under viser kapasitet i Soknes og Liøya, sammenlignet med forventet etterspørsel etter barnehageplasser på Støren de neste 16 årene. Plankapasiteten er bare så vidt større enn forventet etterspørsel, når man bruker prognosene fra Trondheim-regionen fra 2022. Det er viktig å oppdatere disse prognosene så ofte som mulig.

Figur 53: Kapasitet og etterspørsel etter barnehageplasser på Støren i alternativ 4: Legge ned Støren barnehage

Kvalitet

Tiltaket innebærer at to halvfulle kommunale barnehager erstattes av en helt full kommunal barnehage av dobbel størrelse. Tiltaket innebærer å drive Soknes barnehage slik den var planlagt. Soknes er et moderne og funksjonelt barnehagebygg. Det bygges en rekke barnehager i Norge i dag etter omtrent samme planer som Soknes. Barnehagen er bygget etter arealprogrammet til Oslo kommune fra 2022 (samlet bruttoareal).

Tiltaket innebærer mindre lekeareal per barn enn det er i de to kommunale barnehagene i dag. Det er viktig å huske på at lekearealet per barn i Støren og Soknes barnehage i 2023 var bortimot det dobbelte av det som er anbefalt av statlige myndigheter.

Folkehelse/Transport

Nedleggelse av Støren barnehage betyr svært lite for transportbehovet i barnehagetjenesten i Midtre Gauldal kommune. Kapasiteten til Støren barnehage erstattes av to andre barnehager i samme tettsted.

Vi har ikke undersøkt hvor mange av ungene som kommer i barnehagene på Støren i dag med sykkel eller gående. En undersøkelse i en lignende utkantkommune (Heim) viste at nesten alle ungene kom med bil til barnehagen, selv om det var kort vei å gå. Foreldrene kjørte ungene til barnehagen på vei til jobb.

Økonomi

Alternativ 4 er 6,4 mill. kr billigere enn barnehagealternativ 0.

Pedagogisk tilbud: Det burde være mulig å få til meget effektiv drift i Soknes barnehage. Vi burde kunne regne med enhetskostnaden på Soknes med 100 plasser vil bli minst like lav som den

billigste av dagens barnehager (Singsås). Det vil si 117.000 kroner per plass. Vi forutsetter en utgift per plass på 115.000 kroner. Utgiftene til pedagogisk tilbud reduseres med 4,0 mill. kr.

Tilskudd til private barnehager: Tiltaket fører til en produktivetsforbedring på 10 % i de kommunale barnehagene. Høyere produktivitet i kommunale barnehager gir tilsvarende reduksjon i satsene for tilskudd til private barnehager. Vi har ikke lagt inn en slik gevinst i dette tiltaket. Tiltaket er svært lønnsomt, selv om satsene for tilskudd holdes på dagens nivå. Det er viktig for Midtre Gauldal kommune å gi stabile og akseptable driftsbetingelser til Liøya barnehage. Tilskuddssatsene i Midtre Gauldal har vært litt høyere enn landsgjennomsnittet de siste fem årene, se tabellen under.

Tabell 55: Overføring av tilskudd til private barnehager per korrigerende oppholdstime. Kilde: SSB/Kostra.

Overføring av kroner per oppholdstime til private barnehager						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EAK Landet	54	56	59	60	61	67
5027 Midtre Gauldal	50	59	65	65	64	70

Lokaler: Utgiftene til drift og vedlikehold av lokaler vil reduseres med 0,8 mill. kr. Arealet reduseres med 1.250 kvm.

Kapitalkostnader: Kapitalkostnadene blir 1,5 mill. kr lavere enn i alternativ null. Det blir ingen investeringer når man legger ned Støren barnehage. Kommunen slipper å ta igjen mange års vedlikeholdsetterlep og oppjustere barnehagen til moderne teknisk standard.

Tabell 56: Samlede kostnader alternativ 4: Legge ned Støren barnehage

Barnehage	Plasser 2023	Kapasitet	Pris per plass	Netto utgift 201 Barnehage	Areal 2023	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 221 Lokaler barnehage	Sum drift + FDV + kapital	Alt 0: dagens barnehager	Alt 4: Støren B til Soknes
Budal	38	60	122 914	4 640 000	464	464	-	-	311 792	4 951 792	4 951 792	4 951 792
Singsås	65	80	117 662	7 648 000	744	744	-	-	499 942	8 147 942	8 147 942	8 147 942
Soknedal	89	100	123 551	10 996 000	933	933	-	-	626 944	11 622 944	11 622 944	11 622 944
Soknes	63	100	158 540	9 988 000	970	970	5 000 000	252 617	651 806	10 892 424	10 892 424	
Støren	65	100	134 800	8 762 000	1 260	1 260	25 200 000	1 273 192	846 676	10 881 868	10 881 868	
Sum	320	440	131 459	42 034 000	4 371	4 371	30 200 000	1 525 809	2 937 160	46 496 970		
Avskrivninger gamle bygg									2 730 000			
Tilskudd private barnehager mm				20 960 000						20 960 000	20 960 000	20 960 000
Midtre Gauldal				62 994 000				1 525 809	5 667 160	67 456 970		
Nye løsninger												
Alt 4: Støren B til Soknes	128	100	115 000	14 720 000	970	970	-	-	651 806	15 371 806		15 371 806
Sum løsning											67 456 970	61 054 484
Besparelse i forhold til alt. 0											-	6 402 486
Netto utgift												
201 barnehage											62 994 000	58 964 000
222 barnehagelokaler											2 937 160	2 090 484
Kapitalkostnader											1 525 809	-
Sum løsning											67 456 970	61 054 484
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 201 barnehage											-	4 030 000
Innsparing 221 lokaler											-	846 676
Innsparing kapitalkostnader											-	1 525 809
Sum innsparing											-	6 402 486

7.1.5 Sammenligning av alternativene

Alternative strukturer 1–4 skal sammenlignes med dagens struktur (alternativ null). Tabellen under viser en sammenligning som omfatter kostnader, kvalitet, lokalisering og samfunnsutvikling. Alternativ null får karakter null på alle kriterier. Alternativene vurderes som mer positive (+) eller mindre positive (-) enn dagens struktur.

Agenda Kaupang gir ingen samlet vurdering av hvert alternativ. Det vil være opp til beslutningstakerne i Midtre Gauldal hvordan de ulike kriteriene skal vektles. Er kostnader viktigere

enn kvalitet? Er samfunnsutvikling viktigere enn alt det andre? Dette kan bare beslutningstakerne i kommunen selv svare på.

Tabell 57: Vurdering av alternative skolestrukturer

Alt nr	Navn	Kostnader	Kvalitet	Lokalisering	Samfunn
0	4 barneskoler	0	0	0	0
1	En barneskole på Støren	+	+	-	?
2	Soknedal til Støren	-	+	-	?
3	Soknedal og Singsås til Støren	+	+	-	?
4	Legge ned Støren barnehage	+	0	0	0

Nærmere om vurderingen i tabellen over

Det mest positive tiltaket er nr. 4: nedleggelse av Støren barnehage. Tiltaket er svært lønnsomt. Det har ingen negative effekter på tjenestekvalitet eller samfunn/folkehelse.

Nedleggelse av grendeskolene er et svært lønnsomt prosjekt. Støren barneskole må uansett rives og bygges opp på nytt om noen år. Utvidelse av et nybygg på Støren fra to til tre klasserekker er en meget lønnsom investering. Tiltaket vil antakelig ha en positiv effekt på tjenestekvaliteten. Barneskolen får et større fagmiljø og blir antakelig en mer attraktiv arbeidsgiver. Problemet med dette tiltaket er at noen elever i barneskolen vil få veldig lang skolevei. Vi vil ikke anbefale dette tiltaket uten en bedre løsning enn man har i dag for skoleskyssen.

Nedleggelse av Soknedal er ikke et lønnsomt prosjekt. Skolen på Støren må uansett bygges med tre klasserekker. Skyssproblemet er det samme som i alternativ 1.

Nedleggelse av både Soknedal og Singsås er et lønnsomt prosjekt, men fører til de samme problemer med skoleskyssen som alternativ 1 og 2.

Uansett hvilke grendeskoler som legges ned, kan det komme en privat skole i stedet. En privat skole trenger ikke å bli et økonomisk problem for kommunen, så lenge skolekapasiteten på Støren tilpasses til det gjenværende elevtallet.

NB: De økonomiske kalkylene i rapporten er ikke fullstendige kalkyler for byggeprosjekter. Vi har ikke tatt med kostnader til tomter, omlegging av kommunal infrastruktur, byggelånsrenter, løst inventar eller midlertidige lokaler i byggeperioden. Tomtegrunnen er ikke undersøkt. Det foreligger ingen tegninger. Kalkylene er laget for å kunne sammenligne kostnader i alternative løsninger, med vekt på pedagogiske problemstillinger.

7.2 Tiltak uavhengig av struktur

7.2.1 Redusere omfanget av spesialundervisning/individuell tilrettelagt opplæring

Omfanget av spesialundervisning/individuell tilrettelagt opplæring er høyt i skolen i Midtre-Gauldal. Vi vil anbefale man bruker ny opplæringslov fra 01.08.24 som en god mulighet for å styrke tilpasset opplæring og intensive kurs på småskoletrinnet. Den økonomiske effekten kommer etter 2–3 år. PPT sin rolle i dette er viktig.

7.2.2 Vurdere å legge PPT og forebyggende helsetjeneste for barn og unge inn under oppvekst

I dag er PPT og helsestasjon/ skolehelsetjeneste lagt inn under et annet kommuneområde enn oppvekst. For å sikre naturlig samarbeid vil vi anbefale å organisere disse tjenestene inn under oppvekst.

7.2.3 Utnytte fullt ut potensialet som ligger i oppvekstsenter

3 av skolene og barnehagene er organisert sammen som oppvekstsenter. Likevel ser det ut som at barnehagen og skolen fungerer som to isolerte virksomheter. Det er noen få eksempler på samarbeid. Her vil vi fremheve en av skolene som har barna i barnehegn med på verkstedsopplæring på vårparten før de begynner på skolen. Potensialet med felles vikarløsninger, bemanningskabler og bruk av hver andres kompetanse til pedagogisk utvikling, særlig med tanke på overgangen barnehage – skole bør nyttes bedre ut. Ved å utnytte dette fullt ut tror vi at man både kan få økonomisk og faglig utbytte av barnehagen og skolen som felles virksomhet.

Det er en utfordring at barnehagene i oppvekstsentrene kommer mer utydelig fram i beslutningsfora i kommunen sammenlignet med barnehager som ikke er en del av oppvekstsenteret. Samtidig er det også en utfordring at virksomhetsleder i oppvekstsentrene har skolefaglig kompetanse og ikke på samme måten yter kontroll og oppfølging av barnehagen.

7.2.4 Ta i bruk nettbasert undervisning/digitale felles klasser

Ny opplæringslov § 14-4, fjernundervisning, gir rom for fjernundervisning i grunnskolen under visse betingelser. Den gir muligheter for å utvide fagtilbud og sikre tilpasninger som ellers ikke ville vært mulig, spesielt i små skoler eller områder med få elever. Samtidig setter loven klare begrensninger for å sikre at fjernundervisningen er trygg, pedagogisk forsvarlig, og ikke brukes som et kostnadsbesparende tiltak. Hovedregelen er at fjernundervisning skal foregå på skolen, med noen få unntak i særtilfeller. Muligheter som kan gis skolene er:

- ▶ Fjernundervisning kan brukes når det er gode grunner til det, for eksempel hvis det ikke finnes kvalifiserte lærere lokalt, eller hvis eleven ikke kan komme på skolen på grunn av sykdom.
- ▶ Fjernundervisning kan gi elevene flere valgmuligheter, for eksempel å velge språkfag som ellers ikke tilbys på skolen.
- ▶ Fjernundervisning kan bidra til å tilpasse opplæringen til det faglige nivået til den enkelte elev.

8 Vedlegg

8.1 Arealprogram for barneskoler (Norconsult)

AREALPROGRAM FOR BARNESKOLE													
SKOLETYPE:	B75	B100	B150	B200	B250	B300	B330	B400	B500	B600	B700	B900	
HJEMMEOMRÅDE:													
GENERELLE LÆRINGSAREALER	293	390	585	780	975	1 170	1 287	1 560	1 950	2 340	2 730	3 510	
SFO-BASE	15	20	30	40	50	60	66	80	100	120	140	180	
ELEVGARDEROBER OG TOALETTER	68	90	135	180	225	270	297	360	450	540	630	810	
SUM HJEMMEOMRÅDE:	375	500	750	1 000	1 250	1 500	1 650	2 000	2 500	3 000	3 500	4 500	
SPESIALUTSTYRT LÆRINGSAREAL:													
SKOLEKJØKKEN	45	45	50	50	63	75	83	100	100	100	100	225	
BIBLIOTEK	45	45	50	50	63	75	83	100	125	150	175	225	
MUSIKK, DANS OG DRAMA	45	45	60	60	75	90	99	120	150	150	150	225	
FORMINGSVERKSTED	45	45	75	100	125	150	165	200	250	250	250	340	
FORSKERROM (5-10)	20	27	40	53	67	80	66	80	80	80	80	90	
SUM SPESIALUTSTYRT LÆRINGSAREAL	200	207	275	313	392	470	495	600	705	730	755	1 105	
PERSONALAREALER													
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	19	25	38	50	63	75	83	100	100	100	100	150	
PERSONALARBEIDSPASSER M/STØTTE	45	60	90	120	150	180	198	240	300	360	420	540	
MØTEROM/HVILEROM	19	25	38	50	63	75	83	100	125	125	125	188	
PERSONALGARDEROBER/TOALETTER	9	12	18	24	30	36	40	48	60	72	84	108	
SUM PERSONALAREALER	92	122	183	244	305	366	403	488	585	657	729	986	
FELLESAREALER:													
ALLMENNING/VESTIBYLE	38	50	75	100	125	150	165	200	250	300	350	450	
KANTINE	23	30	45	60	75	90	99	120	150	180	210	270	
SKOLEHELSETJENESTEN	8	10	11	20	25	30	25	30	30	30	30	45	
SUM FELLESAREALER	68	90	131	180	225	270	289	350	430	510	590	765	
DRIFTSAREALER	19	25	38	50	63	75	83	100	125	125	125	188	
SUM FUNKSJONSAREAL ekskl idrettsareal	753	944	1 377	1 787	2 234	2 681	2 919	3 538	4 345	5 022	5 699	7 543	
BRUTTOAREAL EKSCL IDRETTSAREAL	1,4	1 054	1 321	1 927	2 502	3 128	3 753	4 086	4 953	6 083	7 031	7 979	10 597
IDRETTSAREAL (SAL/GARD/BIROM)		350	350	350	350	350	350	350	500	500	500	1 244	
SUM FUNKSJONSAREAL inkl idrettsareal		1 103	1 294	1 727	2 137	2 584	3 031	3 269	3 888	4 845	5 522	6 199	8 787
BRUTTOAREAL INKL. IDRETTSAREAL	1,4	1 544	1 811	2 417	2 992	3 618	4 243	4 576	5 443	6 783	7 731	8 679	12 301

8.2 Arealprogram barnehager

Tabell 58: Arealprogram 2022 for barnehager i Oslo kommune. Kilde: Oslo kommune.

Arealprogram barnehager											
Arealprogram		4			6			8			
Arealtype	Beskrivelse	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	Antall	Kvm	Sum	
Lekeareal	Hovedrom	4	30,0	120	6	30,0	180	8	30,0	240	
	Temarom	4	15,0	60	6	15,0	90	8	15,0	120	
	Spiseplass	4	16,5	66	6	16,5	99	8	16,5	132	
	Fingarderobe 70%	4	10,6	42	6	10,5	63	8	10,5	84	
	Sum lekeareal			288			432			576	
Annet	Kjøkken	1	23,0	23	2	23,0	46	2	23,0	46	
	Grov-garderobe	1	39,0	39	1	58,5	59	2	39,0	78	
	Fingarderobe 30%	4	4,5	18	6	4,5	27	8	4,5	36	
	Stellerom	2	8,0	16	3	8,0	24	4	8,0	32	
	Toalettåser stellerom	4	2,0	8	6	2,0	12	8	2,0	16	
	HC-toalett	2	5,0	10	2	5,0	10	3	5,0	15	
	Toalett	2	2,0	4	3	2,0	6	4	2,0	8	
	Møterom	2	6,0	12	2	11,0	22	3	11,0	33	
	Pauserom	1	20,0	20	1	28,0	28	1	40,0	40	
	Kontorer	1	12,0	12	1	12,0	12	1	12,0	12	
	Kontor/møterom	0			1	8,0	8	1	8,0	8	
	Arbeidsplasser	4	2,0	8	6	2,0	12	8	2,0	16	
	Personalgarderobe	1	15,0	15	1	18,0	18	1	22,0	22	
	Personal WC	1	2,0	2	2	2,0	4	2	2,0	4	
	Personal HC-toalett	1	5,0	5	1	5,0	5	1	5,0	5	
	Personal dusjrom	1	3,0	3	1	3,0	3	2	3,0	6	
	Personal HC-dusjrom	1	4,0	4	1	4,0	4	1	4,0	4	
	Kopierom	1	3,0	3	1	3,0	3	1	3,0	3	
	Lager	2	3,0	6	3	3,0	9	4	3,0	12	
	Matbod	1	8,0	8	2	5,0	10	2	8,0	16	
	Renholdssentral	1	13,0	13	1	13,0	13	1	13,0	13	
	Bøttekott	1	2,0	2	1	2,0	2	1	2,0	2	
	IKT-rom	1	4,0	4	1	4,0	4	1	4,0	4	
	Sum andre arealer			235			341			431	
	Sum netto areal		-	-	523			773			1 007
	Brutto/nettofaktor				1,40			1,40			1,40
	Brutto areal (BTA)				733			1 082			1 410
Plasser (SBE)				72			108			144	
BTA per plass				10,2			10,0			9,8	
Lekeareal per plass				4,0			4,0			4,0	
Lekeareal andel av nettoareal				55 %			56 %			57 %	
Tomt											
	Lekeareal (6 ganger innelekeareal)			1 730			2 592			3 456	
	Bygg (en etasje) BTA			733			1 082			1 410	
	Trafikkareal (1 p-plass/6 plasser)			240			360			480	
	Sum tomt kvm	-	-	2 703	-	-	4 034	-	-	5 346	

Ahenda Kaupang har endret brutto/nettofaktor fra 1,25 til 1,4.

8.3 Reisetid med skoleskyss og bil/taxi i Midtre Gauldal kommune

Tabell 59: Reisetider og distanse taxi / buss. Kilde: Google Maps (taxi) / Midtre Gauldal kommune (buss)

Skolekrets	Rute	Transportmiddel	Reisetid	Distanse (km)
Budal skolekrets	Budal til Støren u.skole	Buss (Linje 5472)	55 min	30,2 km
	Budal til Støren u.skole	Bil/taxi	31 min	30,2 km
	Lillebudal (Storbudalen) til Støren	Buss (Linje 5472)	55 min	38,3 km
	Lillebudal (Storbudalen) til Støren	Bil/taxi	38 min	38,3 km
	Raphaugen (Endalen) til Støren	Buss (Linje 5472)	60 min	37,8 km
	Raphaugen (Endalen) til Støren	Bil/taxi	38 min	37,8 km
Singsås skolekrets	Hogstret (FV 30) til Støren	Buss (Linje 5471)	55 min	40,3 km
	Hogstret (FV 30) til Støren	Bil/taxi	37 min	40,3 km
	Volden (Forbygda) til Støren	Buss (Linje 5471)	53 min	30,1 km
	Volden (Forbygda) til Støren	Bil/taxi	30 min	30,1 km
Soknedal skolekrets	Holte (Sørbygda) til Støren	Buss (Linje 5476)	47 min	21,7 km
	Holte (Sørbygda) til Støren	Bil/taxi	23 min	21,7 km
	Soknedal til Støren u.skole	Bil/taxi	13 min	12,4 km

8.4 Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse

Vi vil drøfte de tre spørsmålene som vi oppfatter som de viktigste, sett fra lokalsamfunnetnes side:

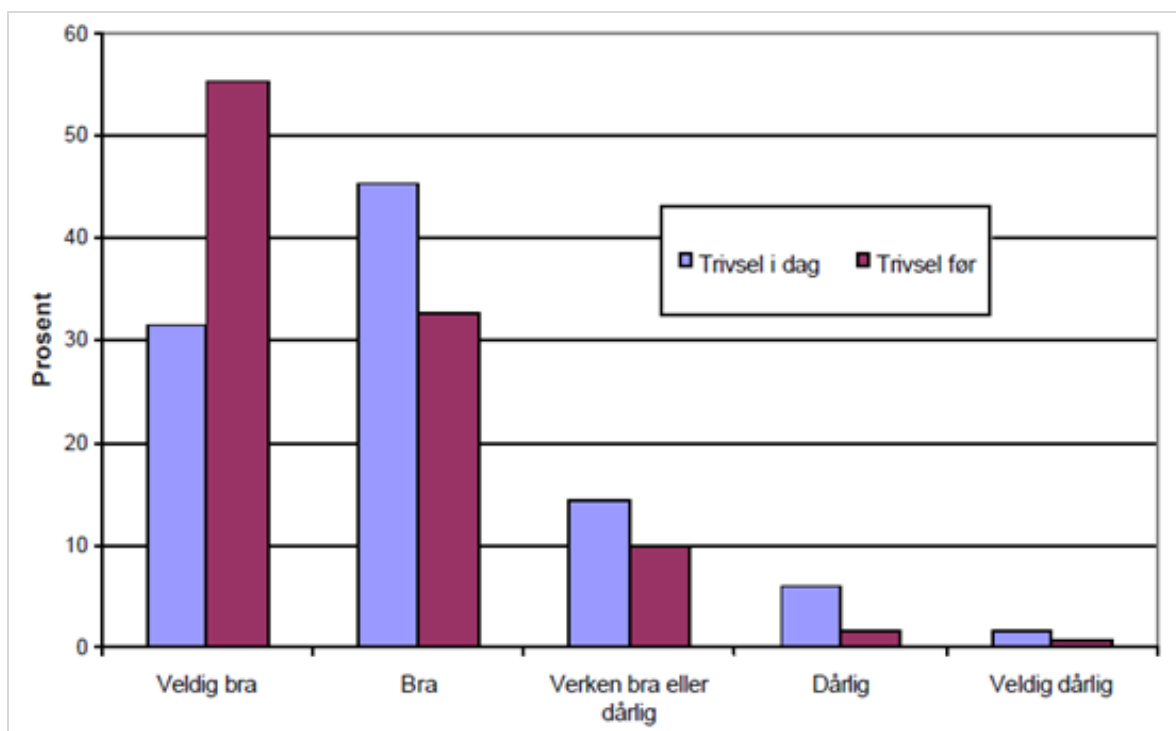
- ▶ Elevene og familiene trives bedre med en lokal skole
- ▶ Folketallet i bygda vil synke uten lokal skole
- ▶ Samholdet i bygda vil bli dårligere uten lokal skole

Elevenes trivsel

Det er gjort en stor norsk undersøkelse om konsekvenser for elever og foreldre av skolenedleggelse. Nordlandsforskning gikk gjennom 35 skolenedleggelse. Undersøkelsen er gjort i 2003, og handler om nedleggelse de tre siste år. Dette var skoler av ulik størrelse. I spørreundersøkelsen er det bare tatt med tilfeller der skoleveien økte med mer enn 10 kilometer. Både elever og foreldre ble spurt om hvordan de opplevde endringen. Svarprosenten var 60 %.

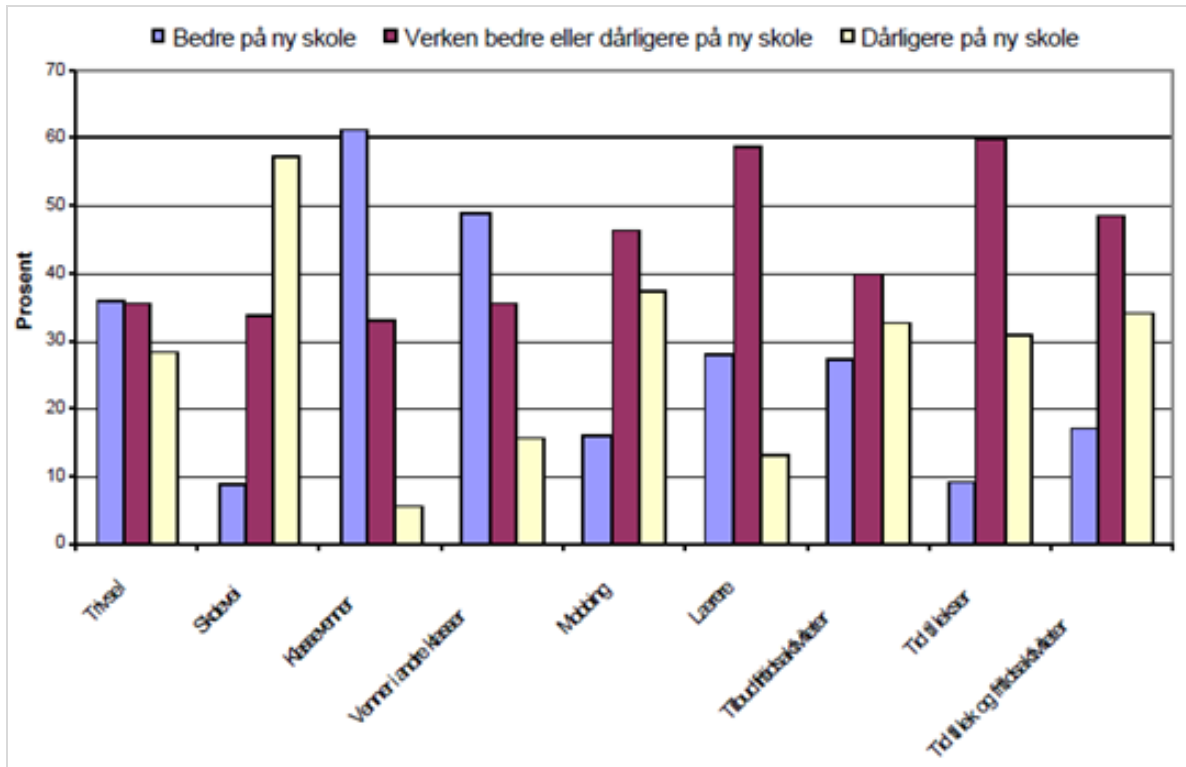
Konklusjonen i denne undersøkelsen er at skolenedleggelse påvirker elevenes trivsel i negativ retning, men ikke særlig mye. Foreldrene vurderer konsekvensene som mer negativ enn elevene.

Elevene svarer at de trives godt på den nye skolen. 75 % oppgir «veldig bra» eller «bra». På den gamle skolen var tilsvarende tall 88 %. Tallene framgår av figuren under.

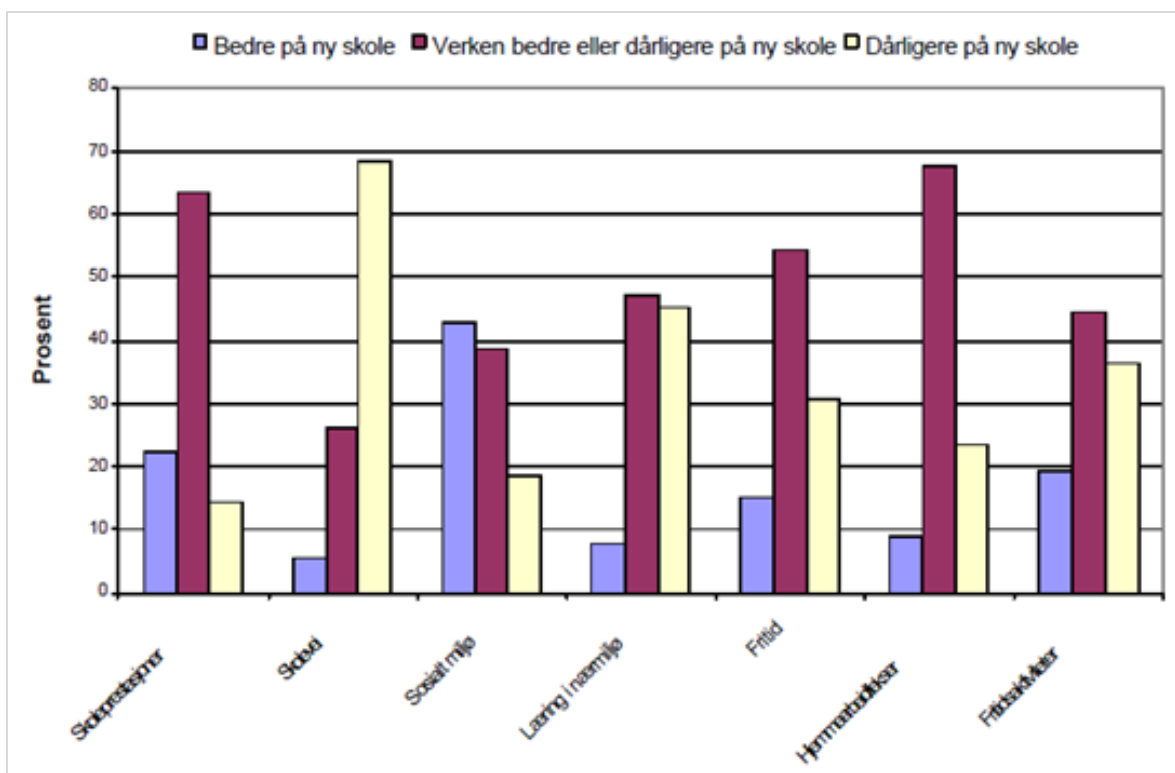
Figur 54: Elevenes trivsel på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Elevene ble også spurt mer detaljert om hvordan de vurderte det gamle og nye skoletilbudet. De svarer at mye er som før. Endringene er små når det gjelder trivsel, undervisning, mobbing, fritidsaktiviteter og tid til aktiviteter/lekser. Noen forandringer er tydelige. Det mest positive er at de har fått flere venner på den nye skolen. Det mest negative er at skoleveien er blitt dårligere. Svarene framgår av figuren under.

Figur 55: Elevenes sammenligning av gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Foreldrene mener også at det meste er som før. Det gjelder skoleprestasjoner, fritidsaktiviteter og tid til hjemmelekser. Skoleskyssen og forholdet til nærmiljøet er blitt dårligere. Forbedret sosialt miljø er det mest positive. I gjennomsnitt vurderer foreldrene skolebyttet som mer negativt enn elevene selv. Svarene framgår av figuren under.

Figur 56: Foreldrenes sammenligning av skoletilbudet på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Rapporten konkluderer med at elever med lengst skolevei opplever endringen som minst positiv. De eldste elevene opplever endringen som mer positiv enn de yngste.

Utviklingen av folketall og samhold i bygda

Det er gjort lite eller ingen norsk forskning på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (professor i pedagogikk Thomas Nordahl, intervju med Østlendingen 20.11.2009). Vi har funnet to relevante danske undersøkelser.

30 nedleggelse 1991–1999

Et viktig bidrag er den danske rapporten «Skolenedleggelse – hvilken betydning har det for lokalsamfundet» (Egelund og Laustsen, 2004).

Egelund og medarbeiderne intervjuet innbyggere i 30 danske bygder, der små skoler var nedlagt mellom 1990 og 1999. Gjennomsnittsstørrelsen på nedleggingstidspunktet var 70 elever. Intervjuene skjedde 3–10 år etter nedleggelsen.

Undersøkelsen tester følgende hypoteser:

- ▶ Skolenedleggelse reduserer husprisene
- ▶ Skolenedleggelse reduserer kulturtilbudet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer lokal identitet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer bygdas infrastruktur
- ▶ Skolenedleggelse reduserer samholdet i bygda
- ▶ Skolenedleggelse fører til opprettelse av friskole

Forskerne finner ut at bygdene utvikler seg svært ulikt etter skolenedleggelse. Det er to grupper: de levende bygdene og de som tørker ut.

Forskerne finner at en del av bygdene virker temmelig upåvirket av skolenedleggelsen. De har et rikt sosialt liv, gjerne sentrert rundt det tidligere skolehuset. Boligprisene har ikke sunket, og det er kommet mange nye barnefamilier til stedet. Foreningslivet har bestått. Samholdet i bygda beskrives som godt. Det er butikk på stedet. Bygda lever.

Det som kjennetegner disse bygdene, er:

- ▶ At de ligger i pendlingsområdet til en større by
- ▶ At de ligger nær gode veier
- ▶ At de er attraktive steder å bo, nær sjøen, med utsikt eller nær skogen
- ▶ De hadde et rikt sosialt liv også før skolenedleggelsen

Dette er attraktive steder å flytte til for barnefamilier i det byområdet bygda er en del av.

Det er ikke alle slike naturskjønne bygder med gode pendlingsmuligheter som forblir tette lokalsamfunn, skriver forskerne. Noen bygder med naturlige fortrinn er endt opp som sovebyer. De har tiltrukket seg nye innbyggere, men disse er mer orientert mot storsamfunnet. Forskerne konkluderer med at det trengs entreprenører lokalt, lokale ledere som setter i gang og tar ansvar for lokale aktiviteter. Slike mennesker finnes litt tilfeldig rundt om i samfunnet.

På den andre siden finner forskerne en del bygder som har forfalt etter skolenedleggelsen. Dette er først og fremst bygder som ikke har de kvalitetene barnefamilier etterspør på boligmarkedet. De ligger for langt fra byen eller de er mindre attraktive bosteder av andre grunner (mye trafikk, for eksempel). Disse bygdene forfalt ikke plutselig som lokalsamfunn etter at skolen forsvant. De forfalt i lang tid før skolen forsvant. Elevtallet gikk ned i lang tid før skolen ble lagt ned. Ressurssterke mennesker er flyttet til mer attraktive områder nærmere byene. De minst ressurssterke er blitt igjen.

Forskernes konklusjon er at skolenedleggelse har liten betydning for bygdesamfunnet. Det er ikke skolenedleggelsen som fører til fraflytting. Fraflytting skjer som en konsekvens av langt mer dyptgripende samfunnsendringer. Det skyldes endringer i arbeidsmarkedet, bedre transportløsninger, boligmarkedet og kulturelle endringer. Det er heller ikke skolen som holder liv i bygda. «Det er lokalsamfunnet som er basis for skolene – ikke omvendt», skriver Egelund.

Egelund poengterer også det samme som Nordlandsforskning fant ut: trivselen til elevene trues ikke av skolebyttet.

Man kan innvende mot den danske undersøkelsen at avstanden mellom skoler i Danmark er mindre enn i Norge. Skoleskyssen er et minimalt tema i rapporten. Nordlandsforskningens rapport viser at lang skoleskyss er det som oppleves som minst gunstig ved å bytte skole.

94 nedleggelse etter 1990

Teknologisk Institutt i Danmark har gjort en mer kvantitativt orientert undersøkelse av samfunnsmessige konsekvenser av skolenedleggelse. (Skoler i landdistrikter, Teknologisk Institutt, 2008).

Rapporten sammenligner utviklingen i bygder med skole og bygder der skolen er lagt ned etter 1990. Det er studert 94 skolenedleggelse der det ikke ble opprettet friskole, og der det var mer enn 5 kilometer til den nye skolen.

Rapporten måler utviklingen når det gjelder:

- ▶ Boligpriser
- ▶ Folketall
- ▶ Antall barnefamilier

Tallene rapporten viser at utviklingen er mer negativ i områder med skolenedleggelse når det gjelder alle de tre faktorene. Boligprisene utvikler seg dårligere, folketallet synker og antall barnefamilier er lavere enn i bygder med skole.

Forskjellen er mye mindre når skolenedleggelsen skjer innenfor pendlingsområdet til en større by. Bygder utenfor pendlingsavstand skiller seg ut med sterk negativ utvikling.

Dette er statistiske undersøkelser. Det er store forskjeller mellom bygdene, skriver forskerne. De trekker i hovedsak de samme konklusjonene som Egelund: Nedleggelsen av skolen er ikke årsak til tilbakegangen i bygda, men resultatet av en tidligere tilbakegang. Skolene i undersøkelsen har hatt fallende elevtall lenge før de ble lagt ned. Det samme gjelder folketallet.

En nærmere undersøkelse av seks skolenedleggelse konkluderer med at skolenedleggelsen i alminnelighet vil få noen negative konsekvenser på lengre sikt:

- ▶ Foreningslivet i bygda stagnerer ved at aktiviteter flyttes til de nye skolene
- ▶ Flere vil velge barnehage utenfor bygda

Dagligvarehandelen er lite påvirket av skolenedleggelsen. Handlemønsteret styres av mange andre, langt viktigere faktorer. Forskerne mener disse faktorene bidrar til å trekke innbyggere til bygda:

- ▶ Nærhet til arbeidsplassen og byen
- ▶ Naturverdier
- ▶ Kommunens arealpolitikk
- ▶ Gode kommunikasjoner
- ▶ Kulturelle ressurser i bygda, vanskelig å måle